

Úvodní stránka > Rodinné věci a dědictví > **Vyživovací povinnost**

Vyživovací povinnost

Přejete-li si požadovat výživné, například žádat o měsíční platby na podporu dítěte od rodiče, který s dítětem nežije, právní předpisy EU vám umožňují využít soudů vašeho domovského státu pro stanovení závazku povinné osoby platit výživné a pro určení výše výživného. Takové rozhodnutí bude v jiných členských státech Evropské unie snadno uznáno.

Chcete-li získat podrobné informace o právu některého členského státu, zvolte si jeho vlajčku.

Nová pravidla platná od června 2011

Od 18. června 2011 upravují záležitosti výživného **nová pravidla**. Ta budou nadále zajišťovat soudní ochranu osoby oprávněné z výživného tím, že jí umožňují žalovat povinnou osobu u soudů vlastního domovského státu. Kromě toho ve většině případů stanoví **Haagský protokol** z roku 2007 právo rozhodné pro vyživovací povinnosti a jakýkoli rozsudek o výživném vydaný soudy členských států může volně obíhat v Evropské unii a může být ve všech členských státech vykonán bez dalších formálních požadavků. Osoby oprávněné z výživného i osoby povinné budou dále moci využít administrativní pomoci poskytované členskými státy.

Nová pravidla platí ve všech 28 členských státech, včetně Dánska, na něž byla rozšířena Dohodou ze dne 19. října 2005 mezi Evropským společenstvím a Dánským královstvím o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Dánsko však některá z pravidel neuplatňuje, například pravidla týkající se rozhodného práva a spolupráce mezi ústředními orgány.

Nařízení rovněž stanoví, že pro účely výživného lze správní orgány považovat za soudy. Seznam těchto orgánů je k dispozici [zde](#) (301 Kb) .

Pokud povinná nebo oprávněná osoba žije ve státě mimo EU, může vám při vymáhání výživného ve státech mimo EU, které jsou smluvními stranami dále uvedených mezinárodních nástrojů, pomoci **Úmluva** o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů a **Protokol** o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti. Úmluva vstoupila v platnost pro EU vůči třetím zemím, které jsou stranami této úmluvy, dne 1. srpna 2014.

Nepovinný standardizovaný formulář prohlášení o nedoplatku na výživném

Aby se usnadnilo provádění nařízení týkajícího se vyživovacích povinností v praxi a účinný výkon práv občanů v celé EU, byl v rámci **Evropské justiční sítě** pro občanské a obchodní věci vytvořen nepovinný standardizovaný formulář prohlášení o nedoplatku na výživném.

Tento nepovinný formulář slouží ke snadnějšímu vymáhání výživného a je dostupný ve 23 jazycích. Doprovází jej praktická příručka s pokyny k jeho vyplnění. Formulář je k dispozici v těchto formátech: [PDF](#) (1205 Kb) , [editovatelné PDF](#) (1399 Kb) a [XLS](#) (458 Kb) .

Poslední aktualizace: 18/01/2019

Tyto stránky spravuje Evropská komise. Informace na této stránce nemusí nezbytně vyjadřovat oficiální stanovisko Evropské komise. Komise neodpovídá ani neručí za informace nebo údaje, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Pokud jde o předpisy v oblasti autorských práv pro webové stránky EU, viz právní upozornění.

Upozorňujeme, že výchozí [fr](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z vyživovací povinnosti - Belgie

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

„Vyživovací povinnost“ lze definovat jako povinnost, kterou zákon ukládá určité osobě a podle níž má tato osoba poskytovat jiné osobě, která potřebuje pomoc a která je s první osobou příbuzná konkrétní rodinnou vazbou, pomoc nezbytnou k životu. „Výživné“ zahrnuje nejen potraviny, ale vše, co je nezbytné pro život, včetně obživy, oděvů, bydlení a zdravotní péče.

Vyživovací povinnost je založena na příbuzenské vazbě nebo na spřízněnosti vzniklé manželstvím, popřípadě na alternativní vazbě, jestliže je tato vazba přerušena. Existuje mezi některými pokrevními příbuznými a příbuznými spřízněnými manželstvím, mezi manželi a mezi osobami, které zákonně žijí v jedné domácnosti. Vychází z povinnosti „solidarity“, jejíž síla se může v některých případech lišit.

Rodiče vůči svým dětem

V takových případech existují dva druhy povinnosti:

Obecnější vyživovací povinnost, podle níž musejí otec a matka podle svých možností přijmout odpovědnost za bydlení, obživu, dohled nad zdravotním stavem, vzdělávání a odbornou přípravu a rozvoj svých dětí. Jestliže se dítě dosud vzdělává nebo absolvuje odbornou přípravu, povinnost trvá i poté, co dosáhlo zletilosti. Tato povinnost existuje bez ohledu na zdroje rodičů a potřeby dítěte. Je obecnější v tom smyslu, že kromě obživy dítěte zahrnuje také jeho vzdělávání, odbornou přípravu aj. (§ 203 občanského zákoníku).

Vyživovací povinnost je založena na rodičovství a souvisí s potřebami dítěte bez ohledu na jeho věk a zdroje rodičů (§ 205, 207 a 208 a čl. 353 odst. 14 občanského zákoníku).

Děti vůči svým rodičům

Vyživovací povinnost rodičů a dětí je vzájemná (§ 205 a 207 a §353 odst. 14 občanského zákoníku). Dítě tudíž má vyživovací povinnost vůči svému otci a matce, jestliže to rodiče potřebují.

Manželé

Vyživovací povinnost mezi manželi je založena na povinnosti pomáhat si a povinnosti přispívat na náklady manželství, stanovených občanským zákoníkem (§ 2013 a 221 občanského zákoníku). Tyto povinnosti, spojené s povinností bydlet v jedné domácnosti, jež je manželům rovněž uložena, jsou vzájemné. Nejsou-li plněny, lze zahájit soudní řízení za účelem exekuce této povinnosti ve formě řízení o výživném nebo srážek ze mzdy (§ 213, 221 a 223 občanského zákoníku) – viz otázka č. 10.

Rozvedený manžel vůči bývalému manželovi

Je třeba rozlišovat různé druhy rozvodu: rozvod v důsledku nenapravitelného rozvratu manželství nebo rozvod na základě vzájemné dohody:

Rozvod v důsledku nenapravitelného rozvratu manželství: jestliže se manželé nedohodli na poskytování výživného (§ 301 odst. občanského zákoníku), může soud v rozsudku o rozvodu nebo v následném rozhodnutí na žádost osoby, která je v nouzi, nařídít druhému z manželů placení výživného (§ 301 odst. 2 první pododstavec občanského zákoníku).

Soud může odmítnout žádost o výživné v době po rozvodu, jestliže odpůrce prokáže, že se navrhovatel dopustil svým chováním vážného pochybení, a znemožnil tak další život ve společné domácnosti (§ 301 odst. 2 druhý pododstavec občanského zákoníku).

Částka výživného nesmí v žádném případě přesáhnout jednu třetinu příjmu toho z manželů, který je povinen výživné platit (§ 301 odst. 3 třetí pododstavec občanského zákoníku).

Rozvod na základě vzájemné dohody: manželé nejsou v průběhu řízení nebo po rozvodu povinni dohodnout se na poskytování výživného druhému z nich. Pokud se tak rozhodnou, výše a způsob plateb a výkon dohody o výživném lze určit volně, stejně jako indexování výživného a jakékoli důvody ke změně (§ 1288 odst. 1 čtvrtý pododstavec soudního řádu). Pokud se strany výslovně nedohodly na opaku, může soud na žádost jedné ze stran po vydání rozsudku o rozvodu zvýšit, snížit nebo zrušit dohodnuté výživné (§ 1288 odst. 3 soudního řádu), pokud již částka není vhodná vzhledem k novým okolnostem, které nejsou nikterak závislé na vůli stran. Výživné se neindexuje, ledaže je indexování dohodnuto.

Jiné?

Za jakých okolností?

Vyživovací povinnost existuje mezi příbuznými v přímé linii, a to jak vzestupně, tak sestupně (rodiče/děti, děti/rodiče a také prarodiče/rodiče a naopak – § 205 a 207 občanského zákoníku).

Mezi příbuznými spřízněnými prostřednictvím manželství existují dva možné scénáře:

pozůstalí manželé mají v určitých mezích povinnost vůči dětem svého zesnulého manžela, třebaže nejsou jejich rodiči (§ 203 odst. 3 občanského zákoníku), zeťové a snachy mají povinnost vůči svým tchánům a tchyním a naopak. Tato povinnost zaniká, jestliže se tchán znovu ožení nebo tchyně znovu provdá nebo pokud zemře manžel, prostřednictvím jehož manželství vztah spříznění vznikl, a děti narozené v tomto manželství (§ 206 a 207 občanského zákoníku). Za určitých okolností je výživné splatné pozůstalému nebo předkům zesnulé osoby, a to z majetku zesnulého manžela (§ 205a občanského zákoníku). Děti, u nichž nebylo určeno otcovství, mohou požadovat výživné za účelem obživy a vzdělávání a odborné přípravy od muže, který měl vztah s jeho matkou během zákonného období početí (§ 336 občanského zákoníku).

Je-li soužití mezi osobami, které spolu zákonně žijí v jedné domácnosti, vážně narušeno, může strana požádat soud o výživné ve formě předběžného opatření, o kterém soud případně rozhodne. Totéž platí, jestliže zákonné soužití skončí, a to na základě předběžného opatření (§ 1479 občanského zákoníku).

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Vyživovací povinnost obvykle zaniká, když dítě dosáhne zletilosti a právní způsobilosti. Může však pokračovat, jestliže dítě stále studuje nebo se odborně připravuje (§ 203 a 336 občanského zákoníku).

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Povinná osoba může uspokojit potřeby oprávněné osoby dobrovolně. V opačném případě, dojde-li ke sporu, neshodě či pozastavení plnění, je nutné zahájit soudní řízení.

Došlo-li k rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství, lze žádost o výživné po rozvodu podat kdykoli, buď v úvodním návrhu, případně i posléze během rozvodového řízení (§ 1254 odst. 1 pátý pododstavec a § 1254 odst. 2 soudního řádu).

Mimo rámec rozvodového řízení strany projednávají nároky na výživné a stanovuje je smírčí soudce (§ 591 odst. 7 soudního řádu). Výjimkou je řízení, v němž se žádá o výživné bez prohlášení o rodičovství. Viz otázka č. 5.

Od 1. září 2014 spadají všechny nároky z vyživovacích povinností do příslušnosti rodinného soudu (§ 572a odst. 7 soudního řádu), a to včetně řízení o výživném bez prohlášení o rodičovství a s výjimkou vyživovacích povinností souvisejících s příjmem v rámci sociálního začleňování.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Návrh podává oprávněná osoba (viz zejména § 337 občanského zákoníku). Návrh podává k soudu buď navrhovatel osobně, nebo jeho advokát (viz zejména § 1253b, 1254 a 1320 soudního řádu).

Nesvéprávné osoby zastupují zákonní zástupci (otec, matka, opatrovník, orgán péče).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Obecnou příslušnost pro spory o výživném má smírčí soudce (§ 591 odst. 7 soudního řádu), existují však výjimky. U výjimek je nutné návrh podat k soudu, který je místně příslušný dle trvalého bydliště navrhovatele, vyjma případů, kdy se podává návrh na snížení či zrušení výživného (§ 626 soudního řádu). Pro řízení zahájená dítětem proti muži, který měl vztah s jeho matkou v období početí stanoveném zákonem (§ 336 občanského zákoníku), je příslušný předseda soudu prvního stupně (§ 336 občanského zákoníku).

Kromě naléhavých případů a předběžných opatření spadají spory o rodičovskou odpovědnost do působnosti soudu pro mládež (§ 387a občanského zákoníku), jehož místní příslušnost je dána podle bydliště rodičů, opatrovníků nebo osob, jimž bylo dítě svěřeno do péče (§ 44 zákona ze dne 8. dubna 1965 o ochraně mladistvých, péči o nezletilé, kteří spáchali trestný čin, a náhradě škod způsobených tímto trestným činem).

V případě sporu mezi manželi, k němuž dojde před rozvodovým řízením, se návrhy podávají ke smírčímu soudci (§ 594 odst. 19 soudního řádu), který je místně příslušný podle posledního bydliště manželů (§ 628 odst. 2 soudního řádu).

Jakmile je podána žádost o rozvod z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství, příslušným je předseda soudu prvního stupně (§ 1280 soudního řádu) až do doby, kdy je manželství zrušeno. Dohody o výživném, již strany dosáhly, však schvaluje soud rozhodující ve věci samé (§ 1256 odst. 1 soudního řádu). Po pravomocném rozsudku o rozvodu má příslušnost smírčí soudce a soud pro mládež. Předseda soudu prvního stupně je příslušný rozhodovat o předběžných opatřeních v naléhavých věcech (§ 584 soudního řádu).

Od 1. září 2014 spadají všechny nároky týkající se vyživovacích povinností do příslušnosti rodinného soudu (§ 572a odst. 7 soudního řádu), s výjimkou případů vyživovacích povinností souvisejících s příjmem v rámci sociálního začleňování.

Od 1. září 2014 se nároky mezi stranami, které jsou (nebo byly) manželi nebo spolu zákonně žijí (nebo žily) v jedné domácnosti, a nároky související s vyživovacími povinnostmi ve vztahu k dětem obou stran nebo dětem, u nichž byl určen vztah alespoň k jednomu z rodičů, v zásadě podávají k soudu, který již nároky projednával (viz § 629a odst. 1 soudního řádu). V případě nároků týkajících se vyživovacích povinností vůči nezletilým osobám se příslušnost soudu určuje podle místa trvalého bydliště nezletilé osoby (nebo v případě, že tato osoba trvalé bydliště nemá, dle místa jejího obvyklého bydliště). Jestliže strany mají více dětí, je příslušným soudem pro všechny pohledávky soud, k němuž byl podán první návrh (§ 629a odst. 2 soudního řádu). Jestliže se vyživovací povinnosti týkají dalších oprávněných osob, projednává věc soud příslušný podle trvalého bydliště odpůrce nebo místa posledního bydliště manželů nebo posledního společného bydliště (§ 629a odst. 4 soudního řádu).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Viz otázka č. 4. V závislosti na zahájeném řízení se návrh podává prostřednictvím předvolání (*citation d'huissier*) nebo žaloby (*requête*). Zastoupení advokátem není povinné.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Je třeba uhradit soudní poplatky. Není možné určit celkové náklady; ty budou záviset na druhu řízení, které bude zahájeno, nákladech řízení a výdajích na právní zastoupení, jestliže bude strana zastupována advokátem. Pokud jde o právní pomoc, platí obecná právní úprava.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Forma výživného

Poskytování výživy má formu naturální. V některých případech lze výživné kapitalizovat (§ 301 odst. 8 občanského zákoníku). V mimořádných případech lze výživné platit v hotovosti (§ 210 občanského zákoníku).

Posouzení a indexování výživného

Neexistuje žádná stupnice. Výživné se přiznává pouze úměrně k potřebám navrhovatele a finančním možnostem povinné osoby (§ 208 a 209 občanského zákoníku).

Povinnost otců a matek (§ 203 občanského zákoníku) se určuje úměrně k jejich prostředkům a musí pokrývat bydlení, obživu, zdravotní péči, dohled, vzdělávání a odbornou přípravu a rozvoj dětí (dokud děti nedokončí vzdělávání nebo odbornou přípravu). Výživné má poté formu paušálního měsíčního příspěvku pro rodiče, jemuž bylo dítě svěřeno do péče.

Otec a matka mohou každý sám za sebe požadovat od druhého z nich příspěvek na náklady na bydlení, obživu atd. (§ 203a odst. 2 občanského zákoníku).

Částka výživného, kterou má platit muž, který měl vztah s matkou dítěte během období početí, se určuje podle potřeb dítěte a prostředků, možností a sociální situace povinné osoby (§ 336, 339 a 203a občanského zákoníku).

Zákon výslovně povoluje párům, které procházejí rozvodovým řízením, aby se kdykoli dohodly na výživném, na jeho výši a opatřeních pro přezkum dohodnuté částky (§ 301 odst. 1 občanského zákoníku a § 1256 odst. 1 a § 1288 odst. 4 soudního řádu). Soud, který věc projednává, může odmítnout tyto dohody schválit, pokud jsou zjevně v rozporu se zájmy dítěte (§ 1256 odst. 2 a § 1290 odst. 2 a 5 soudního řádu).

V případě soudního řízení soud, který rozhoduje o konkrétní výši výživného, uplatňuje při výpočtu kritéria a limity. Výživné musí v zásadě pokrývat alespoň „potřeby“ (*l'état de besoin*) příjemce (§ 301 odst. 3 první pododstavec občanského zákoníku).

Výše výživného nesmí v žádném případě přesáhnout jednu třetinu příjmu toho z manželů, který je povinen je platit (§ 301 odst. 3 poslední věta občanského zákoníku). Doba trvání nároku na výživné je omezena dobou trvání manželství. Za výjimečných okolností může soud dobu trvání nároku na výživné prodloužit (§ 301 odst. 4 občanského zákoníku).

V případě rozvodu z důvodu nenapravitelného rozvratu manželství a v případě rodičovských příspěvků na obživu dochází automaticky k indexaci.

Referenčním indexem je v zásadě index spotřebitelských cen, zákon však umožňuje, aby soud použil jiný systém úpravy životních nákladů (§ 301 odst. 6 první pododstavec a § 203c odst. 1 občanského zákoníku), a strany se mohou od toho systému na základě dohody odchýlit (§ 203c odst. 1 občanského zákoníku).

Zákon umožňuje výživné zvýšit, snížit nebo zrušit, pokud o to jedna ze stran požádá, a to z obecných důvodů, které jsou stanoveny v § 301 odst. 7 první pododstavci občanského zákoníku a § 1293 odst. 1 soudního řádu.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se platí oprávněné osobě nebo jejímu zástupci formou měsíčních plateb. V některých případech lze výživné kapitalizovat (viz otázka č. 8).

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněná osoba, která má vykonatelný titul, může požádat o jeho vykonání. Za určitých podmínek lze se v exekuci uspokojit na movitém či nemovitém majetku povinné osoby, jestliže povinná osoba neplní rozhodnutí o výživném (§ 1494 soudního řádu). Lze dokonce nařídit srážky ze mzdy. Kromě toho mohou oprávněné osoby, které dosud nemají vykonatelný titul, za určitých okolností požádat o zajišťovací předběžné opatření, aby ochránily svá práva na budoucí výživné (§ 1413 soudního řádu).

Byl zaveden zjednodušený mechanismus pro výkon rozhodnutí, konkrétně příkazání pohledávky, pomocí něhož má oprávněná osoba nárok v určitých mezích přímo obdržet příjem povinné osoby nebo jakoukoli jinou částku splatnou třetí stranou. Přiznání pohledávky platí pro zákonné vyživovací povinnosti mezi manželi nebo bývalými manželi (§ 220 odst. 3, § 221 a 223 a § 301 odst. 11 občanského zákoníku a § 1280 soudního řádu), na povinnosti související s obživou, vzděláváním a odbornou přípravou dětí – včetně řízení mezi otcem a matkou podle § 203a občanského zákoníku – a na zákonné vyživovací povinnosti mezi předky a potomky (§ 203b občanského zákoníku).

Trestní zákoník rovněž obsahuje ustanovení o zanedbání povinné péče (§ 391a trestního zákoníku), podle něž lze stíhat osobu, které soud nařídil placení výživného a která je záměrně neplatí po dobu delší než dva měsíce.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Ustanovení § 2277 občanského zákoníku stanoví, že nedoplatky na výživném se promlčují ve lhůtě pěti let.

Na výživné přiznané soudem se vztahuje desetiletá promlčecí lhůta (§ 2262a občanského zákoníku).

Tato lhůta staví mezi manželi v průběhu manželství (§ 2253) a přerušuje se doručením předvolání k soudu, příkazem k zaplacení nebo k exekuci (§ 2244 a 2248) a předložením právních podání oprávněnou osobou nebo platbou ze strany osoby povinné.

Podle § 7 a 8 zákona o zástavním právu ze dne 16. prosince 1851 lze vést exekuci při plnění závazku povinné osoby vůči veškerému jejímu majetku.

Nicméně podle § 1408 soudního řádu je určitý hmotný osobní majetek, který je nezbytný pro každodenní život povinné osoby a její rodiny, výkon povolání nebo pokračování ve studiu či odborné přípravě povinné osoby či jejich dětí, které s ní žijí ve společné domácnosti, z exekučního řízení vyloučen.

Podle § 1409 odst. 1 soudního řádu je část příjmu ze zaměstnání či jiných činností vyloučena z exekuce (přiznání pohledávky a srážky ze mzdy).

Ustanovení § 1412 soudního řádu nicméně stanoví, že proti oprávněné osobě jednak nelze uplatnit ochranu před zabavením a jednak že tato osoba má absolutní prioritu před jinými věřiteli povinné osoby. Jestliže se však vůči osobě, jejíž pohledávky byly již přiznány nebo obstaveny, uplatňuje přiznání pohledávky, může soud zohlednit celkovou situaci povinné osoby a potřeby jejích věřitelů, zejména pokud jde o výživné, a může částku, která byla přiznána nebo zabavena, mezi ně rovnoměrně rozdělit (§ 1390a odst. 5 soudního řádu).

Předlužené povinné osoby mohou absolvovat oddlužení (§ 1675 odst. 2 a následující soudního řádu). Soud je v tomto řízení může odpustit dluhy, a to případně i nedoplatky na výživném, nemůže je však zbavit vyživovací povinnosti.

S cílem předem zabezpečit platbu výživného, jehož splatnost se blíží, lze nařídit obstavení majetku (§ 1494 odst. 2 soudního řádu).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Jestliže se oprávněné osobě nepodaří navzdory výše uvedeným právním prostředkům platbu získat, může se obrátit na oddělení pro pohledávky výživného (*Service des créances alimentaires*) při Federálním státním úřadu pro finance, do jehož kompetence spadá poskytovat zálohy na jednu či více konkrétních plateb výživného nebo vybírat či zpětně získávat poskytnuté zálohy a nedoplatky výživného od povinných osob.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Oddělení pro pohledávky výživného může substituovat povinnou osobu a výživné nebo jeho část zaplatit za ně. Oddělení současně požaduje, aby jí povinná osoba uhradila výživné a nedoplatky na něm. Povinná osoba může zaplatit výživné tomuto oddělení dobrovolně, v opačném případě je pohledávka vymáhána. V této situaci samozřejmě nelze zaručit výsledek. Ten závisí na finančních možnostech povinné osoby.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ústředním orgánem určeným podle Newyorské úmluvy ze dne 20. června 1956 o vymáhání výživného v cizině, nařízení Rady č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností a Haagské úmluvy ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného k dětem a dalších druhů vyživovacích povinností je:

Service public fédéral Justice

Service de coopération judiciaire internationale en matière civile

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles

Belgie

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Navrhovatel nebo jeho právní zástupce mohou toto oddělení kontaktovat poštou, telefonicky (+32 (0)2 542 65 11), faxem (+32 (0)2 542 70 06) nebo elektronickou poštou (✉ aliments@just.fgov.be nebo ✉ alimentatie@just.fgov.be).

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Navrhovatelé, kteří mají bydliště v jiné zemi než v Belgii, se musí obrátit na ústřední orgán ve svojí zemi, který odpovídá za provádění výše zmíněných úmluv a nařízení. Nemohou se obrátit přímo na belgický subjekt nebo orgán.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Nikoli (viz výše).

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Je-li návrh předán ústřednímu orgánu, tento orgán poté, co ověří bydliště povinné osoby anebo polohu jejího majetku v Belgii, předá věc místně příslušnému úřadu pro právní pomoc. Je-li návrh na určení výživného na dítě uplatněn prostřednictvím ústředních orgánů, právní pomoc se poskytne, aniž by byly zkoumány prostředky příjemce. Z pomoci se hradí odměna advokáta a náklady spojené s řízením.

V ostatních případech by se navrhovatelé, kteří žádají o právní pomoc, musí v souladu se směrnicí 2002/8/ES obrátit na ústřední orgány.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Hlavní úlohou ústředního orgánu je poskytovat informace o fungování nařízení, a to jak v rámci jeho vnitrostátního systému, tak v dožadovaném státě.

Ústřední orgán má k dispozici prostředky, které mu umožňují přímo či nepřímo nalézt povinnou nebo oprávněnou osobu a získat příslušné informace o příjmu anebo majetku povinné či oprávněné osoby.

V rámci soudního řízení je zorganizován pokus o smírné urovnání, a to vzájemnou výměnou stanovisek (zejména strany, která o výživné žádá). Je-li to nezbytné, podniká ústřední orgán navazující kroky s cílem podpořit soustavný výkon rozhodnutí o výživném.

Ústřední orgán může pomáhat se shromažďováním listinných důkazů a odesíláním a doručováním písemností tím, že poskytuje informace o ustanoveních vnitrostátního rozhodného práva a o pravidlech pro provádění platných mezinárodních nástrojů.

V rámci pravomoci svěřené ústředním orgánem zástupci navrhovatele před belgickými soudy lze přijímat nezbytná prozatímní a předběžná opatření s cílem zajistit nárok na výživné.

Je-li to nezbytné, může ústřední orgán poskytnout straně, která o výživné žádá, informace o postupech, jejichž prostřednictvím se určuje otcovství dítěte vůči domnělému otci.

Poslední aktualizace: 23/12/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Bulharsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinnost je povinnost jednoho rodinného příslušníka poskytovat jinému rodinnému příslušníkovi prostředky k obživě. Jde o zákonný institut, to znamená, že je stanovena obecně na základě zákona a podléhá určitým pravidlům – není tedy možné ji upravit dohodou mezi stranami. Jde o právo *in personam* a zaniká úmrtím oprávněné osoby.

Osoba má nárok na výživné pouze tehdy, není-li schopna pracovat a postrádá prostředky k obživě.

Výživné může požadovat oprávněná osoba od následujících osob a v následujícím pořadí: manžel nebo bývalý manžel, děti, rodiče, vnoučata a pravnoučata, sourozenci, prarodiče a příbuzní ve vzestupné linii. Jestliže osoba, která je první na řadě, není schopna výživné poskytovat, hradí výživné osoba, která je další v pořadí.

Je-li osoba povinna poskytovat výživné dalším osobám, výživné se platí v následujícím pořadí (přičemž jsou vyloučeny osoby, které jsou dále v seznamu): děti, manžel nebo bývalý manžel, rodiče, vnoučata a pravnoučata, sourozenci, prarodiče a příbuzní ve vzestupné linii.

V případě rozvodu má nárok na výživné pouze ten z manželů, který rozvod nezapříčinil.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Rodiče musí platit výživné na nezletilé děti mladší 18 let bez ohledu na to, zda jsou tyto děti schopny pracovat nebo mají vlastní prostředky k obživě. Na děti, které jsou starší 18 let, musí rodiče platit výživné, pokud děti nejsou schopny si samy obstarat živobytí z vlastního příjmu nebo majetku během řádného studia na střední škole (do 20 let) či vzdělávacím zařízení nebo vysoké škole (do 25 let), ale pouze v případě, že placení výživného nepůsobí rodičům mimořádné obtíže.

Výživné na bývalého manžela se platí nejdéle po dobu tří let od ukončení manželství, pokud se strany nedohodly na delším období, a vyživovací povinnost zaniká, jestliže se ten z manželů, který výživné pobírá, znovu ožení či provdá.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Nárok na výživné se uplatňuje u soudu, a to bez ohledu na jeho povahu, výši výživného, osobu, která o výživné žádá, a osobu, od níž se placení výživného požaduje. Věcně příslušným je okresní soud (*rajonen sad / районен съд*). Místně příslušným je soud v místě bydliště navrhovatele nebo odpůrce.

Navrhovatel si může vybrat soud, který mu vyhovuje.

4 Je možné podat žádost jménem přibuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Nárok na výživné pro nezletilé osoby uplatňuje rodič s rodičovskou odpovědností nebo opatrovník.

Nárok na výživné pro nezletilé osoby ve věku od 14 do 18 let podává dítě samo, a to s vědomím a souhlasem rodiče s rodičovskou odpovědností nebo opatrovníka.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Je-li nárok na výživné uplatněn v rámci řízení ve věcech manželských, jsou k určení nároku na výživné a vypořádání návrhu týkajícího se manželství příslušné bulharské soudy, jestliže jeden z manželů je bulharským státním příslušníkem nebo má v Bulharsku obvyklé bydliště. Věci týkající se výživného na bývalého manžela projednávají soudy, které jsou příslušné pro rozvodové řízení.

Bulharské soudy jsou příslušné ve věcech týkajících se osobních a majetkových vztahů mezi rodiči a dětmi, pokud má odpůrce obvyklé bydliště v Bulharsku, pokud je navrhovatel bulharským státním příslušníkem nebo pokud dítě či rodič, který je stranou řízení, je bulharským státním příslušníkem nebo má obvyklé bydliště v Bulharsku.

Ve výše uvedeném případě je rozhodné bulharské právo, jak je uvedeno níže v otázkách 18, 19 a 20.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Nároky na výživné se uplatňují u soudu, a to bez ohledu na jejich povahu, výši výživného, osobu, která o výživné žádá, a osobu, od níž se placení výživného požaduje. Věcně příslušným je okresní soud a právní zastoupení není povinné. Místně příslušným je soud v místě bydliště navrhovatele nebo odpůrce.

Navrhovatel si může vybrat soud, který mu vyhovuje.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Navrhovatelé ve věcech týkajících se výživného jsou osvobozeni od soudních poplatků. Je-li výživné přiznáno, soud nařídí odpůrci, aby uhradil soudní poplatky a náklady vzniklé navrhovateli v průběhu řízení.

Právní zastoupení není ve věcech týkajících se výživného povinné.

Strany řízení mohou získat právní pomoc za podmínek obvyklých pro její poskytování. Tyto podmínky jsou stanoveny v zákoně o právní pomoci (*Zakon za Pravnata Pomošt / Закон за Правната Помощ*).

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Výše výživného se určuje podle potřeb osoby, která na něj má nárok, a možností osoby, která je má platit. Minimální částka výživného, kterou platí rodič na nezletilé dítě, se rovná čtvrtině minimální mzdy stanovené vládou. Výši výživného určí soud podle potřeb dítěte a prostředků rodiče.

Soud může stanovit výživné v nižší než minimální sazbě, pokud o dítě pečuje stát nebo pokud to ospravedlňují jiné významné okolnosti. Soud může stanovit výživné vyšší, než je maximální stanovená částka, pokud je to nezbytné k uspokojení mimořádných potřeb dítěte a je-li rodič schopen je poskytovat bez zvláštních obtíží. Na žádost stran lze rozhodnutí o stanovení výživného změnit nebo zrušit, dojde-li ke změně okolností.

Výživné se platí měsíčně. Ze zpožděných plateb se platí zákonný úrok. Soud může rovněž schválit výživné ve formě věcného plnění.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se platí osobně osobě, která na něj má nárok. V případě nezletilých ve věku od 14 do 18 let se platí přímo jim, ale s vědomím a souhlasem rodiče s rodičovskou odpovědností.

Výživné na děti ve věku do 14 let se platí prostřednictvím rodiče s rodičovskou odpovědností nebo opatrovníka.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Výživné se platí měsíčně. V prodlení s platbou běží zákonný úrok.

Soudní rozhodnutí, která vstoupila v platnost, lze vykonat za podmínek a prostřednictvím řízení podle občanského soudního řádu (*Graždanski Procesualen Kodeks / Граждански Процесуален Кодекс*).

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí provádí státní soudní vykonavatel nebo exekutor podle volby oprávněné osoby.

Státní soudní vykonavatelé pracují pro vykonavatelskou službu okresního soudu (*rajonen sad / районен съд*) a jejich místní působnost se shoduje s místní příslušností soudu.

Soukromí exekutoři působí v rámci zeměpisné příslušnosti příslušného krajského soudu (*okražen sad / окръжен съд*).

Viz výkon rozhodnutí.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Zákon o ochraně dětí (*Zakon za Zakrila na Deteto / Закон за Закрила на Детето*) vymezuje řadu ochranných opatření včetně informování dětí a rodičů o jejich právech a povinnostech a zaručení právní pomoci ze strany státu. Podle § 15 zákona o ochraně dětí mají děti nárok na právní pomoc a na opravné prostředky ve všech řízeních, která se dotýkají jejich práv nebo zájmů. Právní pomoc poskytuje Národní úřad pro právní pomoc.

Zákon o advokacii (*Zakon za Advokaturata / Закон за Адвокатурата*) výslovně stanoví, že bezplatnou právní pomoc a podporu osobám, které mají nárok na výživné, mohou poskytovat bulharsští advokáti a advokáti z EU. Je-li v takovém případě nařízeno protistraně, aby uhradila náklady spojené s řízením, může advokát požadovat odměnu, kterou určí soud.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Jestliže povinná osoba nařízené výživné neplatí, platí je za povinnou osobu stát za podmínek a prostřednictvím postupů stanovených v nařízení vydaném vládou. V rámci sociální pomoci stát pečuje o potřebné osoby, jestliže podle zákona není nikdo jiný povinen nebo schopen poskytovat výživné.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano, postupem podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností. Bulharská republika je rovněž stranou smluv o vzájemné pomoci s řadou zemí včetně několika zemí, které nejsou členskými státy EU. Ústředním orgánem je podle těchto smluv ministerstvo spravedlnosti a z této pozice poskytuje pomoc na návrhy členů veřejnosti.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Ústředním orgánem je ministerstvo spravedlnosti, které lze kontaktovat na této adrese:

Ministerstvo spravedlnosti

Ul. Slavjanska 1

1040 Sofie
Bulharsko
tel.: (+359 2) 92 37 555
fax: (+359 2) 987 0098
kontaktní osoba:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Ano, postupem podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností. Nachází-li se navrhovatel v zemi, s níž Bulharská republika uzavřela smlouvu o vzájemné právní pomoci, může navrhovatel požádat o pomoc ministerstvo spravedlnosti, které je podle této smlouvy ústředním orgánem.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Postupem podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností nebo postupem stanoveným v příslušné smlouvě o vzájemné právní pomoci.

Kontaktní údaje ministerstva spravedlnosti jakožto ústředního orgánu jsou uvedeny výše.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano, Bulharská republika je vázána Haagským protokolem z roku 2007.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Viz odpověď výše.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovacích povinnostech?

Použitelná ustanovení jsou uvedena v nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností a v § 627a až 627c občanského soudního řádu (v platnosti od 18. června 2011).

Je-li rozhodnutí vydáno v členském státě, který je vázán Haagským protokolem z roku 2007, návrh na výkon rozhodnutí na základě písemností uvedených v článku 20 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 se podává ke krajskému soudu v místě trvalého bydliště povinné osoby nebo v místě výkonu povinnosti. Odmítnutí nebo odložení výkonu ve smyslu článku 41 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 nařizuje krajský soud.

Návrh na prohlášení rozhodnutí či jiného aktu vydaného v členském státě EU, který není vázán Haagským protokolem z roku 2007, za vykonatelné se podává ke krajskému soudu v místě trvalého bydliště povinné osoby nebo v místě výkonu povinnosti. Kopie návrhu k doručení povinné osobě se nepředkládá. Soud přezkoumá návrh nevěřejně. V rozhodnutí, kterým se návrhu vyhovuje, soud stanoví lhůtu pro odvolání podle čl. 32 odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 4/2009. Prozatímní výkon rozhodnutí není možný. V rozhodnutí, kterým se návrhu vyhovuje, soud rovněž vynese rozhodnutí o prozatímních a preventivních opatřeních, o která se žádá. Takové rozhodnutí má povahu rozsudku. Proti rozhodnutí lze podat opravný prostředek ze skutkových nebo právních důvodů k sofijskému odvolacímu soudu (*Sofijski apelativen sad / Софийски апелативен съд*), a to za podmínek a prostřednictvím postupů stanovených v článku 32 nařízení Rady (ES) č. 4/2009. Proti rozhodnutí sofijského odvolacího soudu se lze odvolat pouze z právních důvodů k Nejvyššímu kasačnímu soudu.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovacích povinnostech?

Byly provedeny změny v počtu a struktuře zaměstnanců ředitelství pro mezinárodní právní ochranu dětí a mezinárodní osvojení, mezi jehož úkoly patří činnosti, které byly ministerstvu spravedlnosti jakožto ústřednímu orgánu přiděleny nařízením Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností. Tomuto ředitelství byla svěřena pravomoc k tomu, aby při zpracovávání návrhů týkajících se vyživovacích povinností podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 podávaných členskými státy EU navázalo styky s Generálním ředitelstvím civilních registračních a správních služeb (GRAO) při ministerstvu pro regionální rozvoj a veřejné práce, Státní agenturou pro příjmy a Národním úřadem pro právní pomoc.

Poslední aktualizace: 23/12/2015

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovacích povinností - Česká republika

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Pod pojmem výživné se rozumí souhrn toho, co poskytuje jedna osoba druhé proto, aby uspokojovala všechny její odůvodněné potřeby. Klíčovým předpokladem pro vznik a trvání vyživovací povinnosti podle občanského zákoníku je existence rodinněprávního nebo obdobného poměru, ať už manželského, ex-manželského či příbuzenského v řadě přímé, anebo poměru registrovaných partnerů či bývalých registrovaných partnerů stejného pohlaví. Občanský zákoník upravuje okruhy osob k výživě povinných i oprávněných následovně:

výživné mezi manželi: Vzniká uzavřením manželství a končí jeho zánikem. Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje stejnou úroveň hmotnou a kulturní, plyne z rovnosti postavení muže a ženy v manželství. Vyživovací povinnost mezi manžely předchází vyživovací povinnosti dítěte i rodičů.

výživné mezi rozvedenými manželi: Vzniká, pokud se jeden z rozvedených manželů není schopen sám dál žít a tato neschopnost má původ v souvislosti s manželstvím a lze-li to na bývalém manželovi spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů. Zaniká sňatkem oprávněného nebo uplynutím doby, na kterou bylo výživné mezi rozvedenými manžely stanoveno (max. 3 roky).

výživné mezi rodiči a dětmi: Vzniká narozením dítěte a končí, když je dítě schopné se samo žít nebo vyživovací povinnost přejde na jiného (např. sňatkem či popřením otcovství). Pro stanovení rozsahu výživného platí, že životní úroveň dítěte má být zásadně shodná s životní úrovní rodičů. I dítě je povinno rodičům zajistit slušnou výživu dle svých možností, životní úroveň rodičů pak nemusí být shodná s životní úrovní dítěte.

výživné mezi potomky a předky: Vzniká mezi předky a potomky. Vyživovací povinnost rodičů vůči dítěti předchází vyživovací povinnosti prarodičů a dalších předků vůči dítěti. Vzdálenější příbuzní mají vyživovací povinnost, jen nemožou-li ji plnit bližší příbuzní.

výživné a zajištění úhrady některých nákladů neprovdané matce: Vzniká, pokud není matka dítěte provdána za otce dítěte. Otec jí v takovém případě poskytne výživu po dobu dvou let od narození dítěte a přispěje jí v přiměřeném rozsahu na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem.

Dále je vyživovací povinnost upravena zákonem o registrovaném partnerství. Ten upravuje:

vzájemnou vyživovací povinnost mezi partnery. Rozsah vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla zásadně stejná;

vyživovací povinnost po zrušení partnerského soužití - bývalý partner, který není schopen se sám žít, může žádat od bývalého partnera, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Pokud byla jednomu z bývalých partnerů, který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel a jemuž byla zrušením partnerského vztahu způsobena závažná újma, může mu být na dobu tří let od zrušení partnerského soužití přiznáno výživné ve stejném rozsahu, v jakém by vznikla vyživovací povinnost v případě, že partnerské soužití by nebylo zrušeno.

Vyživovací povinnost jedné osoby vůči jiné osobě je stanovena zákonem a je nepřevoditelná, nezastupitelná a nelze se jí předem vzdát.

Jedním z předpokladů pro přiznání výživného oprávněnému, který se uplatní ve všech případech plnění vyživovacího závazku, je soulad s dobrými mravy.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Výživné lze přiznat, jestliže oprávněný není reálně schopen se sám žít. Schopnost samostatně se žít bývá tradičně interpretována extenzivně jako schopnost samostatně uspokojovat všechny potřeby (hmotné, kulturní apod.). Pokud se dítě nemůže samo žít a je odkázáno na výživu povinného, nezaniká vyživovací povinnost ani po dosažení zletilosti (např. pokračuje-li dítě ve studiu), ve výjimečných případech může vyživovací povinnost trvat po celou dobu života dítěte a rodičů (např. jestliže z důvodu plné invalidity dítě nikdy nenabude schopnosti se samostatně žít). Naopak vyživovací povinnost může zaniknout i před dosažením zletilosti, pokud dítě nabude schopnosti se samostatně žít dříve. Není tedy stanoven žádný konkrétní věkový limit. Dosažení zletilosti má význam z hlediska procesního (např. o výživném pro nezletilé dítě může soud rozhodnout i bez návrhu, naopak výživné zletilých dětí upraví soud pouze na návrh).

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

O výživném rozhoduje výhradně soud, a to na návrh, přičemž o výživném pro nezletilé dítě může soud rozhodnout i bez návrhu.

Návrh musí obsahovat kromě obecných náležitostí jméno, příjmení a bydliště účastníků, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává a musí z něj být především patrné, čeho se navrhovatel domáhá.

Návrh musí být podán u místně příslušného soudu. Viz otázka č. 5.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Rodič, který má dítě v péči, má právo jménem dítěte žádat o výživné vůči druhému rodiči. Stejně tak může jménem dítěte vystupovat jeho poručník, popřípadě opatrovník. Nabylo-li dítě plné svéprávnosti, musí žádost o výživné vůči povinné osobě podat svým jménem.

Jménem příbuzného podat žádost nelze s výjimkou případů, kdy osoba není plně svéprávná a soud osobě ustanoví opatrovníka z řad příbuzných.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Mezinárodní příslušnost (pravomoc) k řízení ve věcech vyživovacích povinností se posoudí dle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností („nařízení o vyživovací povinnosti“): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701>. Tímto nařízením není dotčeno použití mezinárodních smluv, jejichž smluvní stranou je Česká republika a které se týkají oblastí upravených nařízením o vyživovacích povinnostech. Tyto smlouvy se však uplatní pouze ve vztazích k nečlenským státům Evropské unie (jedná se zejména o dvoustranné smlouvy o právní pomoci uzavřené s nečlenskými státy Evropské unie či o Úmluvu o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Lugano, 30.10.2007) ve vztahu k Norsku, Švýcarsku či Islandu); ve vzájemných vztazích členských států Evropské unie má před mezinárodními smlouvami přednost nařízení o vyživovací povinnosti.

V České republice v řízení ve věcech vyživovacích povinností rozhodují v prvním stupni okresní soudy.

Místní příslušnost je upravena především v nařízení o vyživovací povinnosti, které se použije přednostně před českou právní úpravou. Podle čl. 3 nařízení o vyživovací povinnosti se navrhovatel (žalobce) může podle svého výběru obrátit na soud

a) v místě obvyklého pobytu odpovědné (žalovaného) nebo

b) v místě obvyklého pobytu oprávněného.

Případně může na základě aplikace čl. 3 písm. c) a d) nařízení o vyživovací povinnosti v České republice zahájit řízení u soudu, který je příslušný k řízení o určení otcovství, či u soudu příslušného k řízení o rodičovské zodpovědnosti, ledaže by pravomoc k tomuto řízení byla odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran.

Příslušnost lze podle čl. 5 nařízení o vyživovací povinnosti založit také tím, že se žalovaný bude účastnit řízení a nenamítne nejpozději při svém prvním úkonu nepřislušnost soudu.

Pravidla české právní úpravy pro určení místní příslušnosti, která se však uplatní pouze v případě, že se neuplatní pravidla místní příslušnosti nařízení o vyživovací povinnosti (tj. např. v případě, že mezinárodní příslušnost soudů České republiky je založena na základě čl. 6 a 7 nařízení o vyživovací povinnosti (podpůrná příslušnost, forum necessitatis) nebo na základě mezinárodní smlouvy s nečlenským státem EU), jsou následující: Pro řízení ve věcech výživy nezletilého dítěte je příslušný obecný soud nezletilého dítěte, tj. soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště. V ostatních případech je příslušným soudem obecný soud žalovaného. Obecným soudem fyzické osoby je okresní soud, v jehož obvodu má své bydliště, a nemá-li je, pak je jím soud, v jehož obvodu se zdržuje. Bydlištěm se rozumí místo, kde osoba bydlí v úmyslu zdržovat se zde trvale (není vyloučeno, aby takových míst bylo několik, a pak jsou obecným soudem všechny tyto soudy). Nemá-li žalovaný, který je státním občanem České republiky, obecný soud vůbec nebo jej nemá v České republice, je příslušný soud, v jehož obvodu měl v České republice poslední známé bydliště. Proti tomu, kdo nemá jiný příslušný soud v České republice, je možné uplatnit majetková práva u soudu, v jehož obvodu má majetek.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Zákon nevyžaduje, aby byl žadatel zastoupen. Žadatel se však může ze svého vlastního rozhodnutí nechat před soudem zastupovat na základě plné moci zástupcem, kterého si zvolí, např. advokátem.

Fyzická osoba, která nemůže před soudem jednat samostatně, musí být zastoupena zákonným zástupcem nebo opatrovníkem. Zákonným zástupcem v případě nezletilého dítěte jsou jeho rodiče.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Řízení ve věcech vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí jsou zcela osvobozena od soudního poplatku. V ostatních řízeních o určení výživného včetně jeho zvýšení je od soudního poplatku osvobozen navrhovatel. Tato osvobození se vztahují i na řízení o výkon rozhodnutí či exekuční řízení.

Pokud se navrhovatel nechá zastupovat advokátem, musí mu – nedohodnou-li se jinak - zaplatit odměnu podle sazeb advokátního tarifu (ke stažení v anglickém jazyce na webových stránkách České advokátní komory: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Odůvodňují-li to sociální a majetkové poměry navrhovatele a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva, soud mu může bezplatně či za sníženou odměnu ustanovit zástupce, jestliže je to nezbytné třeba k ochraně jeho zájmů; za určitých podmínek bude tímto zástupcem ustanoven advokát.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Výživné se plní především v penězích – v pravidelně se opakujících měsíčních částkách, splatných vždy na měsíc dopředu (pokud soud nerozhodne jinak, nebo se oprávněný s povinným nedohodne jinak), avšak může být realizováno i jinou formou, např. poskytováním bydlení, naturálně apod.

Rozsah vyživovací povinnosti k dítěti je kromě podmínek na straně povinného rodiče určován také majetkovými poměry a odůvodněnými potřebami dítěte, které závisí zejména na jeho věku a zdravotním stavu. Dále se přihlíží k tomu, jakým způsobem se dítě připravuje na své budoucí povolání, k mimoškolním aktivitám, ke koníčkům apod. Platí však, že životní úroveň dítěte má být shodná s životní úrovní rodičů. Připouštějí-li to majetkové poměry povinné osoby, lze za odůvodněné potřeby dítěte považovat i tvorbu úspor. Při určení rozsahu vyživovací povinnosti rodičů se přihlíží k tomu, který z rodičů a v jaké míře o dítě osobně pečuje.

Výživné mezi manželi se přizná v rozsahu, který oběma zajišťuje stejnou úroveň hmotnou a kulturní, plyne z rovnosti postavení muže a ženy v manželství.

Výživné mezi rozvedenými manželi se přizná za podmínky, že rozvedený manžel není schopen sám se živit a tato neschopnost má svůj původ v manželství nebo v souvislosti s ním a lze-li to na bývalém manželovi spravedlivě požadovat, zejména s ohledem na věk nebo zdravotní stav rozvedeného manžela v době rozvodu nebo skončení péče o společné dítě rozvedených manželů. Výživné se přizná v přiměřeném rozsahu. Při rozhodování o jeho výši se bere v potaz, jak dlouho rozvedené manželství trvalo a další zákonem stanovené předpoklady.

Výživné se těhotné matce přizná v rozsahu náhrady nákladů spojených s těhotenstvím a porodem v přiměřeném rozsahu.

Výživné registrovaného partnera určí soud na návrh, přičemž přihlédne k péči o společnou domácnost. Rozsah vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla zásadně stejná.

Vyživovací povinnost po zrušení partnerského soužití osob stejného pohlaví může být určena na návrh bývalého partnera, který není schopen se sám živit. Ten může žádat od bývalého partnera, aby mu přispíval na přiměřenou výživu podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Nedohodnou-li se, rozhodne soud o výživném na návrh některého z nich. Bývalému partnerovi, který se na trvalém rozvratu společného vztahu nepodílel a jemuž byla zrušením partnerského vztahu způsobena závažná újma, může soud přiznat proti druhému bývalému partnerovi až na dobu tří let od zrušení partnerského soužití výživné ve stejném rozsahu, v jakém by vznikla vyživovací povinnost v případě, že partnerské soužití by nebylo zrušeno.

České právo nezná tzv. objektivizaci výživného pomocí tabulek, procent apod., ani institut minimálního či maximálního výživného. Soud zohledňuje při svém rozhodování jedinečnost každého konkrétního případu, např. možnost více vyživovacích povinností, zvýšené náklady zdravotně postiženého dítěte apod.

Existují pouze doporučující tabulky Ministerstva spravedlnosti: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Rozhodnutí soudu o výživném se vydávají s výhradou změny poměrů. Lze je tedy změnit, změní-li se podstatně poměry oprávněného nebo povinného.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se platí v pravidelných měsíčně se opakujících dávkách, které jsou splatné vždy na měsíc dopředu, ledaže soud rozhodne jinak nebo se osoba výživou povinná dohodla s osobou oprávněnou jinak. V případech hodných zvláštního zřetele (např. povinný rodič má pouze sezónní příjmy, značně riskantní podnikání apod.) může soud rozhodnout o povinnosti složit peněžní částku (zálohu) na výživné splatné v budoucnosti. Soud pak učiní další opatření, aby z této zálohy byly dítěti vypláceny jednotlivé splátky odpovídající měsíčnímu výživnému. Výživné je třeba platit buď přímo oprávněné osobě, anebo tomu, kdo má takovou osobu v péči.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Podle české právní úpravy lze podat návrh příslušnému soudu na soudní výkon rozhodnutí nebo se obrátit na soudního exekutora s návrhem na zahájení exekučního řízení. Obecně k soudnímu výkonu rozhodnutí či k exekuci (včetně informací o náležitostech návrhu) viz informační list Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí. Níže jsou uvedena pouze některá specifika týkající se vymáhání výživného.

Soudní výkon rozhodnutí

K nařízení a provedení výkonu rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě je příslušný obecný soud nezletilého (pro vymezení obecného soudu nezletilého viz odpověď na otázku č. 5). U ostatních druhů vyživovacích povinností, včetně výživného zletilých dětí, je to obecný soud povinného (pro vymezení obecného soudu povinného viz odpověď na otázku č. 5).

Jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé dítě, poskytne soud na žádost účastníka pomoc při zjišťování bydliště povinného. Navíc soud může oprávněnému před nařízením výkonu rozhodnutí poskytnout i další součinnost – např. dotazem povinnému, zda a od koho pobírá mzdu nebo jiný pravidelný příjem, popřípadě u které banky či platební instituce má své účty a jaká jsou čísla těchto účtů či vyzváním povinného k prohlášení o majetku, tuto součinnost může soud poskytnout i v případě jiných druhů vyživovacích povinností než je výživné pro nezletilé dítě.

Exekuční řízení

S návrhem na zahájení exekučního řízení se lze obrátit na jakéhokoliv českého exekutora. Seznam exekutorů je dostupný na webových stránkách Exekutorské komory České republiky: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Při vymáhání výživného nezletilého dítěte nemá exekutor právo požadovat od oprávněného přiměřenou zálohu na náklady exekuce. Jedním z možných způsobů exekuce, je-li vymáháno výživné nezletilého dítěte, je pozastavení řídičského oprávnění povinného.

Není-li plněna vyživovací povinnost, lze kromě výše uvedených způsobů vymáhání výživného také podat trestní oznámení pro podezření ze spáchání trestného činu zanedbání povinné výživy. V případě trestného činu zanedbání povinné výživy trestní zákoník stanoví, že trestného činu se dopustí ten, kdo neplní, ať už z nedbalosti či úmyslně, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného po dobu delší než čtyři měsíce. V takovém případě je možné podat trestní oznámení na kterémkoli oddělení policie.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Obecně k soudnímu výkonu rozhodnutí či k exekuci (včetně informací o tom, jaký majetek může být předmětem soudního výkonu či exekuce, a o opravných prostředcích) viz informační list Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí.

Občanský zákoník stanoví, že nebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil. Právo na výživné se nepromlčuje, práva na jednotlivá opětuující se plnění však promlčení podléhají. Délka promlčení lhůty je obecně stanovena na tři roky. Bylo-li však právo přiznáno rozhodnutím orgánu veřejné moci (tj. např. soudem), promlčí se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno. Právo na výživné nepodléhá prekluzi.

Výživné lze přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení. Výživné pro děti však lze přiznat i za dobu nejdéle tří let zpět od tohoto dne. Výživné pro neprovdanou matku a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem lze přiznat i nazpět, nejdéle však dva roky ode dne porodu.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Pomoc při uplatňování nároku nezletilého dítěte na výživné a při vymáhání výživného, včetně pomoci při podávání návrhu soudu, mají povinnost poskytnout orgány sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Zákon takovou možnost nezná.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Oprávněný se může obrátit s žádostí o pomoc při vymáhání výživného na Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Žadatel se může obrátit na níže uvedené kontakty:

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Česká republika

Tel.: +420 542 215 522

Fax: +420 542 212 836

E-mail: podatelna@umpod.cz

Při prvním kontaktu s Úřadem by žadatel měl sdělit své plné jméno a kontaktní adresu (telefon nebo e-mail) a dále jméno a datum narození dítěte, jehož se jejich dotaz či žádost týká.

Pokud žadatel žádá asistenci Úřadu při vymáhání výživného ze zahraničí, je třeba, aby se nejprve písemně obrátil na Úřad s neformální žádostí o pomoc při vymáhání výživného a případně přiložil vyplněný dotazník, který je v českém jazyce ke stažení na webových stránkách Úřadu: <http://www.umpod.cz/vyživne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. V žádosti by měly být uvedeny základní údaje o dítěti a povinné osobě a základní skutečnosti, proč žadatel žádá o vymáhání výživného. K žádosti by měly být připojeny prosté kopie písemností, zejména soudních rozhodnutí, která stanovují vyživovací povinnost. Úřad poté posoudí možnost vymáhat výživné v konkrétním případě a případně zašle podrobné pokyny, jak dále ve věci postupovat.

Na vyžádání Úřadu je pak třeba předložit další dokumenty. Zpravidla je třeba předložit rozsudek stanovující vyživovací povinnost s úředně ověřeným překladem do jazyka státu, odkud se bude výživné vymáhat, a to včetně doložky právní moci a vykonatelnosti. U vymáhání výživného ze států Evropské unie soud vyhotoví výtah z rozhodnutí dle článku 56 nařízení o vyživovací povinnosti. Dále bývá vyžadována plná moc pro ústřední orgán v zahraničí, potvrzení o studiu oprávněného, pokud je starší 15 let, případně potvrzení o žití. Při zajišťování překladu dokumentů by žadateli měl být bezplatně nápomocný soud v místě jeho bydliště (zpravidla soud, který věc rozhodl v prvním stupni). Soud vyhotovené doklady předá buď žadateli, nebo je zašle přímo Úřadu. Úřad obdržené podklady přezkoumá, a pokud splňují všechny náležitosti, podá návrh k zahraničnímu soudu nebo postoupí věc k dalšímu řízení příslušnému cizímu orgánu nebo organizaci. O tomto úkonu, průběhu a výsledcích řízení Úřad žadatele o výživné pravidelně informuje.

V případě vymožení výživného, a to jak právní cestou nebo na základě dobrovolné platby povinného na účet zahraničního partnera, jsou tyto platby zasílány na účet Úřadu obvykle 1 x měsíčně (z důvodu administrativních, účetních a kvantitativních) hromadným poukazem. Ekonomické oddělení Úřadu zasílá platby oprávněným do 1 měsíce, a to dle dispozic oprávněných. Oprávněný v případě, že obdrží přímou platbu od povinného ze zahraničí, je povinen bez zbytečného odkladu oznámit tuto platbu Úřadu. Je také povinen informovat Úřad o všech změnách, které by mohly mít na řízení vliv (změna adresy, změna výchovných poměrů dítěte, ukončení studia dítěte apod.).

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Žadatel o výživné žijící v cizině by se měl obrátit na příslušný orgán svého státu, který bude kontaktovat Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí (kontakty na Úřad viz výše).

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí po obdržení žádosti z jiného státu podnikne tyto kroky:

Posoudí, zda žádost splňuje všechny náležitosti podle evropských nařízení či mezinárodních smluv, případně požádá o doplnění dokladů.

Zašle písemnou výzvu povinné osobě v České republice a vyzve ji k dobrovolnému uhrazení dluhu ve stanovené lhůtě a k placení běžného výživného.

Pokud povinný nereaguje, Úřad zjistí ekonomickou situaci povinného a následně podá návrh na uznání a výkon rozhodnutí k příslušnému soudu v České republice. Úřad v soudním řízení zastupuje navrhovatele (oprávněného žijícího v cizině), podniká jeho jménem všechny kroky potřebné pro dosažení úhrady výživného a zabezpečení převodů vymožených částek do ciziny. Úřad a odesílající orgán v cizině se vzájemně informují o podniknutých opatřeních, jakož i o průběhu a výsledku výkonu rozhodnutí o výživném.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Řízení ve věcech vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí jsou zcela osvobozena od soudního poplatku. V ostatních řízeních o určení výživného včetně jeho zvýšení je od soudního poplatku osvobozen navrhovatel. Tato osvobození se vztahují i na řízení o výkon rozhodnutí či exekuční řízení. Navrhovatel nemusí být v řízení ve věcech vyživovacích povinností zastoupen advokátem. Služby Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí jsou poskytovány bezplatně. Úřad v soudním řízení zastupuje navrhovatele (oprávněného žijícího v cizině), podniká jeho jménem všechny kroky potřebné pro dosažení úhrady výživného a zabezpečení převodů vymožených částek do ciziny.

Odůvodňují-li to sociální a majetkové poměry navrhovatele a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva, soud může osvobodit účastníka zčásti či výjimečně zcela od soudních poplatků. Byl-li účastník osvobozen od soudních poplatků ustanoven zástupce, vztahuje se osvobození v rozsahu, v jakém bylo přiznáno, i na hotové výdaje zástupce a na odměnu za zastupování. Účastníku, který byl osvobozen od soudních poplatků, není možné uložit povinnost složit zálohu na náklady důkazu, ani povinnost nahradit státu náklady, které platil (tj. svědecké, znalečné, tlumočné, apod.). Náklady vzniklé v souvislosti s tím, že účastník jedná před soudem ve své mateřštině či se dorozumívá některým z komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, nese stát a jejich náhradu nemůže požadovat.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších novelizací, při zajišťování sociálně-právní ochrany ve vztahu k cizině

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, který je v ČR ústředním orgánem, plní mimo jiné následující úkoly:

§ plní úkoly ústředního orgánu podle nařízení o vyživovací povinnosti

§ vykonává funkci opatrovníka dítěte

§ vyžaduje od příslušných orgánů a dalších právnických a fyzických osob na žádost rodičů žijících v České republice nebo orgánů sociálně-právní ochrany zprávy o poměrech dětí, které jsou občany České republiky a nemají na jejím území trvalý pobyt

§ zprostředkuje zaslání osobních dokladů a jiných listin do ciziny a opatřuje doklady a jiné listiny z ciziny

§ spolupracuje se státními orgány nebo jinými organizacemi cizího státu obdobnými Úřadu, pokud jsou řádně pověřeny ve svém státě k činnostem sociálně-právní ochrany, a je-li to účelné, také s dalšími orgány, zařízeními a právnickými osobami

§ pomáhá pátrat po rodičích dítěte, pokud rodiče nebo jeden z nich žijí v cizině, rodinných příslušnících a osobách povinných výživou zjišťovat majetkové a výdělkové poměry pro stanovení výživného, zprostředkovává podávání návrhů směřujících k zabezpečení plnění vyživovací povinnosti, a to zejména návrhů na úpravu vyživovací povinnosti, výchovy a určení otcovství

§ zajišťuje překlady listin potřebných pro výkon působnosti v sociálně-právní ochraně podle mezinárodních smluv a přímo použitelných předpisů Evropské unie

Pro výkon působnosti Úřadu jsou příslušné orgány a další fyzické a právnické osoby povinny poskytnout Úřadu v potřebném rozsahu požadovanou součinnost, přičemž platí přiměřeně ustanovení exekučního řádu o povinné součinnosti třetích osob. Povinnou součinnost tak v předepsaném rozsahu poskytují např. soudy, Policie ČR, banky, orgány sociálního zabezpečení, úřady práce, provozovatel poštovních služeb, poskytovatel elektronických služeb, pojišťovny, Ministerstvo vnitra při poskytování údajů z evidence obyvatel a cizinců apod.

Poslední aktualizace: 27/08/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [de](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Nároky z vyživovací povinnosti - Německo

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

děti vůči svým rodičům

rodiče vůči svým dětem

manželé navzájem

vnoučata nebo pravnoučata vůči svým prarodičům a praprarodičům

prarodiče a praprarodiče vůči svým vnoučatům a pravnoučatům

nesezdání partnerů navzájem

registrovaní partnerů navzájem

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Pro výživné na dítě není stanovena žádná věková hranice: výživné se platí, dokud je dítě na výživném závislé, pokud ovšem závislost není způsobena zaviněním dítěte. Jakmile však dítě dokončí vzdělání a odbornou přípravu, zpravidla se od něj očekává, že se bude o sebe starat samo. Německé právní předpisy o výživném obvykle upřednostňují nezletilé děti před dětmi, které jsou dospělé. Požadavky kladené na osobu, která je povinna hradit výživné, jsou přísnější a nezletilí jsou obvykle upřednostňováni před dětmi, které dosáhly dospělosti.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Aby byla vyživovací povinnost uznána, musí se oprávněná strana obvykle obrátit na soud nebo na Úřad pro mládež (*Jugendamt*) či na notáře a požádat o vydání vykonatelného titulu (*vollstreckungsfähiger Titel*), který umožňuje vynutit stanovenou peněžní částku.

Je-li nárok zpochybněn, musí o něm rozhodnout soud ve sporném řízení. Vyživovací povinnost lze však uznat i u notáře nebo Úřadu pro mládež. Úřad pro mládež má však oproti notáři omezenou pravomoc: Úřad pro mládež může stanovit povinnost vyživovat dítě do věku 21 let nebo nárok matky či otce vzniklý narozením dítěte.

Spory týkající se nároku na výživné spadají do problematiky rodinného práva a zabývá se jimi rodinný soud (*Familiengericht*). Řízení jsou upravena zákonem o soudních řízeních v rodinných věcech a věcech týkajících se nesporné pravomoci (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*) a občanským soudním řádem (*Zivilprozessordnung*).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Podle § 1629 odst. 1 občanského zákoníku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) rodiče zastupují dítě společně. Jeden z rodičů může dítě zastupovat sám, jestliže má dítě ve výlučné péči nebo jestliže je oprávněn sám přijímat rozhodnutí podle § 1628 občanského zákoníku. Obecně proto platí, že rodiče mohou uplatnit nárok jménem dítěte jakožto jeho zákonní zástupci. Avšak podle § 1629 odst. 2 první věty občanského zákoníku není otcovi ani matce povoleno zastupovat dítě v případech, kdy by podle ustanovení [§ 1795](#) občanského zákoníku bránil v zastupování dítěte střet zájmů. To se týká mimo jiné právních sporů mezi dítětem a manželem rodiče. V takovém případě musí být jmenována osoba označovaná jako „dodatečný opatrovník“ (*Ergänzungspfleger*) a tato osoba jedná jako zástupce dítěte a jeho jménem prosazuje nárok. Výjimkou z tohoto obecného pravidla jsou pohledávky na výživném. Podle § 1629 odst. 2 druhé věty občanského zákoníku v případě, že rodiče jsou nositeli společné rodičovské odpovědnosti za dítě, může rodič, který o dítě pečuje, uplatnit nárok na výživné jménem toto dítě vůči druhému z rodičů. Ustanovení § 1629 odst. 3 občanského zákoníku toto ustanovení pozměňují v případech, kdy jsou rodiče dítěte sezdání, ale žijí odděleně, nebo mezi nimi probíhá řízení ve věcech manželských. V takovém případě je rodiči povoleno uplatňovat nárok na výživné na dítě vůči druhému z rodičů pouze vlastním jménem. Účelem tohoto opatření je zabránit, aby bylo dítě zapojeno do rozvodového řízení rodičů.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Příslušnost ve věcech výživného mají soudy rodinné (*Familiengerichte*), které jsou zřízeny u okresních soudů (*Amtsgerichte*). Příslušnost soudu v konkrétním místě se určuje na základě § 232 zákona o řízení v rodinných věcech a věcech rozhodovaných v nesporném řízení.

Dokud řízení ve věcech manželských probíhá, místně příslušný je zpravidla soud, který je nebo byl soudem prvního stupně pro rozvodové řízení. Jinak se místní příslušnost často určuje podle místa obvyklého bydliště odpůrce. Odlišná situace nastává v řízeních, která se týkají vyživovací povinnosti vůči nezletilému nebo vůči dítěti, které je považováno za nezletilé. V takových případech je příslušný soud v místě obvyklého bydliště dítěte nebo rodiče, který je oprávněn jednat jeho jménem. To však neplatí v případech, kdy mají dítě nebo rodič obvyklé bydliště mimo Německo.

Dítě, které hodlá podat návrh na určení výživného vůči oběma rodičům, tak může učinit u soudu příslušného k podání návrhů vůči jednomu z rodičů.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

V zásadě musejí být strany ve věcech týkajících se výživného u soudu zastupovány advokátem. Zastoupení advokátem však není nutné v případech žádosti o předběžné opatření (*einstweilige Anordnung*). Stejně tak nemusí být dítě zastupováno advokátem, pokud mu pomoc poskytuje Úřad pro mládež nebo pokud je tento úřad zastupuje za účelem prosazení pohledávek na výživném.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

S řízením o stanovení výživného jsou spojeny určité náklady řízení (poplatky a výdaje). Soudní poplatek (rovnající se trojnásobku základního soudního poplatku) se stává splatným soudem v okamžiku podání návrhu. Výše poplatku se odvíjí od hodnoty pohledávky (*Verfahrenswert*). Také odměna advokátů se odvíjí od hodnoty pohledávky. Hodnota pohledávky, ze které se ve věcech výživného vychází, je částka výživného požadovaného na prvních 12 měsících od

podání návrhu, nepřekračuje však celkovou výši požadované platby. Veškeré platby výživného, které jsou již splatné, se k celkové pohledávce při podání návrhu připočítají.

Příklad:

Zákonný zástupce desetiletého dítěte uplatní nárok na výživné v minimální výši (v současné době 364 EUR měsíčně): hodnota pohledávky je 4 368 EUR. V tomto případě činí soudní poplatek na pokrytí nákladů spojených s řízením 339 EUR (113 EUR × 3). Žena architektka požádá o rozluku a výživné na pokrytí zdravotní péče ve výši 1 900 EUR měsíčně: hodnota pohledávky je 22 800 EUR. Soudní poplatek činí 933 EUR (311 EUR × 3). Náklady se tudíž mohou lišit a nelze je obecně stanovit. V některých případech je třeba k nákladům na řízení připočíst odměnu advokáta. Úrovně základních poplatků jsou uvedeny v tabulce níže a týkají se pohledávek v hodnotě až do 500 000 EUR:

Hodnota pohledávky až do (v eurech)	Poplatek (v eurech)	Hodnota pohledávky až do (v eurech)	Poplatek (v eurech)
300	25	40 000	398
600	35	45 000	427
900	45	50 000	456
1 200	55	65 000	556
1 500	65	80 000	656
2 000	73	95 000	756
2 500	81	110 000	856
3 000	89	125 000	956
3 500	97	140 000	1 056
4 000	105	155 000	1 156
4 500	113	170 000	1 256
5 000	121	185 000	1 356
6 000	136	200 000	1 456
7 000	151	230 000	1 606
8 000	166	260 000	1 756
9 000	181	290 000	1 906
10 000	196	320 000	2 056
13 000	219	350 000	2 206
16 000	242	380 000	2 356
19 000	265	410 000	2 506
22 000	288	440 000	2 656
25 000	311	470 000	2 806
30 000	340	500 000	2 956
35 000	369		

Náklady hradí v první řadě strana, které soud svým rozhodnutím jejich úhradu nařídil. V zásadě jde o stranu, která ve sporu neměla úspěch.

Navrhovatelé, kteří nejsou vzhledem ke své osobní a ekonomické situaci schopni náklady řízení v plném rozsahu uhradit, nebo je mohou hradit pouze ve splátkách, mají při úhradě nákladů soudního řízení o stanovení výživného nárok na právní pomoc (*Verfahrenskostenhilfe*). Zamýšlená žaloba nebo obhajoba však musí mít přiměřenou naději na úspěch a nesmí budit dojem lehkovážnosti. V závislosti na příjmu a majetku navrhovatele se poskytuje právní pomoc na částečné či úplné pokrytí nákladů řízení a nákladů na právní zastoupení.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Výživné se musí platit pravidelně. Výše výživného se určuje podle požadavků a potřeb strany, která na ně má nárok, a schopnosti povinné strany výživné platit. Vyšší krajské soudy (*Oberlandesgerichte*) vypracovaly v této souvislosti tabulky a pokyny, které pomáhají určovat paušální sazbu u položek, které je třeba zohlednit. Nejznámější z nich je düsseldorfská tabulka, široce používaná k výpočtu úrovně výživného na dítě.

Pokud dojde ke změně okolností, na nichž je rozhodnutí soudu o výživném založeno, je možné na žádost oprávněné či povinné strany toto rozhodnutí změnit. V případě nezletilé osoby může být výživné na dítě založeno na indexu, jak je uvedeno v § 1612a odst. 1 občanského zákoníku větě první – v takovém případě se uvádí jako procentní podíl minimální úrovně výživného, která je v danou dobu platná. Minimální úroveň výživného je upravena v § 1612a odst. 1 druhé a třetí větě občanského zákoníku a zvyšuje se souběžně s věkem dítěte v rámci třístupňové stupnice. Pokud soud v rozhodnutí naváže platby výživného na index, není nutné rozhodnutí měnit pokaždé, když dítě postoupí do dalšího věkového stupně.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se v zásadě hradí měsíčně předem oprávněné osobě nebo v případě nezletilých osob rodiči, který o nezletilou osobu pečuje, nebo osobě, která je jiným způsobem oprávněna přijmout platbu.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jednou z možností je spolehnout se na nucený výkon rozhodnutí (*Zwangsvollstreckung*) o stanovení nároku na výživné. Při nuceném výkonu rozhodnutí se postupuje podle obecných pravidel.

Povinnost uložená straně povinné je nicméně posílena skutečností, že neplnění vyživovací povinnosti je trestným činem.

Osobu, která neplní vyživovací povinnost, lze odsoudit až k tříletému odnětí svobody, nebo jí udělit peněžitý trest. Má-li být povinná osoba odsouzena k trestu odnětí svobody, může soud rozhodnutí podmíněně odložit a nařídí povinnému, aby splnil své vyživovací povinnosti. Soud poté podmíněný odklad rozhodnutí zruší, jestliže se povinný dopustí hrubého či soustavného porušování rozhodnutí, a tudíž vznikne obava, že by se mohl dopustit dalších trestných činů, zejména neplnění vyživovací povinnosti. V případě, že nejde o recidivistu, může naopak státní zastupitelství dočasně upustit od vznesení obžaloby nebo soud může trestní stíhání dočasně pozastavit, pokud je obviněné osobě současně nařízeno, aby splnila vyživovací povinnosti ve stanovené výši.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Movitý majetek zabavuje (*Pfändung*) (§ 808 odst. 1 občanského soudního řádu) soudní vykonavatel (*Gerichtsvollzieher*). V této souvislosti je třeba vzít v úvahu ustanovení § 811 až 812 občanského soudního řádu, která neumožňují zabavení určitých věcí. Ustanovení § 811 uvádí položky vyloučené z výkonu

rozhodnutí. Existují výjimky pro věci, které byly zakoupeny s výhradou vlastnictví do okamžiku platby (*Eigentumsvorbehalt*), jak stanoví § 811 odst. 2 občanského soudního řádu. Ustanovení § 811a a 811b občanského soudního řádu umožňují, aby cenné věci, které jsou podle § 811 z nuceného výkonu rozhodnutí vyloučeny, byly nahrazeny věcmi nižší hodnoty, které plní tutéž funkci.

Bydliště povinné osoby lze prohledat bez jejího souhlasu pouze na základě povolení k prohlídce vydaného soudcem (§ 758a občanského soudního řádu). Zabavení majetku nařizuje soud pověřený vykonávacím řízením. Pro výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy platí výjimky stanovené v § 850 a následujících občanského soudního řádu. Do jaké míry je mzda povinné osoby od výkonu rozhodnutí osvobozena, se určí nejen na základě výše příjmů povinné osoby, ale také podle toho, kolik osob má od této osoby zákonný nárok na výživné. Jako pomůcka pro výpočet byla sestavena tabulka mezních hodnot pro osvobození, která je připojena k § 850c občanského soudního řádu. Tabulka je pravidelně přezkoumávána a v nezbytných případech se úroveň upraví. Provádí-li se výkon rozhodnutí ve věci výživného nebo nároků vyplývajících z úmyslného protiprávního jednání (*unerlaubte Handlung*), § 850d a 850f občanského soudního řádu, který vede vykonávací řízením, aby na návrh oprávněné osoby stanovil jinou rozsah, v němž je majetek povinné osoby od výkonu rozhodnutí osvobozen. O stanovení jiného rozsahu osvobození od výkonu rozhodnutí může rovněž požádat povinná osoba, jestliže má zvláštní osobní potřeby, jak je stanoveno v § 850f odst. 1 občanského soudního řádu.

Účet povinné osoby může být z výkonu rozhodnutí vyloučen podle § 850k občanského soudního řádu. Takovýto účet je známý jako „P-účet“ (*P-Konto*). Má povinné osobě a osobám, které jsou na ní závislé, zajistit přiměřenou životní úroveň. V prvním stupni P-účet automaticky chrání zůstatky až do základní částky nepostihnutelné výkonem rozhodnutí, což v současnosti odpovídá částce 1 028,89 EUR na kalendářní měsíc. Tuto základní vyloučenou částku lze za určitých okolností navýšit, např. kvůli jiným vyživovacím povinnostem povinné osoby: základní vyloučená částka se zvýší o 387,22 EUR na první osobu a poté o 215,73 EUR na každou další osobu až do páté osoby. Na přídatky na děti a určité platby sociálního zabezpečení se vztahuje další ochrana. Aby povinná osoba tento druh ochrany získala, musí bance obvykle předložit důkazy. Ve zvláštních případech (např. má-li povinná osoba zvláštní potřeby z důvodu nemoci), může soud vedoucí vykonávací řízení částku zůstatku na účtu, která nepodléhá výkonu rozhodnutí, individuálně upravit (§ 850k odst. 4 občanského soudního řádu).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Rozhodnutí o výživném je běžným vykonatelným titulem (*Vollstreckungstitel*) na peněžitou pohledávku, což znamená, že strana oprávněná k výživnému se musí řídit běžnými pravidly výkonu a musí pohledávku vymáhat sama.

S vymáháním částky však může pomoci Úřad pro mládež, jestliže zajišťuje poskytování podpory dítěti. Rovněž může dítěti pomáhat na návrh rodiče, který je nositelem výlučné rodičovské odpovědnosti, nebo v případě, že rodiče mají sdílenou rodičovskou odpovědnost, na návrh rodiče, který o dítě pečuje.

Je třeba rozlišovat mezi tímto scénářem a jinou situací, kdy osoba, která má nárok na výživné, může obdržet určité platby sociálního zabezpečení, které pokryjí potřeby, jež by jinak byly pokryty platbou výživného. Jestliže příjemce takovýchto plateb sociálního zabezpečení má pohledávku výživného vůči osobě, která je povinná výživné platit, je pohledávka výživného zpravidla postoupena odpovědnému veřejnému orgánu, který může poté vlastním jménem pohledávku výživného vymáhat.

V určitých případech, kdy dítě vychovává pouze jeden rodič a druhý z rodičů neplatí výživné v hotovosti, lze platby po omezenou dobu poskytovat na základě zákona o zálohách na výživné (*Unterhaltsvorschussgesetz*). Úřad pro zálohy na výživné (*Unterhaltsvorschusskasse*) poté vybere částku odpovídající pohledávce na výživném, která na něj byla postoupena.

Navíc v případě, že povinná osoba výživné neplatí a je třeba vyplácet dávky sociální pomoci (*Sozialhilfe*) (za předpokladu, že jsou splněny ostatní požadavky pro přiznání sociální pomoci), přecházejí pohledávky na výživném na poskytovatele sociální pomoci (stejným způsobem jako výše zmíněné zálohové platby) a poskytovatel sociální pomoci je poté může vymáhat. V případě základní dávky pro osoby, které hledají zaměstnání (*Grundsicherung für Arbeitssuchende*), k převodu dojde pouze na základě písemného oznámení poskytovatele plateb osobě, která je povinna platit výživné.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Platby na základě zákona o zálohách na výživné a platby sociální pomoci a základní dávky pro osoby, které hledají zaměstnání, uvedené v otázce č. 12, nejsou závislé na platbách sociálního zabezpečení s definovaným rozsahem a v úzkém slova smyslu nepředstavují platby výživného. Platí je příslušné veřejné orgány přímo navrhovatelé. Nezávisejí na tom, zda lze pohledávku na výživném vymoci, či nikoli. Veřejné orgány, jimž je pohledávka na výživném postoupena, mohou pohledávku vymáhat vlastním jménem.

Na rozdíl od plateb podle zákona o zálohách na výživné a plateb sociální pomoci a dávek pro osoby, které hledají zaměstnání, nevytváří pomoc s vymáháním pohledávek, kterou poskytuje Úřad pro mládež, samostatný nárok na platbu ze strany odpovědného veřejného orgánu. V daném případě se úloha veřejného orgánu omezuje na pomoc oprávněné osobě při prosazování a vymáhání pohledávky na výživném.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Jestliže osoba, která má nárok na výživné, hodlá vymáhat pohledávku na výživném od povinné osoby, která má pobyt v zahraničí, může požádat o pomoc Spolkový justiční úřad (*Bundesamt für Justiz*) v Bonnu. Spolková republika Německo určila Spolkový justiční úřad za ústřední úřad pro přeshraniční řízení o výživném.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Návrhy, které podle článku 55 nařízení EU o výživném nebo čl. 2 odst. 1 a čl. 2 odst. 2 úmluvy OSN z roku 1956 podává oprávněná osoba s pobytem v Německu, se musí předkládat dožadovanému ústřednímu orgánu tak, že se zašlou Spolkovému justičnímu úřadu v Bonnu.

Kontaktní údaje ústředního orgánu:

Bundesamt für Justiz

53094 Bonn

Německo

e-mail: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

tel.: +49(0)228 99410 40

fax: +49(0)228 99410 5202

<https://www.bundesjustizamt.de/>

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Jeden z nových úkolů, které byly ústřednímu orgánu svěřeny nařízením EU o vyživovací povinnosti, spočívá v tom, že nyní může vyřizovat také návrhy osob, které jsou povinny platit výživné.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Tyto návrhy se musí předkládat prostřednictvím ústředního orgánu v zemi pobytu. Odtud jsou pak předávány ústřednímu orgánu Spolkové republiky Německo.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Poplatky za řízení o výživném se zpravidla hradí předem. V oblasti působnosti nařízení o výživném se právní pomoc poskytuje v souladu s články 44 až 47 nařízení. Povinnost hradit poplatky předem se za určitých okolností neuplatní, zejména je-li poskytnuta právní pomoc.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Německo svěřilo svému ústřednímu orgánu – Spolkovému justičnímu úřadu – nezbytné pravomoci k tomu, aby zaručoval účinnost opatření popsaných v článku 51.

Poslední aktualizace: 01/06/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [et](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z vyživovací povinnosti - Estonsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Podle estonské ústavy se vyživovací povinností rozumí povinnost rodiny starat se o své příslušníky, kteří potřebují pomoc.

Výživné je částka, jejíž placení za účelem zajištění výživy nařídil soud, a obecně bývá vyplácena v peněžní formě. Na žádost oprávněné osoby může soud v některých případech nařídít, aby byla vyživovací povinnost splněna vyplacením jednorázové částky. Osoba, která je povinna platit výživné na nezletilé dítě, může požádat, aby mohla plnit vyživovací povinnost v nepeněžní formě, má-li k tomu oprávněný důvod.

Obecně platí, že povinnost platit výživné osobě, která potřebuje pomoc, mají předkové či potomci dané osoby prvního či druhého stupně, jinými slovy, že dospělé děti, rodiče a prarodiče jsou povinni se o sebe navzájem starat. Stejně tak manželé jsou povinni společně svou práci a ze svého majetku živit rodinu, což zahrnuje činnosti, které mají pokrýt náklady na společnou domácnost a uspokojit obvyklé i mimořádné potřeby obou manželů a jejich dětí. Povinnost platit výživné na osobu, která potřebuje pomoc, se může dále vztahovat také na rozvedené manžele nebo na osobu, s níž není daná osoba sezdána, ale má s ní dítě.

Výživné má formu dávky a platí je rodič nezletilého dítěte, zejména pokud s dítětem nežije nebo se nepodílí na jeho výchově. Bývalý manžel osoby, která potřebuje pomoc, je povinen poskytovat výživné především v případě, že tato osoba po rozvodu a v důsledku povinnosti pečovat o dítě není schopna si sama obstarat obživu nebo potřebuje pomoc z důvodu svého věku či zdravotního stavu. Osoba, jež má dítě s osobou, která potřebuje pomoc, je povinna poskytovat výživné po dobu 12 týdnů po narození dítěte a také později, jestliže osoba potřebuje pomoc kvůli zdravotnímu problému způsobenému péčí o dítě, těhotenstvím nebo porodem.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Hranice zletilosti je 18 let a osoba mladší je považována za nezletilou. Nezletilé dítě má nárok na výživné a jsou to především rodiče dítěte, kdo má povinnost dítěti poskytovat podporu, a to oba rovným dílem. Dítě, jež dosáhlo věku 18 let a nadále studuje základní, střední nebo vyšší odbornou školu či instituci odborného vzdělávání, má rovněž nárok na výživné, avšak pouze do doby, než dosáhne 21 let.

Jiní předkové či potomci, kteří si nedokážou sami obstarávat obživu, mají nárok na výživné, jestliže je stanoveno, že potřebují pomoc.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Od rodiče nezletilého dítěte může být vyžadováno, aby plnil svoji vyživovací povinnost. Jestliže rodič výživné dobrovolně neplatí, lze k soudu podat návrh na placení výživného. O výživné lze požádat buď ve zrychleném řízení formou návrhu na platební rozkaz na výživné na dítě, nebo formou žaloby (žaloba na výživné). Návrh na vydání platebního rozkazu i žaloba se předkládají soudu. Pokud se žádá o výživné na nezletilé dítě, neplatí žádný soudní poplatek. Platební rozkaz představuje zjednodušené řízení, v jehož rámci lze platbu výživného nařídít pouze v případě, že je o výživné žádáno na nezletilé dítě, a že jméno rodiče, který je povinen výživné platit, je uvedeno v rodném listu dítěte, výživné nepřesahuje 200 EUR měsíčně a druhý z rodičů platbu výživného nijak nezpochybní. Jestliže nejsou splněny podmínky pro vydání platebního rozkazu, je třeba k získání výživného podat žalobu k soudu v místě bydliště dítěte.

Více podrobností o zrychleném řízení na vydání platebního rozkazu na výživné na nezletilé dítě je k dispozici [zde](#). Formulář pro žalobu na platbu výživného na dítě je k dispozici [zde](#).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Nezletilé děti mají nárok na výživné. Jelikož nezletilé osoby mají omezenou způsobilost k právním úkonům, podává žalobu za dítě k soudu zákonný zástupce dítěte – rodič, který o dítě pečuje. Jestliže byl dítěti určen opatrovník, návrh podává tento opatrovník jakožto zákonný zástupce dítěte.

Dospělá osoba, která je způsobilá k právním úkonům, podává návrh na výživné samostatně.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Žaloba, aby soud přiměl rodiče k plnění vyživovací povinnosti vůči nezletilému dítěti, se vyřizuje jako věc týkající se výživného. Ve věci týkající se výživného je třeba předložit žalobu soudu v místě bydliště dítěte. Jestliže dítě nemá bydliště v Estonsku, podává se návrh v místě bydliště odpůrce. Jestliže odpůrce nemá bydliště v Estonsku, podává se návrh v místě bydliště navrhovatele.

Výživné lze rovněž nárokovat ve zrychleném řízení formou návrhu na vydání platebního rozkazu (viz odpověď na otázku č. 3).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Aby bylo možné požadovat výživné prostřednictvím soudu, je nutné podat návrh (žalobu), a v takovém případě není nutné právní zastoupení nebo služby zprostředkovatele. Soud nařídí platbu výživného ode dne, kdy byl návrh podán, ale může rovněž na základě návrhu nařídít, aby bylo výživné zapláceno zpětně za dobu až jednoho roku před podáním návrhu.

Formulář pro žalobu na výživné na dítě je k dispozici [zde](#).

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Za návrh (žalobu) ve věci výživného na nezletilé dítě či návrhu na vydání platebního rozkazu na výživné na dítě se neúčtuje žádný soudní poplatek.

Je možné požádat o právní pomoc nebo procesní pomoc od státu na pokrytí nákladů řízení.

V případě právní pomoci poskytnuté státem je osobě přidělen advokát Estonskou advokátní komorou. Úlohou advokáta je zastupovat osobu v řízení a poskytovat jí poradenství. Státní právní pomoc je k dispozici osobám, které vzhledem ke své finanční situaci nemají v době, kdy potřebují právní pomoc, prostředky na odborné právní služby nebo jsou schopny tyto služby uhradit pouze zčásti nebo ve splátkách, nebo osobám, které by kvůli své finanční situaci neměly po zaplacení právních služeb prostředky k obživě. Obdržení státní právní pomoci nezprošťuje osobu povinnosti uhradit další náklady řízení. Žádosti o procesní pomoc poskytovanou státem na pokrytí nákladů řízení mohou podávat osoby, které nejsou schopny tyto výdaje uhradit kvůli vlastní finanční situaci nebo jsou schopny je uhradit pouze zčásti nebo ve splátkách. Podmínkou pro poskytnutí pomoci je předpoklad, že osoba bude mít v řízení úspěch.

Formulář žádosti o procesní pomoc pro fyzické osoby a oznámení o osobní a finanční situaci žadatele a rodinných příslušníků jsou k dispozici [zde](#).

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud může nařídit, aby byla nezletilému dítěti jako výživné vyplácena pevně stanovená či proměnlivá částka, přičemž stanoví základ pro výpočet výživného. Soudy obvykle nařídí, aby výživné bylo placeno v měsíčních splátkách. Měsíční výživné na jedno dítě však nesmí být nižší než polovina minimální mzdy stanovené estonskou vládou (minimální výživné tudíž v roce 2014 činilo 177,50 EUR na dítě a v roce 2015 195 EUR). Pokud k tomu nicméně je platný důvod, může soud výživné snížit pod úroveň minimální měsíční mzdy stanovené vládou. Mezi platné důvody mohou v takovém případě patřit situace, kdy rodič není schopen pracovat nebo je povinen platit výživné na další závislé osoby.

Existuje-li k tomu platný důvod, může povinná osoba požádat, aby jí bylo umožněno poskytovat výživné jiným způsobem. Rodiče se mohou navzájem dohodnout na podrobnostech ohledně způsobu plnění vyživovací povinnosti vůči dítěti a určit, jak a v jakých časových rozestupech má být výživné poskytováno.

Rozsah výživného se stanoví podle potřeby a obvyklé životní úrovně dítěte. Obvyklá životní úroveň dítěte závisí na finančních prostředcích, které mají rodiče k dispozici. Jestliže se změny důvodů pro placení výživného, může kterákoli ze stran podat k soudu návrh na to, aby bylo výživné sníženo nebo zvýšeno.

Soudní poplatek za návrh na změnu výživného se počítá na základě částky uvedené v návrhu a částky, o kterou má být výživné zvýšeno.

Je-li změna schválena, částku výživného lze obecně změnit od data, kdy bylo rozhodnutí přijato, což znamená, že není možné změnit výši u neuhrazených nedoplatků výživného.

V Estonsku se výživné automaticky mění, jestliže bylo výživné nařízené soudním rozhodnutím spojeno s minimální měsíční mzdou stanovenou vládou a tato minimální mzda se změní. Výši minimální měsíční mzdy lze zjistit [zde](#).

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se obecně platí jako pravidelná peněžitá částka. Osoba, která je povinna platit výživné na nezletilé dítě, může požádat o to, aby mohla poskytovat výživné jiným způsobem, má-li k tomu oprávněný důvod. Výživné má formu dávky a platí je rodič nezletilého dítěte, zejména pokud s dítětem nežije nebo se nepodílí na jeho výchově. Výživné se platí předem na každý kalendářní měsíc. Ačkoli je příjemcem výživného dítě, výživné se obvykle platí druhému z rodičů. Výživné lze platit přímo dítěti, jestliže se na tom rodiče dohodli nebo pokud o tom rozhodl soud.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jestliže rozhodnutí soudu, jímž se nařizuje placení výživného, nabude právní moci nebo je-li předběžně vykonatelné, ale druhý z rodičů se jím neřídí, je třeba obrátit se na soudního vykonavatele. Jestliže povinná osoba neprovede platby podle rozhodnutí v požadované lhůtě, soudní vykonavatel na žádost osoby, která návrh na výkon rozhodnutí podala, zařídí, aby byl zabaven majetek dlužníka. K zabavení majetku dlužníka je nutné, aby bylo soudnímu vykonavateli předloženo soudní rozhodnutí společně s návrhem na jeho výkon. V návrhu na výkon by měly být uvedeny informace o dlužníkovi a jeho majetku (bydliště, kontaktní údaje, známé informace o majetku). Jestliže si žadatel přeje, aby soudní vykonavatel využil všech možností získání dlužné částky, které jsou vymezeny v právních předpisech, je nutné v návrhu na výkon uvést, že žadatel žádá uspokojení pohledávky z evidovaného nemovitého i movitého majetku dlužníka. Ve vykonávacím řízení má výživné na dítě přednost před ostatními pohledávkami, a aby byla tato pohledávka uspokojena, lze zabavit větší množství majetku.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Osoby jsou zproštěny vyživovací povinnosti v rozsahu, v němž nejsou schopny s ohledem na jiné povinnosti a majetkové poměry poskytovat výživné jiné osobě, aniž by tím ohrozily svou vlastní běžnou obživu. Navzdory výše uvedeným skutečnostem nejsou rodiče zproštěni vyživovací povinnosti vůči vlastním nezletilým dětem. Soud může rovněž povinnou osobu (dlužníka) vyživovací povinnosti zprostit, omezit dobu plnění povinnosti nebo snížit výživné, jestliže je krajně nespravedlivé požadovat, aby byla povinnost plněna, např. pokud osoba, která má nárok na výživné, potřebuje pomoc kvůli vlastnímu neuváženému jednání.

Odškodnění za škody vzniklé neplacením výživného a neplnění této povinnosti lze požadovat zpětně nanejvýš za dobu jednoho roku. Promlčecí lhůta u plateb výživného v rámci vyživovací povinnosti činí tři roky u každé individuální povinnosti. Promlčecí lhůta začíná plynout na konci kalendářního roku, v němž se pohledávka související s povinností stane vymahatelnou. Vyživovací povinnost je osobní povinnost, která zaniká úmrtím oprávněné nebo povinné osoby; platí určité výjimky, pokud jde o zálohy a započtené částky.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Ústředním orgánem pro přeshraniční spory o výživné je ministerstvo spravedlnosti. Oddělení ministerstva spravedlnosti, které se zabývá přeshraničními spory, je oddělení pro mezinárodní justiční spolupráci a útvar pro trestní právo.

Při uplatnění pohledávky na výživné u soudu lze požádat [právní pomoc poskytovanou státem](#). V případě vnitrostátních pohledávek na výživné neposkytují pomoc žádné zvláštní organizace či orgány.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Rodič, který vychovává dítě, má právo požádat o státní výživné poskytované úřadem pro sociální pojištění (*Sotsiaalkindlustusamet*). Toto výživné představuje dočasnou pomoc, kterou stát poskytuje rodiči, který sám vychovává dítě a stará se o ně. Stát platí výživné jménem osoby, která výživné neplatí, a peníze od neplatícího rodiče později vymáhá. Státní výživné se osobě vyplácí na základě soudního řízení ve věci výživného. Podmínkou pro obdržení státního výživného je, že daná osoba musí požádat soud o platbu výživného buď formou návrhu na vydání platebního rozkazu, nebo formou žaloby. Státní výživné se platí nanejvýš po dobu **90 dnů**. Denní sazba státního výživného je 1/3 přídatku na dítě (v roce 2014 to bylo 3,20 EUR) a státní výživné se platí pouze jednou.

Více informací o žádosti o výživné je k dispozici na této [stránce](#).

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Za účelem získání výživného podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 lze získat pomoc od oddělení pro mezinárodní justiční spolupráci při ministerstvu spravedlnosti.

Žádá-li se o výživné v jiné zemi, měla by se žádost o zahájení řízení o výživném předložit oddělení pro mezinárodní justiční spolupráci při estonském ministerstvu spravedlnosti a příslušnému orgánu v druhé zemi. K žádosti je třeba přiložit kopii rodného listu dítěte (dětí) nebo soudního rozhodnutí, jímž se určuje otcovství. Jestliže otcovství stanoveno není, je třeba tuto skutečnost uvést v žádosti zaslané druhé zemi.

Formulář žádosti je k dispozici [zde](#).

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Oddělení pro mezinárodní justiční spolupráci při estonském ministerstvu spravedlnosti lze kontaktovat telefonicky na číslech +372 6 208 183, +372 6 208 186 a +372 6 208 190 nebo e-mailem na adrese central.authority@just.ee.

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Žádost zasláná žadatelem z jiné země bude nejlépe vyřízena, předloží-li se vhodnému orgánu v zemi bydliště, který následně kontaktuje estonské ministerstvo spravedlnosti.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Viz odpověď na otázku č. 16.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Haagský protokol z roku 2007 ratifikovala Evropská unie jako celek a Estonsko je jejím členským státem od 1. května 2004.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Viz odpověď na otázku č. 18.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

V přeshraničních věcech v rámci Evropské unie, které se týkají návrhů na stanovení výživného, je podle nařízení k dispozici právní pomoc a procesní pomoc poskytovaná státem. Tím je zaručeno, že osoba bude v řízení zastupována někým, kdo má odpovídající právní odborné znalosti, a že bude mít přístup k právní ochraně, neboť jsou jí uhrazeny náklady řízení. Pravidla upravující právní pomoc a procesní pomoc poskytovanou státem rovněž uvádějí, že pokud nařízení Rady (ES) č. 4/2009 nestanoví jinak, použijí se vnitrostátní právní předpisy.

V zásadě se stejné záruky, které se vztahují na osoby s bydlištěm v Estonsku, vztahují také na osoby, které žijí v jiných členských státech EU. V případech přeshraničních věcí týkajících se výživného je k dispozici právní pomoc a poradenství, jakož i právní pomoc a procesní pomoc poskytovaná ústředním orgánem, tedy oddělením pro mezinárodní justiční spolupráci při ministerstvu spravedlnosti, a to v souladu s nařízením Rady (ES) č. 4/2009, a pokud jde o části, na které se nařízení nevztahuje, v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Pro případy přeshraniční justiční spolupráce byl určen ústřední orgán – ministerstvo spravedlnosti. Pro získání výživného podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 lze získat pomoc od oddělení pro mezinárodní justiční spolupráci při ministerstvu spravedlnosti, které vede řízení týkající se mezinárodních žádostí o právní pomoc.

Poslední aktualizace: 16/10/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Irsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Rozhodnutí o výživném mezi manželi vyžaduje, aby jeden z manželů platil druhému manželovi pravidelné platby nebo mu vyplatil jednorázovou částku určenou na jeho podporu a případně aby osobě uvedené v rozhodnutí vyplácel pravidelné částky ve prospěch závislých rodinných příslušníků.

Rozhodnutí o výživném pro vyživované dítě vyžaduje, aby jeden z rodičů prováděl ve prospěch druhého rodiče či jiné osoby, jíž bylo dítě svěřeno do péče, tyto pravidelné platby nebo aby vyplatil jednorázovou částku, jak je stanoveno v rozhodnutí o podpoře dítěte.

Vyživovací povinností je povinnost poskytovat určité osobě finanční podporu, a je-li tato povinnost vymáhána u soudů, plnění povinností stanovených v soudním rozhodnutí týkajícím se výživného.

Výživné mohou platit tyto kategorie osob:

rodiče svým dětem: ano

děti svým rodičům: obvykle nikoli

rozvedený manžel druhému manželovi: ano

ostatní:

registrovaní partneři a osoby žijící ve společné domácnosti pro účely zákona o registrovaném partnerství a určitých právech a povinnostech osob žijících ve společné domácnosti z roku 2010 (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010*)

nesezdaný rodič osobě, které bylo dítě svěřeno do péče

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Vyživované dítě mladší osmnácti let, vyživované dítě mladší 23 let, které navštěvuje řádné denní studium, nebo dítě jakéhokoli věku, které je závislé z důvodu svého zdravotního postižení.

Rodiče mají povinnost podporovat finančně své děti, aby mohly být uspokojovány jejich každodenní i příležitostné finanční potřeby.

Děti obvykle nemají povinnost platit výživné svým rodičům s výhradou ojedinelých a mimořádných okolností, kdy jsou majetková práva v rámci svěřenského fondu po rozvodu změněna a převedena na děti.

Rozvedený manžel může mít povinnost platit výživné druhému manželovi, pokud manžel, který podá žádost, prokázal, že jej druhý manžel vzhledem k okolnostem přiměřeně nezabezpečil.

Registrovaný partner nebo osoba žijící ve společné domácnosti pro účely zákona o registrovaném partnerství a určitých právech a povinnostech osob žijících ve společné domácnosti z roku 2010 může mít vyživovací povinnost vůči druhému registrovanému partnerovi či osobě žijící ve společné domácnosti, pokud registrovaný partner či osoba žijící ve společné domácnosti, jež žádost podává, prokáže, že vzhledem k okolnostem neposkytlá druhá strana přiměřené zabezpečení.

Rodiče (bez ohledu na to, zda uzavřeli manželství, či nikoli) mohou soud požádat, aby rozhodl o výživném, které má hradit druhý rodič pro jejich děti. Stejně tak může učinit i zákonný zástupce, zdravotní úřad (Health Board) nebo jakákoliv osoba, která má právní postavení ve vztahu k vyživovanému dítěti.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Žádost obvykle soudu podává závislá osoba ve formě občanskoprávní žaloby na druhou osobu. Co se týká výživného na dítě, žádost obvykle podává rodič či jiná osoba, jíž bylo dítě svěřeno do péče.

Informace o postupech vztahujících se na žádosti o výživné jsou obvykle dostupné na internetových stránkách Soudní služby v oddíle věnovaném rodinnému právu (www.courts.ie).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Navrhovatelem v řízení o výživném je obvykle rodič, jemuž bylo dítě nebo děti svěřeny do péče. K navrhovatelům mohou patřit i bývalí manželé, jakož i samotné děti. Strany musí prokázat dostatečný zájem v dané věci, aby měly aktivní legitimaci a mohly podat žalobu na výživné. Ve věci týkající se příbuzného nebo blízké osoby je nutné, aby osoba, která žalobu podává, měla určité zákonné zmocnění spravovat záležitosti příbuzného nebo blízkého přítele, například plnou moc. Rodiče nebo zákonní zástupci mohou požádat o výživné jménem nezletilého dítěte.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Příslušný k vydání rozhodnutí o výživném na dítě s maximální částkou ve výši 150 EUR týdně, kterou hradí jeden z rodičů, nebo rozhodnutí o výživném na manžela / registrovaného partnera s maximální částkou ve výši 500 EUR týdně je okresní soud (*District Court*). Jsou-li požadovány vyšší částky, je třeba podat žádost obvodnímu soudu (*Circuit Court*) nebo vrchnímu soudu (*High Court*). Bylo-li již v obvodního nebo vrchního soudu zahájeno řízení ve věcech manželských, je nutné uplatnit nárok u těchto soudů bez ohledu na požadovanou částku.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Nikoli. Žaloby lze podat osobně, pokud se žadatel nerozhodne pověřit právního zástupce. Účastníkům rodinněprávních sporů, kteří to vzhledem ke svým prostředkům potřebují, je k dispozici právní pomoc v občanských věcech.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Všechna řízení v rodinněprávních věcech v Irsku jsou osvobozena od soudních poplatků. Náklady na získání právního poradenství a zastupování se mohou lišit; osobám, které to vzhledem ke svým prostředkům potřebují, je k dispozici právní pomoc v občanských věcech.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Příslušný k vydání rozhodnutí o výživném na dítě s maximální částkou ve výši 150 EUR týdně, kterou hradí jeden z rodičů, nebo rozhodnutí o výživném na manžela / registrovaného partnera s maximální částkou ve výši 500 EUR týdně je okresní soud (*District Court*). Jsou-li požadovány vyšší částky, je třeba podat žádost obvodnímu soudu (*Circuit Court*) nebo vrchnímu soudu (*High Court*).

Při určování výživného posoudí soud přiměřené potřeby oprávněného (osoby, která má na výživné nárok) a schopnosti platit v povinného (osoby, které je nařízeno výživné hradit). Strany mohou podat soudu návrh na revizi rozhodnutí o výživném z důvodu změněné finanční situace stran.

Platnost rozhodnutí o výživném počíná dnem, který je v něm uveden, přičemž tento může předcházet vydání rozhodnutí (nebo být po něm), nesmí však předcházet dni podání žaloby na výživné.

V rozvodových a soudních řízeních u obvodního nebo vrchního soudu lze datum, od kdy se má výživné hradit, stanovit se zpětnou platností, nejdříve však ke dni podání žaloby.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné obvykle představuje přímá platba oprávněnému. Oprávněné osoby však mohou požádat o hrazení výživného prostřednictvím soudní kanceláře. Pokud to soud považuje za nutné, může nařídit srážky ze mzdy povinného, kdy jejím zaměstnavateli může být nařízeno strhávat platby, které mají být vypláceny oprávněnému.

Výživné se vyplácí oprávněnému a osobám, které pro ně spravují výživné, jako je rodič nebo zákonný zástupce.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Pokud povinný výživné neplatí, může oprávněný zahájit řízení u soudu, který vydal rozhodnutí o výživném, nebo u okresního soudu (*District Court*) v závislosti na požadovaném prostředku právní ochrany.

Soud může rozhodnout o srážkách ze mzdy povinného, jak je uvedeno v bodě 1.

Pokud prostředek právní ochrany není úspěšný, může soud povinnému nařídit, aby oprávněnému zaplatil dlužnou částku. Jestliže tak povinný neučiní, může soud nařídit, aby byly peněžní prostředky, které má dlužníkovi uhradit jiná osoba, vyplaceny místo něho oprávněnému (přikázat pohledávku). K vyrovnání dlužných částek může nařídit rovněž prodej majetku, který patří dlužníkovi.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pro výkon rozhodnutí vydaných v ostatních členských státech je příslušný okresní soud (*District Court*). Tento soud má pravomoci v případě maření výkonu rozhodnutí (§ 9A a § 9B zákona z roku 1976), avšak pouze s ohledem na rozhodnutí, která vydal okresní soud. Nemá pravomoc jednat v případě maření výkonu rozhodnutí vydaného jinde. Okresní soud má omezené pravomoci, pokud jde o rozhodnutí o srážkách ze mzdy (je-li to vhodné), rozhodnutí o zabavení věci nebo povolení obstarání pohledávky (jen ojedinele vhodné).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Povinností každého oprávněného je podat soudu žádost o pomoc při vymáhání výživného. Ačkoli jsou dostupná i jiné prostředky právní ochrany, například prostřednictvím mediace, soudy mají odpovídající a zákonnou pravomoc zjednat nápravu v případě neplacení výživného.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Nikoli. Pouze dlužník odpovídá má odpovědnost za placení výživného, které se platí přímo nebo je sraženo u zdroje z jeho platu.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Na přeshraniční žádosti o výživné vyplývající z rodinných vztahů se vztahuje nařízení č. 4/2009, na něž se obvykle odkazuje jako na nařízení o výživném. Toto nařízení stanoví společná pravidla pro celou Evropskou unii a má zajistit vymáhání pohledávek výživného v případě, pochází-li povinná či oprávněná osoba z jiné země EU.

Úmluva OSN o vymáhání výživného v cizině (Newyorská úmluva) vstoupila v Irsku v platnost v listopadu 1995, a to zákonem o výživném z roku 1994 (*Maintenance Act 1994*). Tato úmluva má usnadnit vymáhání výživného ve smluvních státech ze strany osoby žijící v jedné jurisdikci vůči osobě žijící v jiné jurisdikci.

Oba nástroje vytvářejí síť ústředních orgánů ve všech smluvních státech a navrhovatelé / oprávnění / žalobci mohou své návrhy/žádosti/žaloby podat ústřednímu orgánu, který je předá příslušnému soudu a v některých případech zajistí právní pomoc. Kontaktní údaje irského ústředního orgánu pro vymáhání pohledávek výživného z ciziny:

Department of Justice and Equality

Bishop's Square

Redmond's Hill

Dublin 2

Irsko

Tel. č.: +353 (0)1 479 0200

Volání za cenu místního hovoru: 1890 555 509

Fax: +353 (0)1 479 0201

E-mail: [✉ mainrecov_inbox@justice.ie](mailto:mainrecov_inbox@justice.ie)

Žalobce může s ohledem na rozhodnutí okresního soudu získat pomoc od úředníka okresního soudu. Žalobci si mohou vyžádat rovněž pomoc právního zástupce. Žalobci mohou mít nárok na právní pomoc a v tomto ohledu by se měli obrátit na své místní centrum právní pomoci. Žalobce si může vyžádat pomoc od FLAC (Free Legal Advice Centre), nezávislé, dobrovolnické organizace, která v celé zemi provozuje síť právních poraden. Tyto poradny poskytují své služby důvěrně a bezplatně.

V přeshraničních věcech, kdy povinný žije v jiné jurisdikci, může žalobce podat žalobu prostřednictvím ústředního orgánu pro vymáhání výživného, který se nachází při Ministerstvu spravedlnosti a rovnosti (Department of Justice and Equality).

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Na příslušnou soudní kancelář nebo organizaci se lze obrátit telefonicky, písemně, elektronickou poštou nebo osobně. Žalobcům se doporučuje navštívit internetové stránky každé organizace, pokud jde o bližší a lokalizované informace.

Kontaktní údaje soudních kanceláří jsou uvedeny na internetových stránkách Soudní služby (www.courts.ie).

Pokud jde o kontaktní údaje irského ústředního orgánu pro vymáhání výživného ze zahraničí, viz otázka č. 14.1 a internetové stránky Ministerstva spravedlnosti a rovnosti (www.justice.ie).

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Viz výše; otázka č. 14.1.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Viz výše; otázka č. 14.2.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužitelné.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Navrhovatel/žalobce nemusí za podání návrhu/žaloby soudu platit žádné poplatky. Navrhovatelé využívají v těchto věcech bezplatnou právní pomoc – jakmile irský ústřední orgán obdrží žádost, bude žádost v případě potřeby postoupena ke zvážení Komisi pro právní pomoc (Legal Aid Board).

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Článek 51 odkazuje na činnosti ústředního orgánu v souvislosti s návrhy podle nařízení o výživném. Co se týká žádostí o prohlášení vykonatelnosti, irský ústřední orgán je nyní toto požaduje od úřadu vyššího soudního úředníka vrchního soudu (*Master of the High Court*). Irský ústřední orgán předá návrhy na výkon rozhodnutí přímo okresním soudům. Co se týká zahájení řízení, ústřední orgán zajistí právní zastupování navrhovatele prostřednictvím Komise pro právní pomoc.

Poslední aktualizace: 06/11/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Řecko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Pojem „výživné“ se vztahuje k přímým lidským potřebám pro přežití, především potravinám. Ve skutečnosti však pojem výživné zahrnuje všechny životní potřeby, ať už se týkají obživy, vzdělávání, kultury nebo činností určité osoby ve volném čase.

Vyživovací povinnost zahrnuje platby v zásadě hotovostní, které mají uspokojit životní potřeby příjemce.

Hradit výživné musejí následující osoby (uvedené v pořadí podle příbuzenského vztahu):

- a) manžel/manželka, a to i tehdy, jsou-li manželé rozvedeni (jestliže po rozvodu existuje vyživovací povinnost);
- b) potomci svým předkům v pořadí podle zákonné dědické posloupnosti;
- c) předkové (rodiče či prarodiče v případě absence či neschopnosti rodičů) nesezdaným dětem (biologickým či osvojeným), a to v zásadě po celou dobu, kdy jsou tyto děti nezletilé;
- d) sourozenci sourozencům.

Mezi zvláštní případy výživného patří:

- a) výživné placené v případě rozluky nebo po rozvodu či po prohlášení manželství za neplatné a
- b) výživné placené svobodné matce na dítě, které se narodilo mimo manželství před jeho uznáním.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Dítě má nárok na výživné od svých předků (rodičů či prarodičů) v zásadě až do dosažení dospělosti, tedy do doby, než dosáhne věku 18 let.

Děti mají také nárok na výživné v dospělosti po dobu, kdy studují na vysoké škole či po dobu odborné přípravy, jestliže kvůli studiu nemohou pracovat a nemají žádný osobní majetek, s jehož pomocí by mohly uspokojit své životní potřeby.

Osoba má nárok na výživné pouze tehdy, není-li schopna si sama obstarat živobytí pomocí vlastního majetku nebo práce odpovídající jejímu věku, zdravotnímu stavu a obecně životním podmínkám, přičemž je třeba zohlednit její případné potřeby v souvislosti se vzdáváním. Nezletilí, i když sami vlastní určitý majetek, mají nárok na výživné ze strany rodičů, pokud příjmy z jejich vlastního majetku nebo práce nestačí na pokrytí jejich životních potřeb. Osoba nicméně není povinna hradit výživné, pokud se s ohledem na své další závazky nenachází v takovém postavení, aby je poskytovat mohla, aniž by tím ohrozila vlastní živobytí. Toto pravidlo se nevztahuje na výživné hrazené rodičem nezletilému dítěti, pokud ovšem toto nezletilé dítě nemá nárok na výživné od jiné osoby nebo pokud si nemůže obstarat živobytí pomocí vlastního majetku.

V případě bývalých manželů:

Bývalý manžel, který si není schopen zajistit živobytí pomocí vlastního příjmu či majetku, má nárok požadovat od druhého z manželů výživné, jestliže: 1) věk nebo zdravotní stav toho z manželů, který vznáší nárok, je v době rozvodu takový, že od něj nelze požadovat, aby si našel vhodné povolání, jehož prostřednictvím si zajistí živobytí, nebo aby takové povolání nadále vykonával; 2) ten z manželů, který vznáší nárok, pečuje o nezletilou osobu, a proto

nemůže vykonávat vhodné povolání; 3) ten z manželů, který vznášá nárok, nemůže najít vhodné pracovní místo nebo potřebuje absolvovat odbornou přípravu. V žádném z těchto případů nárok netrvá déle než tři roky od doby rozvodu; případně 4) ve všech ostatních případech, kdy je přiznání výživného v době rozvodu ze spravedlivých důvodů nezbytné.

Výživné lze nicméně ze závažných důvodů odepřít nebo omezit, a to zejména v případech, kdy manželství trvalo krátce nebo pokud ten z manželů, který by mohl mít nárok na výživné, rozpad manželství zapříčinil nebo se dobrovolně vzdal majetku.

Bývalý manžel musí druhému z manželů poskytnout přesné informace o svém majetku a příjmech, a to v rozsahu, v němž jsou důležité pro stanovení výše výživného. Na žádost kteréhokoliv z bývalých manželů předloženou prostřednictvím příslušného státního zástupce musí každý zaměstnavatel, správní či daňový orgán poskytnout příslušné informace o majetku druhého z manželů, zejména o jeho příjmu.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Osoba, která má nárok na výživné, musí obvykle požádat soud, aby výživné od povinné osoby vymáhal.

V případě, že je použitelná Newyorská úmluva o vymáhání výživného v cizině (legislativní nařízení 4421/1964), požádá orgán odpovědný za předání pohledávky výživného od oprávněné osoby mající bydliště ve státě, který je stranou úmluvy, orgán odpovědný za převzetí této pohledávky v příslušném státě, který je stranou úmluvy a v němž má bydliště povinná osoba, v tomto konkrétním případě tedy řecké ministerstvo spravedlnosti, aby přijal veškerá opatření nutná k tomu, aby osoba mající nárok na výživné toto výživné získala. V praxi ministerstvo spravedlnosti pověří právního zástupce, aby zajistil uznání práva nebo výkon rozhodnutí vydaného zahraničním soudem ve prospěch zahraničního příjemce, který může u řeckých soudů uplatnit všechny příslušné prostředky právní ochrany.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

V případě nezletilých osob, které podle zákona (§ 63 občanského soudního řádu) nemohou samy podat k soudu žalobu na vymáhání výživného od povinné osoby, může tuto žalobu podat osoba, již byla přiznána rodičovská zodpovědnost (fyzická osoba, tj. rodič nebo jiná osoba, anebo právnická osoba, např. instituce).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Soudem příslušným pro žaloby týkající se placení výživného povinnou osobou podané oprávněnou osobou je soud prvního stupně, kde rozhoduje samosoudce (§ 17 odst. 2 a § 681B občanského soudního řádu).

Místně příslušným je soud v místě trvalého bydliště nebo pobytu oprávněného (§ 39A občanského soudního řádu) nebo v místě trvalého bydliště či pobytu povinného, jestliže je žaloba spojena s řízením ve věcech manželských nebo sporech mezi rodiči a dětmi, popřípadě soud v místě posledního společného obvyklého bydliště manželů.

Jestliže nastane mimořádně naléhavá situace nebo hrozí bezprostřední nebezpečí, může osoba, která má nárok na výživné, požádat místně příslušný soud prvního stupně rozhodující samosoudcem, aby vydal předběžné rozhodnutí o stanovení výživného do doby, než bude vyneseno konečné rozhodnutí o nároku v běžném řízení.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, úředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

K podání žaloby na výživné je nezbytné být zastoupen právním zástupcem opatřeným plnou mocí.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

V souvislosti s žalobou na výživné je žalovaný povinen zaplatit zálohu na soudní výdaje žalobce. Tato záloha nesmí přesáhnout částku 300 EUR (§ 173 odst. 4 občanského soudního řádu). V řízeních tohoto druhu pokud žalovaný nepředloží doklad o zaplacení poplatku soudnímu úředníkovi před soudním jednáním, má se za to, že žalovaný se nedostavil k jednání a rozhodne se v jeho neprospěch rozsudkem pro zmeškání (§ 175 občanského soudního řádu). Žalovaný může podle zákona č. 3226/2004 požádat o právní pomoc, jestliže má velmi nízký příjem, a to tak, že soud prvního stupně rozhodujícímu samosoudcem podá samostatnou žádost a předloží příslušné důkazy.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud stanoví výživné na dva roky a zohlední přitom jak požadavky týkající se řádné životní úrovně a vzdělávání oprávněného, tak finanční možnosti povinného. Po uplynutí lhůty dvou let může kterákoliv ze stran, tedy oprávněný nebo povinný, požádat o nové stanovení výživného, nebo případně, že došlo ke změně okolností, které soud při stanovení výše výživného zohlednil, může kterákoliv ze stran požádat, soud rozhodnutí o výživném přezkoumal a změnil.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se oprávněnému v zásadě platí měsíčně a napřed.

Částku výživného není možné zaplatit jednorázovou sumou. Výjimkou jsou případy výživného po rozvodu (§ 1443 písm. b) občanského zákoníku).

Je-li oprávněným nezletilá osoba nebo byl-li jí stanoven opatrovník, výživné se platí jejímu rodiči, zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi určenému soudem, kteří jménem oprávněného provádějí příslušné úkony.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Pokud povinný odmítne výživné platit, oprávněný se pokusí pohledávku získat z majetku povinného, pokud nějaký majetek vlastní.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Nárok na výživné zaniká, jestliže pominou podmínky, na jejichž základě byl nárok přiznán, nebo pokud zemře oprávněná nebo povinná osoba. Pohledávka oprávněné osoby vůči osobě povinné podléhá pětileté promlčecí lhůtě, která začíná plynout v den uplatnění pohledávky.

Pohledávky osob (popř. institucí), které hradily výživné oprávněné osobě, vůči osobě, která byla původně osobou povinnou, se promlčují ve lhůtě pěti let (§ 250 odst. 17 občanského zákoníku).

Svobodná matka má nárok požadovat od otce dítěte náklady spojené s porodem a výživné, a to po omezenou dobu (dva měsíce před porodem a po porodu čtyři měsíce, nejdéle však jeden rok (ve výjimečných případech), jestliže je otcovství určeno rozhodnutím soudu a matka je v hmotné nouzi. Pohledávka svobodné matky se promlčuje ve lhůtě tří let od porodu a lze ji rovněž uplatnit vůči dědicům otce.

Osobě, která je povinna hradit výživné, je možné srážet až polovinu mzdy; totéž platí také pro vklady u úvěrových institucí (§ 982 odst. 2 písm. d) a odstavec 3) občanského soudního řádu).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Nikoli, pouze v případě zahraničních příjemců, kteří se mohou obrátit na ministerstvo spravedlnosti s žádostí o pomoc při výkonu relevantních práv (viz odpověď na otázku 3 výše).

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

V Řecku nikoli.

(Výjimkou je situace, kdy instituce nebo veřejný či soukromý právní subjekt pečují o nezletilou osobu. V takovém případě má tato instituce či subjekt obecně vyživovací povinnost, a proto na ni z moci úřední (§ 1490 občanského zákoníku) přecházejí práva osoby oprávněné pobírat výživné. V žádném případě však nelze požadovat, aby dlužná pohledávka výživného, byť uznaná soudem, byla nezletilé osobě oprávněné pobírat výživné zaplacená předem jinou osobou.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Podle ustanovení § 51 a 56 výše uvedeného nařízení ústřední orgán v členském státě osoby žádající o výživné: a) spolupracuje s ústředním orgánem v členském státě, v němž má bydliště povinná osoba, při odesílání či přijímání relevantních návrhů; b) zahájí nebo usnadní zahájení řízení v souvislosti s těmito návrhy. U takovýchto návrhů přijímají ústřední orgány všechna vhodná opatření s cílem: a) poskytnout nebo usnadnit poskytnutí právní pomoci, pokud to okolnosti vyžadují; b) usnadnit určení totožnosti povinné osoby nebo osoby oprávněné, zejména za použití § 61, 62 a 63 nařízení; c) usnadnit přístup k relevantním informacím o příjmu, a pokud je to nezbytné, o majetkových poměrech povinné či oprávněné osoby včetně určení jejich majetku, a to zejména podle § 61, 62 a 63; d) podpořit smírné řešení spočívající v dobrovolném placení výživného, a to prostřednictvím mediace, smírného řízení či podobných postupů podle toho, který z nich je vhodný; e) usnadnit další provádění rozhodnutí o vyživovacích povinnostech včetně placení úroků z prodlení; f) usnadnit získání a rychlý převod plateb výživného; g) usnadnit přístup k dokumentům a dalším důkazům, aniž by bylo dotčeno nařízení (ES) č. 1206/2001; h) poskytnout pomoc při určování rodičovství za účelem vymáhání výživného, je-li to nezbytné; i) zahájit nebo usnadnit zahájení řízení za účelem přijetí nezbytných předběžných opatření, jež mají územní povahu a jejichž účelem je zajistit výsledek podaného návrhu na výživné; j) usnadnit komunikaci nebo doručování písemností, na něž se vztahuje nařízení (ES) č. 1393/2007.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Lze se obrátit na ústřední službu ministerstva spravedlnosti na adrese 96 Mesogeion Ave., Atény, Řecko, 115 27, tel.: +30.210.7767322, civilunit@justice.gov.gr

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Řecko je vázáno Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o rozhodném právu ve věcech vyživovacích povinností. Podle uvedeného protokolu se vyživovací povinnost řídí právem členského státu, v němž má osoba s nárokem na výživné obvyklé bydliště. Pokud má tedy osoba s nárokem na výživné bydliště v Řecku, je rozhodným právem právo řecké.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Kapitola V nařízení Rady (ES) č. 4/2009 stanoví právo na právní pomoc včetně právního poradenství s cílem dosáhnout mimosoudního vyrovnání před zahájením soudního řízení, na právní pomoc při podání návrhu u orgánu nebo soudu a na zastupování před soudem, osvobození od nákladů řízení nebo náhradu těchto nákladů a odměn osobám pověřeným k provádění úkonů v řízení. To zahrnuje náklady protistrany v členských státech, ve kterých neúspěšná strana hradí náklady protistraně, prohraje-li příjemce právní pomoci spor, pokud by tyto náklady příjemce právní pomoci byly hrazeny, kdyby měl místo obvyklého pobytu v členském státě, v němž se nachází soud, u něhož se řízení konalo, tlumočení, překlad písemností vyžadovaných soudem nebo příslušným orgánem a předložených příjemcem právní pomoci, které jsou pro rozhodnutí v dané věci nezbytné, a cestovní náklady, které má nést příjemce právní pomoci, jestliže právo nebo soud dotčeného členského státu vyžaduje fyzickou přítomnost osob dotčených řízením při jednání a soud rozhodne, že tyto osoby nelze uspokojivě vyslechnout jinak.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Ústřední orgán mimo jiné udržuje pravidelné styky s příslušnými orgány s cílem: a) usnadnit určení totožnosti povinné či oprávněné osoby; b) získat relevantní informace o příjmech, a pokud je to nezbytné, o majetkových poměrech povinné či oprávněné osoby včetně polohy majetku; a c) vybízet k dobrovolnému placení výživného.

Poslední aktualizace: 12/09/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Španělsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Výživným se rozumí vše potřebné pro výživu, ubytování, oblečení a lékařskou péči.

Výživné zahrnuje také vzdělávání a odbornou přípravu oprávněného z výživného v průběhu jeho nezletilosti, ale také poté, dokud jeho vzdělávání / odborná příprava nejsou ukončeny z důvodu, jenž nesouvisí s jeho vlastním zaviněním. V případě rozpadu manželství, v průběhu rozluky či rozvodu, lze zažádat o výživné ve prospěch dětí, které žijí ve společné domácnosti a nejsou finančně nezávislé.

Do výživného lze zařadit výdaje související s těhotenstvím a porodem, pokud nejsou kryty jiným způsobem.

Povinnost vzájemně si poskytovat výživné v plném rozsahu mají:

1. manželé;
2. předci nebo potomci v přímé linii.

Sourozenci jsou povinni si vzájemně poskytovat nezbytnou životně důležitou pomoc pouze tehdy, je-li nutná z jakéhokoli důvodu, jenž nesouvisí s vlastním zaviněním příjemce výživného. Případně je tato pomoc rozšířena na případy týkající se vzdělávání.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

U nezletilých dětí až do dosažení zletilosti, což je ve Španělsku věk 18 let, s výjimkou případů, kdy má nezletilé dítě vlastní dostatečný příjem. Po dosažení zletilosti požívají tohoto nároku i děti, které bez vlastního zaviněním nemají dostatek finančních prostředků, neukončily studium a nepracují. V případě nezletilých dětí je nutno zohlednit též články občanského zákoníku o společných účincích prohlášení manželství za neplatné, rozluky a rozvodu (článek 90 a následující).

Během nezletilosti se výživné upřednostňuje, je prioritní a nevyhnutelnou povinností.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Žádost musí být postoupena soudům, přičemž věcnou příslušnost mají soudy prvního stupně (*Juzgados de Primera Instancia*).

Jaké jsou hlavní kroky řízení?

Řízení probíhá v podobě ústního jednání (*juicio verbal*). Pokud je o výživné žádáno jako o dodatečné opatření v souvislosti s řízením o rozluce nebo o rozvodu, či jako o opatření vyplývající ze vztahu mezi rodičem a dítětem v případě rozpadu manželství, projednává se v rámci společného ústního jednání (*juicio verbal*) vedeného v hlavní věci, které se vyznačuje určitými zvláštnostmi.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Návrh musí osobně podat zainteresovaná strana s výjimkou případu, kdy jde o nezletilou osobu. V tomto případě podává návrh zákonný zástupce nezletilého dítěte, prokuratura (*el Fiscal*) nebo státní orgán ochrany dětí. Podat žádost však také může právní zástupce, má-li plnou moc ověřenou notářem, soudním úředníkem nebo konzulem kteréhokoliv španělského diplomatického zastupitelského úřadu v zahraničí.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Příslušný je zpravidla soud v místě bydliště osoby, která má povinnost výživné platit. Existuje-li více povinných osob (otec a matka), je příslušný soud podle bydliště kterékoli z nich. Pokud povinná osoba nemá bydliště na území Španělska, je příslušný soud podle jejího posledního bydliště ve Španělsku. Jestliže předcházející pravidla nelze uplatnit, je příslušný soud podle místa bydliště příjemce výživného.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Žadatele v řízení obhajuje advokát (*Abogado*) a zastupuje ho procesní zástupce (*Procurador*).

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Ve Španělsku nejsou stanoveny žádné poplatky za žádosti, které se týkají výlučně platby výživného. Výjimkou je odměna advokáta, procesního zástupce a znalce, pokud vystupují v řízení.

Výše odměny advokáta a procesního zástupce závisí na výši nároku. Finanční pomoc na uhrazení výloh řízení se poskytuje v případech, že se žalobce nebo žalovaný nacházejí ve stavu hmotné nouze a mohou uplatnit nárok na bezplatnou právní pomoc podle sazebníku v článku 3 zákona 1/1996 ze dne 10. ledna 1996 o bezplatné právní pomoci. Pomoc spočívá ve jmenování advokáta a procesního zástupce (na náklady státu), kteří podají soudní návrh. Stát také hradí všechny náklady řízení, jako například odměny znalců a náklady na předvolání.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Ve většině případů se stanovuje pravidelná dávka, která se podle zákona vyplácí měsíčně a je splatná vždy na měsíc dopředu. Stanovení jednorázové sumy je ojedinělé. Dochází k němu v případech, kdy se jedná o dluženou výživné, je-li vhodné zajistit tímto způsobem budoucí platby, protože hrozí, že povinná osoba nebude plnit závazky, nebo pokud se tak strany dohodly. Výšku výživného vypočte soud podle právní normy, která je založená na trojím základě:

potřeby příjemce výživného, možnosti plátce výživného, možnosti dalších osob povinných přispívat na výživné (spoluplátci výživného) ve stejné míře jako hlavní plátce. V soudním rozhodnutí, ve kterém se tyto možnosti stanoví, se musí určit způsob jejich aktualizace. Aktualizace se uskutečňuje automaticky po uplynutí jistého období a je pro plátce závazná. Pokud plátce výživného aktualizaci neuskuteční, učiní tak soud na základě žádosti příjemce výživného.

Výšku výživného je možno upravit (vždy na základě žádosti zainteresované strany), pokud se zásadně změní podmínky, na jejichž základě byla stanovena: Výživné se zvýší, pokud se zlepší majetkové poměry osoby povinné platit výživné nebo pokud se zhorší majetkové poměry příjemce výživného a ten potřebuje zvýšenou finanční pomoc (například v případě zhoršení nemoci). Výživné se sníží, pokud se zhorší majetkové poměry osoby povinné platit výživné nebo se zlepší majetkové poměry příjemce výživného. Výživné lze též zrušit, jestliže zaniknou důvody jeho vzniku.

Generální rada soudní moci (CGPJ) vypracovala tabulky pro výpočet výživného. Tyto tabulky jsou orientační, vycházejí z potřeb dětí, přičemž hodnotí příjmy rodičů a počet dětí v rodině. Náklady na bydlení a náklady na studium byly z výpočtu vyňaty. Konečná částka musí být tedy v každém jednotlivém případě upravena s ohledem na tyto náklady. Viz http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Dávky se zpravidla vyplácejí v peněžní formě. Přesto existují dvě výjimky: povinná osoba může zvolit plnění svých závazků poskytnutím ubytování a stravy oprávněné osobě ve vlastním domě. Judikatura však tuto možnost velmi omezuje, nejsou-li zaručeny dobré vztahy. Úhrada formou převedení majetku nebo práv je výjimečná a přistupuje se k ní jen při nedoplatcích, pokud vzniká riziko ztráty majetku nebo neplnění závazků. Výživné se vyplácí přímo oprávněné osobě. Nejběžnějším způsobem je platba na bankovní účet. Pokud je příjemcem výživného nezletilé dítě nebo nesvéprávná osoba, vyplácí se výživné zákonnému zástupci.

V případě řízení o rozpadu manželství či přerušení vztahů mezi rodičem a dítětem soudy povolují, aby byly – jakožto způsob platby výživného – oprávněné osobě přímo zaplacený některé výdaje nezletilého dítěte (jako jsou výdaje na studium, zdravotní pojištění atd.).

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Příjemce výživného může podat návrh na výkon soudního rozhodnutí, kterým se zakládá právo na výživné. Ve Španělsku se uplatňují následující právní prostředky: srážky ze mzdy (kromě životního minima určeného soudem); srážky z přeplatků daní; obstarání bankovních účtů; stažení z výplaty dávek sociálního zabezpečení; zabavení majetku a jeho veřejná dražba. Neplacení výživného může v některých případech představovat trestný čin a může za něj být uložen trest odnětí svobody.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Na rozdíl od běžných dluhů není u dluhu na výživném stanoven žádný finanční limit, pokud jde o obstarání účtu dlužníka či exekuci jeho majetku. Právo vymáhat jednotlivé platby výživného se promlčí po pěti letech.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

V případech vymáhání výživného na nezletilou či nesvéprávnou osobu může jako zástupce vystupovat prokuratura.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Záruční fond pro platbu výživného (*Fondo de Garantía del Pago de Alimentos*) zřízený zákonem č. 42/2006 ze dne 28. prosince a upravený královským dekretem č. 1618/2007 ze dne 7. prosince je fondem bez právní subjektivity, jehož účelem je zaručit nezletilým dětem platbu uznaného a dlužného výživného stanoveného v úmluvě schválené soudem, nebo v soudním rozhodnutí v rámci řízení ve věci rozluky, rozvodu, prohlášení manželství za neplatné, manželského původu dítěte nebo výživného prostřednictvím uhrazení určité částky jakožto zálohy.

K získání zálohy z fondu je nezbytné, aby bylo rozhodnutí, kterým se přiznává výživné, vyneseno španělskými soudy.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano, podle nařízení Evropské unie a mezinárodních úmluv o vymáhání výživného, které Španělsko ratifikovalo, může oprávněná osoba požádat o pomoc ústřední španělský orgán při Ministerstvu spravedlnosti.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Jakýmkoli prostředky se lze obrátit na odbor generálního ředitelství Ministerstva spravedlnosti pro mezinárodní soudní spolupráci (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional). Adresa: Calle San Bernardo n° 62 28071 Madrid. Telefon: 00 34 91 3902228/2295/4437. Fax: 00 34 91 3904457

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Oprávněná osoba s bydlištěm v jiném členském státě se může obrátit na ústřední orgán státu, kde má bydliště, a musí prokázat, že má právo na platby výživného. Daný orgán následně kontaktuje ústřední španělský orgán, který ve Španělsku zahájí vykonávací řízení. Postupuje se přitom podle nařízení Evropské unie a mezinárodních úmluv o vymáhání výživného, které Španělsko ratifikovalo.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Toto stanoví příslušné státní orgány.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano, Evropská unie (a tedy i Španělsko) ratifikovala tento protokol 8. dubna 2010.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností mají strany sporu, na který se vztahuje toto nařízení, účinný přístup ke spravedlnosti v jiném členském státě, včetně vykonávacího řízení a řízení o opravných prostředcích, za podmínek stanovených v kapitole V uvedeného nařízení. Dožádaný členský stát poskytne bezplatnou právní pomoc v případě všech návrhů, které se týkají vyživovacích povinností vyplývajících ze vztahu mezi rodičem a dítětem vůči osobě mladší 21 let, podaných oprávněným podle článku 56.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

V zákoně 1/1996 ze dne 10. ledna 1996 o bezplatné právní pomoci byla doplněna kapitola VIII s názvem „Bezplatná právní pomoc v přeshraničních sporech v Evropské unii“, která upravuje toto právo fyzických osob, ať jde o občany států Evropské unie či o státní příslušníky třetích zemí legálně pobývající v jednom z členských států EU.

Poslední aktualizace: 30/05/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v prvním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Francie

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinnost ve francouzském právu znamená povinnost uloženou zákonem osobě, která k tomu má prostředky, aby uspokojila potřeby jiné osoby, s níž je spojena příbuzenským poutem nebo sňatkem. Existuje tedy řada osob, které mohou pobírat výživné, jde zejména o:

manžela od druhého manžela (články 212 a 214 občanského zákoníku),
děti od svých rodičů (články 203, 371-2 a 373-2-2 občanského zákoníku),
otcové, matky a jiní předci od svých dětí (článek 205 občanského zákoníku),
tchánové a tchyně od svých zeťů a snach (článek 206 občanského zákoníku),
pozůstalý manžel v nouzi (článek 767 občanského zákoníku).

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Pokud jde o výživné na děti, neexistuje žádná zákonná věková hranice: rodičovská povinnost výživy a výchovy automaticky nezaniká, pokud zletilá získá zletilost (článek 371-2 občanského zákoníku). Rozlišují se dvě období:

pokud je dítě nezletilé nebo, je-li zletilé, ale pokud nedosáhlo dosud finanční nezávislosti, mají rodiče vůči němu povinnost výživy a výchovy, jejímž účelem je zajistit mu podmínky nutné pro jeho vývoj a jeho vzdělání;

pokud povinnost výživy a výchovy zanikla, uplatňuje se obecný systém vyživovací povinnosti, který předpokládá, že žadatel prokáže svůj stav nouze (články 205 a 207 občanského zákoníku).

Příspěvek může být vyplácen celý nebo z části přímo dítěti, které se stalo zletilým.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Pokud není výživné placeno dobrovolně, bude muset oprávněný, jeho zástupce nebo osoba, která je hlavním pečovatelem o dítě, podat žalobu k soudu za účelem přiznání výživného a stanovení jeho výše.

Žaloba o výživné může být hlavním předmětem řízení nebo může být podána například v rámci řízení o rozvod nebo při stanovování podmínek pro výkon rodičovské odpovědnosti.

Pokud jde o žaloby o výživné mezi dospělými osobami, musí ten, kdo se domáhá výživného, prokázat, že je v nouzi a že není schopen si zajistit svou obživu. Nicméně pokud oprávněný sám vážně porušil své povinnosti vůči povinnému, bude moci soud tuto osobu zčásti nebo zcela zbavit dluhu na výživném (článek 207 občanského zákoníku).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Ve francouzském právu není nezletilá osoba považována za oprávněnou osobu: pouze rodič nebo třetí osoba, která o ni pečuje jako rodič, může jednat proti druhému rodiči nebo rodičům za účelem stanovení příspěvku na výchovu a výživu dítěte.

Služby sociální pomoci mohou jednat místo oprávněné osoby v případě její nečinnosti na základě článku 205 občanského zákoníku (článek L132-7 zákoníku o sociální činnosti a rodině (*code de l'action sociale et des familles*)).

Nemocnice a veřejná zdravotnická zařízení/pečovatelská zařízení mohou uplatnit přímou žalobu proti povinným, kteří dluží výživné hospitalizovaným osobám (článek L6145-11 zákoníku o veřejném zdraví (*code de la santé publique*)).

Osoba, které byl jmenován poručník, musí být zastoupena svým poručníkem (článek 475 občanského zákoníku).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Žaloba musí být podána **soudci pro rodinné věci (*juge aux affaires familiales*)** u krajského soudu (*tribunal de grande instance*) (článek L. 213-3 zákoníku o soudní organizaci).

S výhradou ustanovení nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností stanoví článek 1070 občanského soudního řádu, že soudcem příslušným pro rodinné věci je:

soudce v místě bydliště rodiny;

pokud rodiče žijí odděleně, soudce v místě bydliště rodiče, se kterým nezletilé děti obvykle pobývají v případě společného výkonu rodičovské odpovědnosti, nebo v místě bydliště rodiče, který má vylučnou rodičovskou odpovědnost; v ostatních případech soudce v místě bydliště toho, kdo nezahájil řízení.

V případě společné žaloby je příslušným soudcem ten, který je, podle výběru účastníků, soudcem v místě bydliště jednoho nebo druhého rodiče.

Nicméně pokud se spor týká pouze výživného, příspěvku na výživu a výchovu dítěte, příspěvku na výdaje domácnosti či vyrovnávacího příspěvku, může být příslušným soudcem soudce v místě bydliště oprávněného manžela nebo příbuzného, který je hlavním pečovatelem o děti, i když jsou zletilé.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Řízení je ústní a bez povinného zastoupení; žalobce se musí dostavit osobně před soudce s potřebnými doklady.

Řízení lze zahájit na základě předvolání (úkonem soudního vykonavatele) nebo na základě prostého návrhu zaslaného soudem.

Pokud je nárok na výživné uplatňován v rámci soudního řízení o rozvodu, musí být žalobce zastoupen advokátem.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

V řízení prvního stupně se neplatí soudní poplatky. Při odvolání je třeba zaplatit poplatek 225 EUR.

Žalobce může za určité finanční situace získat právní pomoc.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Příspěvek na výživu a výchovu dítěte může mít tyto formy:

měsíční platbu oprávněnému rodiči (nejběžnější forma),

přímou úhradu nákladů vynaložených ve prospěch dítěte,

právo užívat a bydlet v nemovitosti, která patří povinné osobě, nebo opuštění majetku v užívacím právu nebo přidělení majetku, který bude vytvářet příjmy oprávněné osobě.

Příspěvek je vypočítáván v závislosti na **finančních prostředcích každého z rodičů** a na **potřebách dítěte**. Ministerstvo spravedlnosti uveřejňuje od roku 2010 referenční tabulku, **pouze čistě orientačně**, vyhotovenou v závislosti na příjmech povinné a oprávněné osoby, na počtu vyživovaných dětí a na rozsahu práva na styk a ubytování. Soudce systematicky **indexuje** příspěvek ve svém rozhodnutí (obecně na základě indexu spotřebitelských cen městských domácností). Ostatní vyživovací povinnosti:

Ke stanovení částky **příspěvku manžela/manželky na výdaje domácnosti** musí soudce vzít v úvahu všechny výdaje dotyčného, které připadají na potřebné a nutné výdaje. Má formu peněžní dávky, převzetí půjčky nebo i zabránění manželského obydlí.

V případě **výživného pro manžela/manželku při rozvodovém řízení z důvodu povinnosti pomoci v nouzi**, může být stanoveno celkové nebo částečné převzetí měsíčních splátek půjčky; nicméně soudy upřednostňují platbu konkrétní měsíční částky. Toto výživné je stanoveno v závislosti na **životní úrovni, kterou si manžel, jenž o ně žádá, může nárokovat v závislosti na možnostech svého manžela**.

Výživné předkům a tchánovi a tchyni je přiznáno pouze v **poměrné výši k potřebám oprávněného a s ohledem na majetek povinného**. Soudce může, i z moci úřední a na základě okolností v daném případě, uplatnit na výživné ustavení o jeho automatických změnách, které umožňují platné zákony (článek 208 občanského zákoníku).

Pokud jde o výživné, vždy je možné jej přezkoumat, pokud navrhovatel doloží novou skutečnost, která ovlivňuje finanční prostředky oprávněného anebo povinného anebo potřeby dítěte oprávněného.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Občanský zákoník neupřednostňuje žádný způsob placení. Platební podmínky mohou být určeny dohodou mezi stranami. Neexistuje-li taková dohoda, soudce určí platební podmínky ve svém rozhodnutí.

Výživné je vypláceno přímo oprávněnému nebo službě sociální pomoci, nemocnici nebo veřejným pečovatelským či zdravotnickým zařízením, které jednaly v soudním řízení místo oprávněné osoby.

Co se týče příspěvku na výživu a výchovu dítěte, je třeba poznamenat, že výživné může být nahrazeno, v celku nebo zčásti, výplatou peněžní částky do rukou akreditovaného subjektu, který je pověřen poskytnout jako protiplnění dítěti indexovaný důchod (článek 373-2-3 občanského zákoníku). Soudce může také rozhodnout, že výživné bude vypláceno přímo zletilému dítěti.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněný, který má k dispozici vykonatelné rozhodnutí, se může přímo obrátit na soudního vykonavatele, aby zajistil jeho výkon vůči majetku povinného (kromě zabavení nemovitosti nebo obstarání výdělků, u nichž je nutné předchozí soudní rozhodnutí). Soudní vykonavatel má širokou vyšetřovací pravomoc u státní správy k tomu, aby zjistil nezbytné informace o tom, kde se povinný nebo jeho majetek nachází.

Hlavní exekuční opatření, která může oprávněný z výživného uplatnit, jsou tato:

postup přímé platby (články L 213-1 a R213-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech (*code des procédures civiles d'exécution*)); umožňuje vymození nedoplatky na výživném za posledních šest měsíců a nedoplatku stávajícího výživného. Soudní vykonavatel oznámí poddlužníkovi (zaměstnavateli, bankovní instituci nebo kterékoli třetí osobě, jež je dlužníkem povinného z výživného) jeho povinnost zaplatit přímo do rukou soudního vykonavatele částku výživného;

obstavení výdělků (články L 3252-1 a R 3252-1 a další zákoníku práce): obstavení musí povolit soudce (*juge d'instance*);

příkazání pohledávek (články L 211-1, L 162-1, R 211-1 a R 162-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech) umožňuje obstarat pohledávky povinné osoby (nejčastěji jde o obstavení bankovního účtu);

zabavení a nucený prodej movité věci (články L 221-1 a R 221-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech): nucený prodej hmotného movitého majetku (televize, auta atd.);

zabavení a nucený prodej nemovitosti (články L 311-1 a R311-1 a další řádu vykonávacích řízení v občanskoprávních věcech); týká se nemovitého majetku, který je vlastnictvím dlužníka. Prodej majetku musí být povolen soudcem příslušným ve věci výkonu rozhodnutí (*juge de l'exécution*).

Náklady na soudního vykonavatele nese výlučně dlužník výživného.

V trestním řízení může být povinná osoba odsouzena kvůli **opuštění rodiny**. Tento trestný čin je trestán dvěma roky odnětí svobody a peněžním trestem ve výši 15 000 EUR (článek 227-3 trestního zákoníku).

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pokud jde o výživné, platí promlčecí lhůta v délce 5 let pro každou jednotlivou dlužnou splátku (článek 2224 občanského zákoníku).

Postup přímé platby nemůže být použit pro nedoplatek starší 6 měsíců. To však nevylučuje možnost využít jiných exekučních opatření k vymození starších nedoplateků.

Vykonávací řízení se musí omezit na to, co se jeví jako nezbytné k vymození pohledávky, a nesmí dojít ke zneužití při volbě exekučních opatření.

Určitý majetek je zákonem prohlášen za nepostižitelný: výživné, movité věci nutné k životu nebo k práci povinného, předměty nezbytné pro invalidní osoby, určitá sociální minima a rodinné dávky. Na bankovním účtu mohou být zabaveny pouze částky, které překračují částku minimálního příjmu (příjmu aktivní solidarity (*le revenu de solidarité active*)) pro jedinou osobu. V případě obstavení výdělků závisí obstavitelná částka na výši výdělků a vyživovaných osobách povinného.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Na orgány, které odpovídají za výplatu rodinných dávek a přidávků, lze za určitých podmínek převést práva oprávněného. V tomto případě mohou podat žalobu jménem a na účet oprávněného. Navíc pokud soukromoprávní vykonávací řízení nepřinese výsledek, je možné požádat prokurátora republiky (*procureur de la République*), aby prostřednictvím státního účetního (*comptable public*) zahájil veřejnoprávní vymáhání.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Orgány, které odpovídají za výplatu rodinných dávek a příspěvků, mohou za určitých podmínek vyplatit oprávněnému příspěvek na podporu rodiny jako zálohu na dlužné výživné.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Pokud povinný pobývá v zahraničí a oprávněný je ve Francii, může oprávněný kontaktovat Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires* – RCA) na Ministerstvu zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje. Tento úřad bude kontaktovat ústřední orgán státu, kde pobývá povinný, aby přistoupil k vymození pohledávky.

Oprávněný může rovněž kontaktovat Pokladnu pro rodinné přídatky (*Caisse d'Allocations Familiales* – CAF), která mu může poskytnout finanční podporu v případě neplnění ze strany povinného, a to i když se povinný nachází v zahraničí.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Francouzský ústřední orgán lze kontaktovat poštou, telefonicky nebo e-mailem:

Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Ministère des affaires étrangères et du développement international*)

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de recouvrement des créances alimentaires*)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Pokud má povinný bydliště ve Francii a oprávněný je v zahraničí, bude oprávněný **muset kontaktovat ústřední orgán státu, ve kterém má bydliště**. Dožadující ústřední orgán bude následně kontaktovat francouzský ústřední orgán (úřad pro vymáhání pohledávek Ministerstva zahraničních věcí), který přijme nezbytná opatření k vymození pohledávky.

Oprávněný, který má vykonatelné rozhodnutí, se může zároveň obrátit na soudního vykonavatele, aby provedl vymození jeho pohledávky (aniž by postupoval prostřednictvím ústředních orgánů). V tomto případě nebude moci využít pomoci ústředního orgánu.

Je třeba poznamenat, že pokud neexistuje soudní rozhodnutí stanovující zásady výživného, může ústřední orgán členského státu zaslat návrh na vydání rozhodnutí úřadu pro vymáhání dlužného výživného, aby byly stanoveny zásady výživného francouzským soudním rozhodnutím (příloha VII nařízení (EU) č. 4/2009).

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Francouzský ústřední orgán může být kontaktován poštou, telefonicky nebo e-mailem:

Ministerstvo zahraničních věcí a mezinárodního rozvoje (*Ministère des affaires étrangères et du développement international*)

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*Bureau de recouvrement des créances alimentaires*)

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel.: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Fax: +33 (0)1 43 17 81 97

E-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

Pokud se oprávněný rozhodne obrátit se přímo na služby soudního vykonavatele, může najít kontaktní údaje příslušného orgánu pod názvem „Vyhledání soudního vykonavatele“ nebo na internetových stránkách Národní komory soudních vykonavatelů (*Chambre nationale des huissiers de justice*).

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Právní pomoc může být úplná nebo částečná. Je přiznávána:

automaticky dětem mladším 21 let na základě článku 46 nařízení (ES) č. 4/2009,

v ostatních případech, pokud žadatel splňuje podmínky finanční způsobilosti stanovené zákonem (zákon č. 91-647 ze dne 10. července 1991 o soudní pomoci a nařízení č. 91-1266 ze dne 19. prosince 1991).

Právní pomoc zahrnuje ve Francii náklady na advokáta jmenovaného rozhodnutím o přiznání právní pomoci pro soudní řízení, jakož i náklady na soudního vykonavatele jmenovaného tímž rozhodnutím pro řízení o vymáhání pohledávky.

Pro žádosti o přiznání právní pomoci ve věci vyživovací povinnosti platí stejný postup jako jiné přeshraniční spory podle **směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003**.

Žádost o přiznání právní pomoci zasílá oprávněný ve francouzštině na Oddělení přístupu k právu a ke spravedlnosti a pomoci obětem (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes* – SADJAV), jehož adresa je následující:

Ministerstvo spravedlnosti (*Ministère de la Justice*)

Oddělení přístupu k právu a k spravedlnosti a pomoci obětem (*Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes*)

Úřad pro právní pomoc (*Bureau de l'aide juridictionnelle*)

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Tel.: 01 44 77 71 86

Fax: 01 44 77 70 50

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Úřad pro vymáhání dlužného výživného (*bureau de recouvrement des créances alimentaires* - RCA) potvrzuje přijetí žádosti předložené zahraničním ústředním orgánem a poskytnutých dokladů. Ověřuje, zda je spis úplný, jakož i správnost a relevantnost dokladů, především právních. Aby se předešlo jakémukoliv problému při výkonu, požádá úřad RCA odesílající orgán o upřesnění a/nebo další výpisy nebo překlad výpisů, pokud je to nutné. Úřad pro vymáhání dlužného výživného usnadňuje zahajování řízení týkající se návrhů stanovených v článku 56 tím, že je zasílá místně příslušným soudům.

Úřad pro vymáhání dlužného výživného pomáhá zjistit, kde se povinný nachází, a usnadňuje vyhledání informací týkajících se jeho finančních prostředků tím, že se obrací na prokurátora Republiky a oddělení Generálního ředitelství veřejných financí podle článků 61, 62 a 63 nařízení (ES) 4/2009.

Ústřední orgán usnadňuje také smírná řešení tím, že navazuje přímý kontakt s povinným a zasílá jeho návrhy na dobrovolné zaplacení oprávněnému prostřednictvím ústředního orgánu státu, kde má oprávněný bydliště.

V případě neúspěchu smírného řešení je možné vždy zahájit řízení pro vymození dluhu, pokud je zahraniční rozhodnutí vykonatelné ve Francii. Úřad pro vymáhání dlužného výživného je v kontaktu se soudními vykonavateli pověřenými vymáháním pohledávek, aby se ujistil o řádném postupu vykonávacího řízení.

Úřad RCA systematicky požaduje bankovní převod.

Pokud je nutné určit rodičovství pro vymáhání výživného, úřad pro vymáhání dlužného výživného informuje oprávněného o orgánu příslušném pro toto řízení.

Poslední aktualizace: 05/06/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z výživovací povinnosti - Itálie

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „výživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

V italském právním systému existují v souvislosti s pomocí v rámci rodiny různé pojmy, podmínky a částky, a to v závislosti na poměru mezi povinnou osobou a příjemcem.

Výživovací povinnost (*obbligazione alimentare*) je poskytování hmotné pomoci osobě, která není schopna si sama obstarat obživu, přičemž tuto povinnost mají určité osoby stanovené zákonem v rámci své povinnosti rodinné solidarity.

Výživovací povinnost je upravena v § 433 a následujících občanského zákoníku. Tato povinnost předpokládá:

- existenci stanoveného právního poměru mezi osobou, která má výživovací povinnost, a příjemcem,
- příjemce není schopen si sám obstarat obživu, a proto potřebuje pomoc.

Výživovací povinnost mají tyto osoby, v uvedeném pořadí:

manžel,

děti,

rodiče, nebo není-li jich, přímí příbuzní ve vzestupné linii,

zeťové a snachy,

tchánové a tchyně,

bratři a sestry.

Výživovací povinnost má nejbližší příbuzný podle výše uvedeného pořadí. Pokud je na stejné úrovni více osob, povinnost se mezi ně rozdělí podle jejich finančních možností.

Splatná částka je úměrná potřebám osoby, která o výživné žádá, a finančním možnostem osoby, která je má platit. Tento druh výživného by však neměl přesáhnout částku nezbytnou k pokrytí základních životních potřeb osoby, která potřebuje výživné, přičemž se zohlední její společenské postavení.

Kompenzační výživné mezi manželi (*assegno di mantenimento*) finanční pomoc poskytovaná jedním z manželů druhému manželovi v případě rozluky nebo rozvodu a má zaručit, aby si oprávněná osoba byla schopna udržet životní úroveň, jakou měla v době manželství před rozlukou či rozvodem. V případě dávky *assegno di mantenimento* není podmínkou, aby oprávněná osoba pomoc potřebovala, a lze o ni požádat i v případě, že oprávněná osoba pracuje. Může být zrušeno a nahrazeno jedinou platbou celé částky.

Tento druh výživného má zaručit, aby si manželé uchovali obdobnou životní úroveň, jakou měli před rozlukou či rozvodem, a částka je obvykle vyšší než v případě výživného (*assegno alimentare*). *Assegno di mantenimento* se nicméně nevyplácí tomu z manželů, který rozlukou či rozvod zapříčinil.

Výživné *assegno di mantenimento* rovněž označuje finanční podporu, kterou rodiče musí po rozluce nebo rozvodu platit svým dětem.

Děti mají právo na to, aby je rodiče poskytovali výživné, to je však úměrné prostředkům rodičů a jejich schopnosti pracovat buď v zaměstnání, nebo z domova. V případě rozluky nebo rozvodu soud stanoví pravidelné placení výživného a rozhodne o jeho výši podle potřeb dítěte, životní úrovně dítěte v době, kdy žilo s oběma rodiči, doby strávené s každým z rodičů, finančních zdrojů obou rodičů a finanční hodnoty domácích a pečovatelských povinností, které každý z rodičů plní.

2 Do jakého věku může dítě dostávat výživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Dokud nedosáhnou zletilosti, mají děti právo na to, aby jim rodiče poskytovali výživné, které je úměrné prostředkům rodičů a jejich schopnosti pracovat buď v zaměstnání, nebo z domova. V případě rozluky nebo rozvodu soud stanoví pravidelné placení výživného (viz předcházející oddíl).

Jestliže dítě dosáhlo zletilosti, ale dosud není finančně nezávislé, může soudce nařídít jednomu či oběma rodičům pravidelné placení výživného, a to obvykle přímo dítěti. Jakmile se zletilé dítě stane finančně nezávislým, jsou rodiče v případě, že se dítě opět dostane do obtížné finanční situace, povinni plnit pouze *obbligazione alimentare*.

Jestliže je zletilé dítě vážně zdravotně postižené, platí pravidla pro nezletilé děti.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Chce-li daná osoba získat výživné (*alimenti*), musí podat návrh (*atto di citazione*) k soudu v místě svého bydliště a přiložit k němu listinné důkazy o důvodnosti.

Je možné požádat soud o stanovení prozatímního výživného do doby, než bude vyneseno konečný rozsudek.

O stanovení výživného na děti nebo některého z manželů lze požádat v rámci samostatného řízení nebo v rámci řízení o rozluce nebo rozvodu. Výživné může rovněž stanovit soud během prvního jednání ve věci.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Podle nařízení (ES) č. 4/2009 je ve věcech, které se týkají výživovacích povinností v členských státech, příslušný:

- a) soud místa, v němž má odpůrce místo obvyklého pobytu, nebo
- b) soud místa, v němž má oprávněný místo obvyklého pobytu, nebo

c) soud, který je podle práva místa soudu příslušný pro řízení o osobním stavu, souvisí-li záležitost vztahující se k vyživovacím povinnostem s tímto řízením, ledaže je tato příslušnost odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran, nebo

d) soud, který je podle práva místa soudu příslušný pro řízení o rodičovské zodpovědnosti, souvisí-li záležitost vztahující se k vyživovacím povinnostem s tímto řízením, ledaže je tato příslušnost odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Návrh na zahájení řízení o stanovení výživného musí být soudu předložen prostřednictvím advokáta, který danou stranu zastupuje.

Pomoc advokáta není nezbytná, jestliže je rozhodnutí o výživném součástí dohody o uspořádání poměrů mezi manželi v době po rozvodu. V takovém případě je dohoda předložena soudu a ten ji prověří a schválí.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Osoba, která zahajuje řízení u občanskoprávního soudu, musí uhradit soudní poplatek (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Výše tohoto poplatku závisí na druhu a hodnotě soudní věci. Soudní poplatek se hradí také za vydání soudního rozhodnutí.

Žádný z těchto soudních poplatků se však neplatí u věcí týkajících se výživného na děti.

Strany si hradí náklady svého právního zastoupení.

Osoby, které nemají dostatečné zdroje, mohou požádat o ustanovení advokáta, který jim poskytne pomoc bezplatně, přičemž náklady uhradí stát (právní pomoc).

Aby mohl navrhovatel získat právní pomoc, nesmí jeho roční zdanitelný příjem přesáhnout částku 10 766,33 EUR. Jestliže dotčená osoba žije s manželem nebo jinými rodinnými příslušníky, celkový roční příjem se vypočítá tak, že se sečtou příjmy všech rodinných příslušníků včetně navrhovatele. V takovém případě se maximální příjem nutný k tomu, aby daná osoba mohla získat právní pomoc, zvýší o 1032,91 EUR za každého rodinného příslušníka, s nímž navrhovatel žije.

Žádosti o právní pomoc se podávají k advokátní komoře (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*) v místě, v němž se nachází soud, který je pro danou věc příslušný. Návrh musí být podán na formuláři, který je k dispozici v sekretariátu advokátní komory nebo na internetových stránkách advokátní komory.

K formuláři musí být přiloženy příslušné dokumenty.

Žádost o právní pomoc musí uvádět důvody a právní základ pohledávky a musí k ní být přiloženy listinné důkazy. Advokátní komora právní pomoc nepřizná, pokud jsou nároky uplatňované u soudu zjevně neopodstatněné.

Jestliže advokátní komora žádosti vyhoví, může si dotčená osoba zvolit advokáta ze seznamu schválených advokátů, kteří poskytují právní pomoc. Některé advokátní komory určují advokáta pro danou věc samy.

Žádost o právní pomoc lze podat v jakékoli fázi a na jakémkoli stupni řízení a je platná pro všechny následující stupně, pokud daná osoba i nadále splňuje kritérium nedostatku finančních prostředků.

Je-li žádost o právní pomoc zamítnuta, může ji dotčená osoba znovu předložit soudu, který je pro danou věc příslušný.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soudní rozhodnutí, v němž se stanoví výše výživného, které se má platit, a jímž se nařizuje platba výživného, představuje vykonatelný titul.

Soudní rozhodnutí, jímž se přiznává nárok na výživné, ukládá povinné osobě povinnost zaplatit oprávněné osobě částku, kterou potřebuje k uspokojení základních životních potřeb (náklady na obživu, bydlení a ošacení a náklady na základní předměty a služby nutné k tomu, aby daná osoba mohla nadále vést důstojný život). Při rozhodování o tom, v jaké výši by mělo být výživné stanoveno, musí soud zohlednit finanční situaci povinné osoby.

Soudní rozhodnutí, v němž se stanovuje výše výživného pro bývalého manžela, musí rovněž zohledňovat jejich životní úroveň během manželství.

Soudní rozhodnutí, v němž se stanovuje částka výživného na nezletilé děti nebo na děti, které dosáhly dospělosti, ale nejsou finančně nezávislé, musí zohledňovat jejich potřeby v souvislosti se vzděláváním.

Výživné se automaticky upraví podle indexů italského národního statistického úřadu (Istat) nebo jiných parametrů, na nichž se strany dohody nebo které jsou uvedeny v soudním rozhodnutí.

Částka výživného může být později změněna, jestliže o to oprávněná nebo povinná osoba požádají příslušný soud, tedy zpravidla soud, který vydal původní rozhodnutí.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Způsob placení stanoví soud.

Ve věcech rozluky může soud nařídít třetím stranám, od nichž se vyžaduje, aby platily, a to i pravidelně, určité částky osobě, která je povinna platit výživné (např. zaměstnavateli této osoby), aby zaplatily určitou peněžní částku přímo druhému manželovi ze zaniklého manželství.

Výživné se musí platit osobě, které náleží.

Výživné na děti, které jsou dosud nezletilé, se obvykle platí tomu z manželů, který má dítě v péči.

Výživné nařízené soudem na děti, které dosáhly dospělosti, byť nejsou finančně nezávislé, se platí přímo těmto dětem.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Příjemce k dispozici obvyklé prostředky k vymáhání finančních závazků, pokud osoba, již je nařízeno platit výživné jej dobrovolně neplatí.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Nárok na výživné sám o sobě nepodléhá promlčení. Jednotlivé neuhrazené splatné splátky podléhají pětileté promlčecí lhůtě (§ 2948 odst. 2 občanského zákoníku). Mimoto se běh promlčecí lhůty staví mezi manželi a oprávněnou osobou a nositelem rodičovské odpovědnosti.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

V Itálii neexistuje organizace nebo orgán, které by osobám, jež mají nárok na výživné, pomáhaly s jeho vymáháním. Osoba, která má nárok na výživné, musí buď sama, jestliže dosáhla dospělosti, nebo prostřednictvím svého zákonného zástupce, jestliže je mladší 18 let, předložit s pomocí advokáta věc příslušnému soudu.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Nikoli.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Osoba mající nárok na platby výživného od osoby, která žije v jiné zemi, může získat pomoc od italského ústředního orgánu. K tomu je třeba podat návrh na uznání rozhodnutí o výživném, a na prohlášení jeho vykonatelnosti a na jeho výkon, a to v režimu spolupráce, který je stanoven v kapitole VII nařízení (ES) č. 4/2009, prostřednictvím ústředního orgánu v členském státě, v němž má povinná osoba místo obvyklého pobytu.

Ústředním italským orgánem určeným podle článku 49 nařízení (ES) č. 4/2009 k tomu, aby vymáhal výživné v přeshraničních sporech v evropském soudním prostoru, je oddělení pro spravedlnost týkající se mladistvých při ministerstvu spravedlnosti (*Ministero della Giustizia – Dipartimento per la Giustizia Minorile*).

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Italský ústřední orgán lze kontaktovat na adrese:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile

Via Damiano Chiesa 23

00136 Řím

tel.: +39 668188325

fax: +39 668808085

e-mail: acitalia0409.dgm@giustizia.it

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Jestliže oprávněná osoba žije v zahraničí a chce, aby bylo v Itálii vykonáno rozhodnutí o výživném, může požádat o pomoc ústřední orgán v členském státě, v němž žije, a prostřednictvím tohoto orgánu podat návrh podle článku 56 za využití režimu spolupráce stanoveného v kapitole VII nařízení (ES) č. 4/2009. Návrh tudíž nemůže být zaslán přímo italskému ústřednímu orgánu nebo jiným italským orgánům či soukromým organizacím.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Pokud jde o přístup ke spravedlnosti v přeshraničních sporech, režim stanovený v kapitole V nařízení (ES) č. 4/2009 se uplatňuje přímo.

Stručně řečeno to znamená, že u návrhů týkajících se výživného na základě rodičovství, které jsou předkládány podle kapitoly VII, se použije tento postup:

- ve věcech, které se týkají uznání, uznání a prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí a výkonu rozhodnutí vydaného v členském státě nebo rozhodnutí, které již bylo uznáno, je právní pomoc v případech, že je příjemcem osoba mladší 21 let, poskytnuta automaticky bez ohledu na příjem nebo na to, zda je žádost podle všeho řádně odůvodněná, jak to požadují obecná pravidla (viz odpověď otázku č. 7),
- v jiných druhích věcí (návrh na vydání nebo změnu rozhodnutí), jestliže se návrh týká osoby mladší 21 let věku, je pro poskytnutí právní pomoci nutné posoudit, zda je návrh řádně odůvodněn, není však třeba posoudit příjem dané osoby,
- jestliže je žadatel starší 21 let věku, může v souladu s italským právem (viz odpověď otázku č. 7) obdržet právní pomoc, pokud splňuje běžné podmínky týkající se příjmu a jestliže je žádost řádně odůvodněná.

U návrhů týkajících se výživného, které se nezakládají na rodičovství (stejně tak u návrhů podaných jedním z manželů nebo jinou osobou, která je s oprávněnou osobou v příbuzenském vztahu nebo je s ní jinak spřízněna), se právní pomoc poskytuje v případech, že jsou v souladu s italským právem (viz odpověď otázku č. 7) splněny běžné podmínky týkající se příjmu a žádost je řádně odůvodněna.

Ve všech věcech platí podmínka kontinuity: navrhovatel, jemuž byla přiznána plná nebo částečná právní pomoc v členském státě původu, má nárok na právní pomoc ve věcech předložených italským soudům, které se týkají uznání, vykonatelnosti a výkonu rozhodnutí.

Jsou-li splněny výše uvedené podmínky, italský ústřední orgán zašle žádost o právní pomoc příslušné advokátní komoře společně se všemi nezbytnými dokumenty, které navrhovatel předložil.

Advokátní komora na základě výše vysvětlených kritérií rozhodne, zda by měla být právní pomoc přiznána.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Italský ústřední orgán používá při vyřizování žádostí o spolupráci, které mu byly zaslány podle kapitoly VII, tyto metody:

podporuje smírné řešení tím, že povinnou osobu vyzve, aby své vyživovací povinnosti plnila dobrovolně, požádá povinnou osobu, aby se obrátila na ústřední orgán a dohodla se na postupu urovnání dané věci, zjistí místo, kde se povinná osoba nachází, za využití databáze národního rejstříku italských obcí (*Indice nazionale dei comuni italiani*) a rejstříku vězeňské správy (*Amministrazione penitenziaria*) nebo tak, že se obrátí na místní evidenci obyvatelstva, za pomoci daňové policie (*polizia tributaria*) shromáždí informace o příjmu a majetku povinné osoby, ve spolupráci se soudními orgány usnadňuje získávání písemností a jiných důkazních prostředků, jak uvádí čl. 51 odst. 2 písm. g) nařízení, usnadňuje poskytování právní pomoci, jak je vysvětleno výše v odpovědích na otázky č. 7 a 18.

Poslední aktualizace: 22/01/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Kypr

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinností zahrnují společnou povinnost rodičů zajišťovat obživu svým nezletilým dětem, a to podle svých finančních možností a bez ohledu na to, zda žijí společně, nebo odděleně. Vyživovací povinnosti se vztahuje i na bývalého manžela, jestliže není schopen si sám obstarávat obživu z vlastních finančních zdrojů.

Vyživovací povinnost platí mezi rodiči dětmi nebo mezi rozvedenými manželi, přičemž dospělé děti mají vyživovací povinnost vůči svým rodičům, jestliže rodiče nejsou schopni si sami obstarat obživu z vlastního majetku nebo příjmu.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Vyživovací povinnost zaniká, když dítě dosáhne zletilosti, tedy věku 18 let, pokud dítě není neschopno si po dosažení zletilosti samo obstarat obživu. To platí v případech, kdy dítě trpí tělesným nebo duševním onemocněním nebo nemůže pracovat, protože studuje na vysoké škole nebo v instituci odborného vzdělávání, nebo pokud dítě mužského pohlaví vykonává povinnou vojenskou službu.

Podle kyprského práva, zejména § 34 zákona o vztazích mezi rodiči a dětmi, tedy zákona č. 216/90, mají dospělí děti rovněž vyživovací povinnost vůči svým rodičům.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Je třeba se obrátit na soud, konkrétně na rodinný soud prefektury v místě bydliště.

Řízení se zahajuje na návrh na nucený výkon výživného, k němuž je přiloženo prohlášení navrhovatele učiněné pod přísahou, které se zaznamená v soudním rejstříku. Návrh je doručen odpůrci (povinné osobě), který má právo být vyslechnut a vznést námitku. Jestliže obě strany dosáhnou shody, je na základě společné dohody vydáno rozhodnutí o výživném. V opačném případě věc projedná soud a rozhodne na základě důkazů předložených stranami.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Je-li oprávněná osoba nezletilá (tedy dítě mladší 18 let), žádost jejím jménem podává její zákonný zástupce (např. matka).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Podle § 12 zákona č. 23/90 o rodinných soudech, ve znění pozdějších předpisů, má v případě, že je oprávněná osoba nezletilá, příslušnost soud, který je místně příslušný podle bydliště oprávněné či povinné osoby (§ 12 odst. 1 písm. b)). Ve všech ostatních případech, tedy je-li oprávněná osoba dospělá, je příslušným soudem soud, který je místně příslušný podle bydliště či sídla navrhovatele, tj. oprávněné osoby, nebo osoby povinné (§ 12 odst. 1 písm. a)).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Navrhovatelé se mohou na soud obrátit buď osobně, nebo prostřednictvím advokáta.

Postup je popsán v oddíle 3 výše.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

S řízením jsou spojeny náklady, a to ve formě odměny pro advokáta (jestliže je navrhovatel zastupován advokátem) a soudních poplatků. Výši stanoví pravidelně nařízením kyperský Nejvyšší soud. Celková výše nákladů řízení závisí na době trvání a náročnosti řízení. Jestliže navrhovatel nemá dostatečné finanční prostředky, může požádat o bezplatnou právní pomoc podle zákona č. 165(1)/2002, ve znění pozdějších předpisů.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud může stanovit výživné mezi rodiči a dětmi a mezi bývalými manželi. Výše výživného se vypočítá s ohledem na potřeby oprávněné osoby a finanční možnosti osoby povinné. Výživné zahrnuje vše nezbytné k obživě a zajištění dobrých životních podmínek oprávněné osoby a popřípadě také k pokrytí nákladů na její vzdělávání (§ 37 zákona č. 216/90).

Rozhodnutí o výživném může soud na žádost navrhovatele (nebo jeho zástupce) pozměnit, jestliže se změni životní náklady nebo rodinné okolnosti oprávněné osoby nebo jestliže se změni podmínky osoby, která je povinna výživné platit (§ 38 odst. 1 zákona č. 216/90).

Kromě změn okolností nebo nákladů zákon (§ 38 odst. 2 zákona č. 216/90) stanoví 10% automatické navýšení každých 24 měsíců, nestanoví-li soud jinak.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se oprávněné osobě nebo jejímu zákonnému zástupci či advokátovi platí měsíčně, a to bankovním převodem, šekem nebo v hotovosti.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jestliže osoba, která je podle rozhodnutí povinná, odmítne výživné platit, vymáhá se výživné podobným způsobem jako peněžité tresty, mimo jiné se vydá rozhodnutí o obstavení (§ 40 zákona 216/90).

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

V souladu s § 9 odst. 3 zákona č. 232/91 platí pro jednotlivé nároky z výživného promlčecí doba dvou let.

Jakékoli období, po které je povinná osoba nepřítomna v Kyperské republice, se do výpočtu výše uvedené promlčecí doby nezapočítává.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Žádný takový orgán či organizace na vnitrostátní úrovni neexistuje.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plně výši výživného nebo jeho částí?

Viz odpověď výše.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano, v takovém případě může navrhovatel/oprávněná osoba požádat o pomoc kyperský ústřední orgán, tedy ministerstvo spravedlnosti a veřejného pořádku.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Dotčená osoba nebo její právní zástupce se mohou na ústřední orgán obrátit telefonicky, písemně (dopisem, faxem či e-mailem) nebo osobně.

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Jestliže se navrhovatel nachází v zahraničí a povinná osoba na Kypru, může navrhovatel požádat o pomoc ministerstvo spravedlnosti a veřejného pořádku jakožto ústřední orgán, a to prostřednictvím příslušného ústředního orgánu v zemi, v níž se nachází, avšak nikoli přímo.

Může se také prostřednictvím advokáta obrátit přímo na soud.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Ve zvláštních případech lze ústřední orgán na Kypru kontaktovat telefonicky nebo písemně (dopisem, faxem nebo e-mailem) a tento orgán může pomoci s předáním písemné žádosti o výživné příslušnému vnitrostátnímu soudu.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano, Kypr je vázán Haagským protokolem z roku 2007.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Od provedení nového nařízení o výživném (nařízení Rady (ES) č. 4/2009) se návrhy v současnosti předávají přímo příslušnému soudu Kyperské republiky prostřednictvím vnitrostátního ústředního orgánu.

Přístup ke spravedlnosti usnadňují rovněž ustanovení o právní pomoci, která jsou obsažena jak ve vnitrostátních právních předpisech, tedy v zákoně 165(1)/2002, tak ve směrnici EU o právní pomoci v přeshraničních sporech.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Aby zaručil správné provádění článku 51, ústřední orgán úzce spolupracuje s dalšími příslušnými státními orgány, mimo jiné s cílem získat požadované informace, například o adrese bydliště či sídla povinné osoby, o jejich příjmech atd., zjistit, kde se povinná osoba nachází, a doručit jí soudní písemnosti tak, že zjistí platnou doručovací adresu a předá ji soudním orgánům.

Vzhledem k ustanovením o právní pomoci, která jsou uvedena výše, a předávání žádostí podle nařízení (ES) č. 4/2009, jsou výše uvedené informace poskytovány navrhovatelům prostřednictvím ústředního orgánu a žádné otázky ohledně právní pomoci tudíž nevznikají.

Poslední aktualizace: 17/07/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Lotyšské vnitrostátní právní předpisy nestanoví komplexní definici výživy; existuje však vzájemná shoda v určitých otázkách týkajících se výživy jiné osoby. Například výživou dítěte se rozumí výdaje, které je každý z rodičů povinen na dítě vynakládat bez ohledu na své majetkové poměry. Minimální výše výživného na dítě je stanovena vládou (*Ministru kabinets*, „kabinet ministrů“). Definice výživy dítěte je uvedena v zákoně o Záručním fondu pro poskytování výživného.

V mnoha otázkách týkajících se vyživovacích povinností – které mohou být označovány různými názvy, například „výživné“ (*uzturliedzekļi*) nebo „zdroje k zajištění stávající životní úrovně“ (*liedzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – vychází vzájemná shoda z judikatury soudů. Například se obecně uznává, že výživné mezi manželi znamená dlouhodobou finanční pomoc poskytovanou jedním manželem druhému manželovi, jehož hmotná situace se zhoršila.

Osoby, které mají vyživovací povinnost:

Rodiče vůči svým dětem

Rodiče dítěte mají vůči dítěti vyživovací povinnost, dokud není dítě schopno se živit samo. Vyživovací povinnost vůči dítěti tedy nekončí dosažením zletilosti dítěte. Soud však může posoudit, zda by měl být přiznán nárok na výživné, pokud dítě dosáhlo zletilosti a přerušil vzdělávání nebo odbornou přípravu a je schopno se vlastní prací o sebe postarat, ale nečiní tak. Je třeba mít na paměti, že vyživovací povinnost rodičů vůči dětem musí být úměrná majetkovým poměrům rodiče. Nicméně každý rodič je povinen přispívat na výživu v minimální výši stanovené vládou bez ohledu na své majetkové poměry. Vyživovací povinnost vůči dítěti je závazná bez ohledu na to, zda dítě bydlí s oběma rodiči nebo s jedním z nich nebo zda žije samostatně.

Výživou dítěte se rozumí poskytování stravy, ošacení, bydlení a zdravotní péče, osobní péče, vzdělávání a výchovy (zajišťování jak duševního, tak fyzického vývoje s ohledem na osobnost, dovednosti a zájmy dítěte a příprava dítěte na užitečnou práci ve společnosti).

Děti vůči svým rodičům

Vyživovací povinnost vůči rodičům mají všechny děti rovným dílem. Pokud jsou majetkové poměry dětí nerovné, může soud stanovit jejich vyživovací povinnost vůči rodičům úměrně k majetkovým poměrům každého dítěte.

Manželů vůči sobě navzájem

Je-li manželství prohlášeno za neplatné a pouze jeden z bývalých manželů si byl v okamžiku uzavírání manželství vědom možnosti jeho prohlášení za neplatné, druhý manžel, který si toho vědom nebyl, je oprávněn na prvním manželovi požadovat prostředky úměrné jeho majetkovým poměrům, aby byla zachována stávající životní úroveň druhého manžela. Obdobně při rozvodu nebo po rozvodu může bývalý manžel žádat od druhého bývalého manžela prostředky úměrné jeho majetkovým poměrům k zachování své stávající životní úrovně.

Povinnost poskytnout bývalému manželovi prostředky k zachování stávající životní úrovně neexistuje v těchto případech:

doba, která uběhla od rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné, odpovídá době trvání bývalého manželství nebo době soužití v manželství, které je prohlášeno za neplatné;

bývalý manžel uzavřel nové manželství;

příjmy bývalého manžela pokrývají výživu tohoto manžela;

bývalý manžel se vzdává výživného na základě své vlastní práce;

bývalý manžel, který má vyživovací povinnost, nemá dostatečné prostředky na obživu nebo se stal práce neschopným;

bývalý manžel spáchal trestný čin proti druhému manželovi nebo proti životu, zdraví, svobodě, majetku nebo cti příbuzných druhého manžela ve vzestupné nebo sestupné linii;

bývalý manžel zanechal druhého bývalého manžela v bezmocném stavu, ačkoliv mu mohl poskytnout pomoc;

bývalý manžel záměrně vznesl křivé obvinění z trestného činu proti kterékoli z osob uvedených v bodě 6;

bývalý manžel žije nemorálně nebo marnotratně;

jeden z manželů zemře nebo je považován za mrtvého;

existují jiné významné důvody.

Prarodiče vůči svým vnoučatům

Pokud dítě nemá rodiče nebo jeho rodiče nejsou schopni dítě vyživovat, leží vyživovací povinnost rovným dílem na prarodičích. Pokud jsou majetkové poměry prarodičů nerovné, může soud stanovit jejich vyživovací povinnost úměrně k majetkovým poměrům každého z prarodičů.

Vnoučata vůči svým prarodičům

Obdobně vyživovací povinnost vůči prarodičům leží v případě potřeby na všech vnoučatech rovným dílem. Pokud jsou majetkové poměry vnoučat nerovné, může soud stanovit jejich vyživovací povinnost vůči prarodičům úměrně k majetkovým poměrům každého z vnoučat.

Vyživovací povinnost na základě smlouvy o výživném

Strany se mohou dohodnout na poskytování výživy na základě smlouvy o výživném. Podle smlouvy o výživném jedna strana poskytuje druhé straně určité hmotné výhody, v peněžité formě nebo v naturáliích, a za to se druhá strana zavazuje, že bude první stranu vyživovat po dobu jejího života, není-li sjednána jiná doba trvání. Není-li dohodnuto jinak, výživném zahrnuje stravu, bydlení, ošacení a péči; pokud je vyživovaná osoba nezletilá, zahrnuje to rovněž výchovu a vzdělávání v zařízeních primárního vzdělávání.

Vyživovací povinnost vyplývající z újmy na zdraví

Pokud osoba, která má vůči jiné osobě vyživovací povinnost, v důsledku újmy na zdraví zemře, přechází vyživovací povinnost na osobu, která je odpovědná za smrt poškozeného. Výši takové náhrady stanoví soud podle vlastního uvážení s přihlédnutím k věku zemřelého, jeho schopnosti zajišťovat si za svého života živobytí a také k potřebám osoby, která má být vyživována. Pokud osoba, která má být vyživována, má dostatečné prostředky k živobytí, žádný nárok se neuplatní.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Rodiče dítěte mají vůči dítěti vyživovací povinnost, dokud není dítě schopno se živit samo. Vyživovací povinnost vůči dítěti tedy nekončí dosažením zletilosti dítěte. Soud však může posoudit, zda by měl být přiznán nárok na výživné, pokud dítě dosáhlo zletilosti a přerušil vzdělávání nebo odbornou přípravu a je schopno se vlastní prací o sebe postarat, ale nečiní tak.

Lotyšské právní předpisy nevymezují, co tvoří zdroje, které zajistí stávající životní úroveň druhého manžela. Nevymezují ani to, co se vyžaduje v rámci povinnosti vůči rodičům nebo prarodičům.

Lotyšské právní předpisy vymezují výživu dítěte jako poskytování stravy, ošacení, bydlení a zdravotní péče, osobní péče, vzdělávání a výchovy (zajišťování jak duševního, tak fyzického vývoje s ohledem na osobnost, dovednosti a zájmy dítěte a příprava dítěte na užitečnou práci ve společnosti). Rozsah výživy závisí na právu dítěte na přiměřené životní podmínky a na skutečných potřebách dítěte.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Pro získání jakékoli formy výživného se žadatel musí obrátit na soud postupem stanoveným v občanském soudním řádu. Žadatel musí soudu předložit žádost a další nezbytné dokumenty.

Rodiče dítěte mohli uzavřít dohodu formou notářského úkonu (*notarial akts*) upravující měsíční platby výživného. Takováto dohoda je občanskoprávním úkonem, který má právní důsledky, neboť obě strany zavazuje dodržovat a plnit ustanovení zákonně sepsané smlouvy. Pokud jeden z rodičů dítěte dohodu o jednorázové platbě nebo pravidelných platbách výživného neplní, dohoda může být předložena soudnímu exekutorovi (*tiesu izpildītājs*) k výkonu. Lotyšsko zřídilo Záruční fond pro poskytování výživného (*Uzturliedzekļu garantiju fonds*) určený k poskytování výživného nezletilým dětem z rozpočtu ústřední vlády. Správcem prostředků je Správa Záručního fondu pro poskytování výživného (*Uzturliedzekļu garantiju fonda administrācija*). Správa fondu je přímo podřízena Ministerstvu spravedlnosti.

Výživné lze od Správy získat za předpokladu, že byl nejprve učiněn pokus vymáhat výživné soudně; nelze-li nárok vykonat, může se pak oprávněný obrátit na Správu fondu.

Správa fondu vyplácí výživné pouze v případě, že výkon soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje platba výživného v souladu s příslušným občanskoprávním postupem, je prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se nařizuje platba výživného, souhlasí, ale neposkytuje minimální výši výživného stanovenou vládou.

Správa fondu má povinnost vymáhat dluh vůči povinnému vzniklý vyplacením výživného z fondu bez nutnosti zvláštního soudního rozhodnutí.

Postup pro získání výživného od ze Záručního fondu pro poskytování výživného je následující:

Žadatel – oprávněná osoba u výživného na dítě – se může obrátit přímo na Správu fondu a podat žádost spolu s těmito dokumenty:

kopie soudního rozhodnutí o přiznání výživného,

osvědčení vydané soudním exekutorem potvrzující, že výkon rozhodnutí o přiznání výživného vedený proti povinnému se ukázal jako nemožný nebo že povinný se soudním rozhodnutím o zaplacení výživného souhlasí, ale neposkytuje výživné v minimální výši stanovené vládou. Toto osvědčení musí být Správě fondu předloženo do jednoho měsíce ode dne vydání,

pokud je žádost o výživné podávána prostřednictvím oprávněného zástupce, dokument potvrzující toto oprávnění.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Ano, oprávněný zástupce může podat žádost jménem příbuzného nebo jiné blízké osoby. V případě nezletilých dětí mohou žádost podat jejich zákonní zástupci, tzn. jejich rodiče nebo opatrovníci.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Pravidla příslušnosti stanoví, že soudem příslušným pro vymáhání výživného jakéhokoli druhu je okresní nebo městský soud (*rajona (pilsētas) tiesa*).

V Lotyšsku se příslušnost soudů řídí těmito předpisy:

nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinnostech („nařízení o vyživovací povinnosti“),

dvoustranné a mnohostranné smlouvy závazné pro Lotyšskou republiku,

občanský soudní řád, pokud nelze uplatnit ustanovení nařízení o vyživovací povinnosti nebo ustanovení dvoustranných a mnohostranných smluv závazných pro Lotyšskou republiku.

Občanský soudní řád stanoví, že k rozhodování o pohledávkách výživného jsou příslušné tyto lotyšské soudy:

žalobu lze podat u soudu podle místa pobytu žalovaného,

pokud je místo pobytu žalovaného neznámé nebo pokud žalovaný místo trvalého pobytu v Lotyšsku nemá, lze žalobu podat u soudu podle místa, v němž má žalovaný nemovitý majetek, nebo u soudu podle místa, v němž bylo jeho poslední známé místo pobytu,

žalobu na placení výživného na dítě nebo rodiče lze také podat u soudu podle místa pobytu žalobce,

žalobu týkající se vyživovací povinnosti vyplývající z újmy na zdraví lze také podat v místě pobytu žalobce nebo v místě, kde k újmě došlo.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Pro zahájení řízení nebo podání žaloby k soudu nemusí žalobce využít služeb advokáta ani žádného jiného prostředníka. Žalobce není ani povinen se pokusit o jakoukoli formu smíru předtím, než věc začne projednávat soud.

Při přípravě věci na soudní řízení však soudce musí usilovat o smír stran. Strany se proto vybízejí, aby se vzájemně dohodly dříve, než začne věc projednávat soud.

Je rovněž nutné zdůraznit, že strany se mohou v otázce pohledávek výživného dohodnout bez zahájení soudního řízení.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Podle § 43 občanského soudního řádu jsou od nákladů soudního řízení (státní poplatek (*valsts nodeva*), administrativní poplatek (*kancelejas nodeva*) a procesních náklady (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)) osvobozeny tyto osoby:

žalobci v rámci žalob na placení výživného na dítě nebo rodiče a v rámci žalob na určení otcovství, pokud je žaloba podána souběžně s žalobou na placení výživného na dítě,

navrhovatelé, pokud jde o uznání nebo o uznání a výkon rozhodnutí cizí země týkajícího se placení výživného na dítě nebo rodiče,

žalobci, pokud jde o žaloby vyplývající z újmy na zdraví, která vede ke zmrzačení nebo jiné škodě na zdraví nebo ke smrti osoby,

žalované strany ve věcech týkajících se snižování plateb výživného na dítě nebo rodiče přiznaných soudem.

Žaloba (*prasības pieteikumu*) může mít podobu původní žaloby nebo protižaloby, návrhu podaného v již probíhající věci třetí stranou s nezávislým nárokem ve vztahu k předmětu sporu, návrhu v rámci zvláštního rozhodovacího řízení nebo jiného návrhu podaného k soudu stanoveného příslušnými právními předpisy; jakákoli žaloba podléhá úhradě tohoto státního poplatku:

až do výše 2 134 EUR: 15 % z žalované částky, nejméně však 71,14 EUR,

od 2 135 EUR do 7 114 EUR: 320,10 EUR plus 4 % z žalované částky převyšující 2 134 EUR,

od 7 115 EUR do 28 457 EUR: 519,30 EUR plus 3,2 % z žalované částky převyšující 7 114 EUR,

od 28 458 EUR do 142 287 EUR: 1 202,28 EUR plus 1,6 % z žalované částky převyšující 28 457 EUR,

od 142 288 EUR do 711 435 EUR: 3 023,56 EUR plus 1 % z žalované částky převyšující 142 287 EUR,

více než 711 435 EUR: 8 715,04 EUR plus 0,6 % z žalované částky převyšující 711 435 EUR.

Ve věcech vymáhání výživného se žalovanou částkou rozumí celková částka, která má být zaplacená za jeden rok.

V Lotyšsku je právní pomoc cizím žalobcům nebo navrhovatelům, kteří mají právo na právní pomoc podle nařízení o vyživovací povinnosti, poskytována ústředním orgánem zřízeným v souladu s nařízením, a tím je Správa Záručního fondu pro poskytování výživného. Správa fondu poskytuje právní pomoc a zastoupení před lotyšskými soudy a donucovacími orgány domácím oprávněným osobám a cizím oprávněným osobám, které mají nárok na právní pomoc podle nařízení.

V případech neupravených nařízením o vyživovací povinnosti poskytuje lotyšský stát právní pomoc osobě, jejíž zvláštní situace nebo jejíž majetek a příjmy neumožňují zajištění ochrany jejich práv. Právní pomoc se poskytuje podle zákona o státní právní pomoci.

V takovýchto případech je právní pomoc dostupná v souvislosti s výdaji na sepsání procesních dokumentů, právním poradenstvím během soudního řízení a zastupováním před soudem. V přeshraničních sporech má osoba kromě výše zmíněné pomoci také právo na služby tlumočnicka, překlad určitých soudních i mimosoudních dokumentů nebo dokumentů předložených žalobcem, které jsou nezbytné pro rozhodnutí věci, a v určitých případech dokonce na náhradu cestovních výdajů spojených s jednáním soudu. Stát nehradí soudní výlohy. Náklady řízení zahrnují státní poplatek, administrativní poplatek a procesní náklady, jako jsou částky vyplácené svědkům a znalcům, výdaje související s výslechem svědků, výdaje spojené s doručením kopie žaloby a soudního předvolání atd. Soud však může na základě posouzení hmotné situace osoby tuto osobu od úhrady nákladů řízení do státního rozpočtu částečně nebo zcela osvobodit nebo umožnit jejich úhradu ve splátkách.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud může přiznat výživné na dítě v podobě pevně stanovené částky nebo v jiné formě, např. strava, ošacení, bydlení atd., popřípadě obojí.

Při posuzování a přiznávání konečné výše výživného soud v první řadě přihlídně k hmotné situaci účastníků, jejich životním podmínkám a rodinným poměrům a náležitě zohlední důkazy, které účastníci předloží.

Při rozhodování o stanovení výše výživného na dítě soud posoudí všechny okolnosti a důkazy v dané věci a určí výši výživného. Minimální výše výživného, kterou musí každý rodič poskytovat v souladu s předpisy stanovenými vládou na každé dítě každý měsíc od okamžiku jeho narození až do dosažení věku sedmi let, činí 25 % minimální měsíční mzdy stanovené vládou; pro každé dítě od věku sedmi let až do dosažení věku osmnácti let je to 30 % minimální měsíční mzdy stanovené vládou.

Jakmile je výživné přiznáno, jakákoli změna výše a doby vyplácení výživného a jakékoli osvobození od plateb vyžadují, aby dotčená osoba předložila novou žádost. Soud pak může přezkoumat výši plateb výživného v novém řízení na základě změn hospodářských a rodinných poměrů dotčených stran a platby upravit směrem nahoru nebo dolů.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Povinná osoba musí výživné vyplácet osobě oprávněné. Pokud žalobu jménem nezletilého dítěte podá jeden z rodičů nebo opatrovník, vyplácí se výživné jemu namísto dítěte. Obvykle se výživné vyplácí pravidelně v přesně stanovené výši, například formou srážek ze mzdy; jinou podobu má výživné méně často.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Pokud povinný neplatí výživné dobrovolně, musí oprávněná osoba získat exekuční titul (*izpildu raksts*) od soudu, který ve věci rozhodl. Tento exekuční titul nebo exekuční titul vyhotovený v jiném členském státě Evropské unie musí být předložen k výkonu soudnímu exekutorovi (*tiesu izpildītājs*) do deseti let ode dne, kdy rozhodnutí soudu nebo soudce nabylo právní moci, ledaže platí jiné promlčecí lhůty. (Pokud se v důsledku soudního rozhodnutí vymáhají pravidelné platby, exekuční titul zůstává v účinnosti po celou dobu, na kterou byly přiznány pravidelné platby, a promlčecí lhůta počíná běžet samostatně pro každou jednotlivou platbu.) Soudní exekutor zahájí nucený výkon na základě písemné žádosti strany, která o výkon žádá. Soudní exekutor je povinen exekuční titul přijmout, nachází-li se v jeho okrsku (*iecirknis*) místo pobytu, majetek nebo pracoviště povinného. Soudní exekutor může přijmout i jiné exekuční tituly, které mají být vykonány v rámci oblasti, pro kterou je příslušný krajský soud (*apgabaltiesa*), při němž exekutor působí, což je oblast, v níž má exekutor pravomoc konat.

Opatření nuceného výkonu rozhodnutí zahrnují: exekuci movitého majetku povinného, včetně majetku v držení jiných osob, exekuci nehmotného majetku povinného; přikázání pohledávky (odměna za práci a jiné obdobné platby, jiný příjem povinného, vklady v úvěrových institucích); exekuci nemovitého majetku povinného; případně jiná opatření stanovená v rozsudku.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pokud povinný pracuje nebo pobírá důchod nebo stipendium nelze podle § 570 občanského exekucovat jeho majetek, jestliže vymáhaná částka nepřesahuje část měsíčního příjmu, kterou lze podle zákona podrobit exekuci. Občanský soudní řád stanoví kategorie majetku, vůči němuž nesmí být výkon rozhodnutí namířen, např. určité domácí spotřebiče, zařízení domácnosti nebo nezbytné oblečení povinného a rodinných příslušníků, kteří jsou na povinném závislí. Podle § 594 občanského soudního řádu platí, že dokud není vymáhaný dluh umořen, provádějí se srážky v souladu s příslušnými dokumenty z odměny za práci a obdobných plateb vyplácených povinnému, s těmito výhradami:

V případech vymáhání výživného na nezletilé děti nebo ve prospěch Správy Záručního fondu pro poskytování výživného část odměny za práci povinného a obdobných plateb musí zůstat nedotčena část ve výši 50 % minimální měsíční mzdy a na každé závislé nezletilé dítě musí zůstat nedotčeny finanční prostředky odpovídající výši dávky státního sociálního zabezpečení.

V jiných případech vymáhání výživného částka, která se sráží z odměny za práci povinného a obdobných plateb, může dosahovat 50 %, avšak minimální měsíční mzda musí zůstat nedotčena a na každé závislé nezletilé dítě musí zůstat nedotčeny finanční prostředky odpovídající výši dávky státního sociálního zabezpečení.

Podle § 632 občanského soudního řádu oprávněný nebo povinný může podat odůvodněnou stížnost proti opatřením soudního exekutora při exekučním řízení nebo proti odmítnutí soudního exekutora takového opatření provést s výjimkou určitých situací; stížnost lze podat k okresnímu nebo městskému soudu podle místa, kde se nachází kancelář soudního exekutora, do deseti dnů ode dne, kdy k napadeným opatřením došlo, nebo pokud nebyl stěžovatel informován o čase a místě provedení těchto opatření, ode dne, kdy se stěžovatel o takovýchto opatřeních dozvěděl. Podle § 634 občanského soudního řádu platí, že pokud je rozsudek, který již byl vykonán, následně prohlášen za neplatný a při novém rozhodování v dané věci je vyneseno rozhodnutí, kterým se žaloba zamítá, nebo je rozhodnuto o ukončení soudního řízení nebo ponechání věci bez rozhodnutí, výkon rozsudku (exekuční řízení) se zruší a vše, co bylo získáno od žalovaného ve prospěch žalobce na základě rozsudku prohlášeného za neplatný, musí být žalovanému vráceno.

Podle § 546 občanského soudního řádu může být exekuční titul předložen k výkonu do deseti let ode dne, kdy rozhodnutí soudu nebo soudce nabylo právní moci, za předpokladu, že právní předpisy nestanoví jiné promlčecí lhůty. Pokud se v důsledku soudního rozhodnutí vymáhají pravidelné platby, exekuční titul zůstává v účinnosti po celou dobu, na kterou byly přiznány pravidelné platby, a promlčecí lhůta běží od posledního dne pro každou platbu.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Osoba se může obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného s cílem získat výživné na nezletilého, pokud výkon soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje vymáhání výživného v souladu s příslušným občanskoprávním postupem, je prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se nařizuje placení výživného, souhlasí, ale neplatí minimální výši výživného.

Podle nařízení o vyživovací povinnosti se osoba může obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného ve věci vymáhání výživného od povinného, který se jí nezdržuje v Lotyšsku. Správa Záručního fondu pro poskytování výživného plní úlohu ústředního orgánu v Lotyšsku pro účely uvedeného nařízení.

Podle nařízení o vyživovací povinnosti se může osoba, která má zákonné právo na výživné, obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného a podat žádost určenou jinému členskému státu Evropské unie s cílem:

získat rozhodnutí, kterým se stanoví výživné v zemi, v níž má žalovaný místo pobytu;

dosáhnout změny výše výživného (zvýšení či snížení);

získat rozhodnutí, kterým se nařídí stanovení výživného a určení otcovství dítěte v zemi, v níž má žalovaný místo pobytu;
zajistit, aby bylo rozhodnutí lotyšského soudu, kterým se nařizuje placení výživného, uznáno, prohlášeno za vykonatelné nebo vykonáno.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Správa Záručního fondu pro poskytování výživného může jednat namísto povinného, pokud je výkon soudního rozhodnutí, kterým se stanovuje výživné v příslušném občanskoprávním řízení, prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se stanovuje výživné, souhlasí, ale neplatí minimální výši výživného stanovenou vládou. Pokud Správa fondu vyplácí výživné, má právo regresní nárok vůči povinnému, včetně zákonného úroku (viz část 3).

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Pokud mají žalobce a dítě místo trvalého pobytu v Lotyšsku, ale povinný k výživnému má místo pobytu v jiné zemi, může se žalobce obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného, pokud je výkon soudního rozhodnutí, kterým se stanovuje výživné v příslušném občanskoprávním řízení, prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se stanovuje výživné, souhlasí, ale neplatí minimální výši výživného. Pokud má povinný místo pobytu v cizí zemi a nemá v Lotyšsku žádný majetek, který by mohl být předmětem výkonu, žalobce by měl předložit soudní rozhodnutí k uznání a výkonu v příslušné cizí zemi dříve, než se obrátí na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného. Pokud se výkon rozhodnutí v příslušné cizí zemi ukáže jako nemožný, žalobce se může obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného a požadovat, aby ve věci vykonatelného výživného zaujala místo dlužníka.

Správa Záručního fondu pro poskytování výživného plní úlohu ústředního orgánu podle nařízení o vyživovací povinnosti (viz části 3 a 13) a lze se na ni obrátit s žádostí o pomoc v rámci uvedeného nařízení.

Pokud lotyšský soud vydá rozhodnutí o výkonu výživného a osoba, která má místo pobytu v Lotyšsku, chce, aby toto rozhodnutí bylo uznáno a/nebo vykonáno v jiném členském státě Evropské unie, nebo chce získat soudní rozhodnutí proti povinnému, který má místo pobytu v jiném členském státě Evropské unie, Správa Záručního fondu pro poskytování výživného může podle nařízení o vyživovací povinnosti této osobě pomoci předat rozhodnutí lotyšského soudu příslušné cizí zemi za účelem uznání a/nebo výkonu a za účelem rozhodnutí ve věci žádosti.

Správa Záručního fondu pro poskytování výživného může jednat namísto povinného a vyplácet výživné nezletilému dítěti a může poskytovat informace o problematice výživného.

(viz části 3 a 13)

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Správa Záručního fondu pro poskytování (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Lotyšsko

Tel. +371 67830626

Fax +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Pokud se oprávněný z výživného nachází v jiném členském státě EU a povinný k výživnému je v Lotyšsku, oprávněný se může podle nařízení o vyživovací povinnosti obrátit na ústřední orgán země, v níž má oprávněný místo pobytu. Předmětem žádosti může být rozhodnutí, kterým se nařídí vymáhání výživného v Lotyšsku, kde má povinný místo pobytu; nebo rozhodnutí, kterým se nařídí vymáhání výživného souběžně s určením otcovství v Lotyšsku; nebo rozhodnutí, kterým se prohlásí vykonatelnost cizího rozhodnutí, kterým se nařizuje vymáhání, v Lotyšsku; nebo rozhodnutí, kterým se vykonává cizí rozhodnutí. Podle uvedeného nařízení ústřední orgán cizí země provede nezbytné formalities a předá žádost oprávněnému lotyšskému ústřednímu orgánu zřízenému v souladu s nařízením. Lotyšský ústřední orgán – Správa Fondu pro záruku poskytování výživy – pomůže cizímu žalobci předložit cizí soudní rozhodnutí k výkonu nebo k uznání a výkonu v Lotyšsku nebo žalobci pomůže podat návrh na vymáhání výživného k lotyšskému soudu podle místa pobytu povinného nebo návrh na vymáhání výživného souběžně s určením otcovství v Lotyšsku.

Pokud je výkon soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje placení výživného, prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se nařizuje placení výživného, souhlasí, ale neposkytuje minimální výši výživného, osoba, která trvale žije se svým dítětem v Lotyšsku, přičemž oba mají v Lotyšsku hlášené místo pobytu, se může s žádostí o vyplácení výživného obrátit na Správu Záručního fondu pro poskytování výživného.

Podle nařízení o vyživovací povinnosti se musí osoba obrátit na ústřední orgán země, v níž má místo pobytu. Osoba, která má místo pobytu v Lotyšsku, se může obrátit na Správu Fondu pro záruku poskytování výživy s cílem:

získat rozhodnutí, kterým se nařídí vymáhání výživného v jiném členském státě Evropské unie, v němž má žalovaný místo pobytu;

získat rozhodnutí, kterým se nařídí vymáhání výživného souběžně s určením otcovství v jiném členském státě Evropské unie, v němž má žalovaný místo pobytu;

pokud již bylo rozhodnutí, kterým se nařizuje vymáhání výživného, vydáno, zajistit, aby bylo toto rozhodnutí uznáno, prohlášeno za vykonatelné nebo vykonáno v jiném členském státě Evropské unie, v němž má žalovaný místo pobytu.

Pokud je výkon soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje vymáhání výživného v souladu s příslušným občanskoprávním postupem, prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se nařizuje platba výživného, souhlasí, ale neplatí minimální výši výživného, osoba, která trvale žije se svým dítětem v Lotyšsku, přičemž oba mají v Lotyšsku hlášené místo pobytu, se může s žádostí o placení výživného obrátit na Správu Fondu pro záruku poskytování výživy.

Správa Záručního fondu pro poskytování výživného (*Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija*)

Adresa: Pulkveža Brieža iela. 15, Rīga

LV-1010, Lotyšsko

Tel. +371 67830626

Fax +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Podle nařízení o vyživovací povinnosti Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného vykonává činnosti ústředního orgánu v Lotyšsku.

Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného vyplácí výživné oprávněnému, namísto povinného, pokud je výkon soudního rozhodnutí, kterým se nařizuje platba výživného, prohlášen za nemožný nebo pokud povinný se soudním rozhodnutím, kterým se nařizuje platba výživného, souhlasí, ale neplatí minimální výši výživného.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Lotyšsko je vázáno Haagským protokolem z roku 2007.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Lotyšsko je vázáno Haagským protokolem z roku 2007.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Podle § 43 občanského soudního řádu jsou od úhrady soudních poplatků osvobozeny tyto osoby:

žalobci v rámci žalob na placení výživného na dítě nebo rodiče a v rámci žalob na určení otcovství, pokud je žaloba podána souběžně s žalobou na placení výživného na dítě,

navrhovatelé, pokud jde o uznání nebo o uznání a výkon rozhodnutí cizí země týkajícího se placení výživného na dítě nebo rodiče,

žalované strany ve věcech týkajících se snižování plateb výživného na dítě nebo rodiče přiznaných soudem.

Pokud návrh na výplatu finančních prostředků k zajištění stávající životní úrovně podá bývalý manžel nebo navrhovatel žádající o uznání nebo o uznání a výkon cizího soudního rozhodnutí týkajícího se placení výživného pro bývalého manžela nebo jinou osobu, podle čtvrté části § 43, soud nebo soudce s přihlédnutím k majetkovým poměrům jednotlivce může navrhovatele zcela nebo částečně osvobodit od úhrady soudních poplatků nebo může úhradu poplatků odložit nebo může platbu rozdělit do splátek.

V Lotyšsku je právní pomoc cizím žalobcům nebo navrhovatelům, kteří mají právo na právní pomoc podle nařízení o vyživovací povinnosti, poskytována ústředním orgánem zřízeným v souladu s nařízením, kterým je Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného. Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného poskytuje právní pomoc a zastoupení před lotyšskými soudy a donucovacími orgány domácím oprávněným z výživného a cizím oprávněným, kteří mají nárok na právní pomoc podle nařízení.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Lotyšsko novelizovalo několik vnitrostátních právních předpisů, aby mohl ústřední orgán zřízený podle nařízení o vyživovací povinnosti vykonávat činnosti stanovené v článku 51. Novelizované právní předpisy Lotyšska zajišťují poskytování právní pomoci přeshraničním oprávněným osobám nebo navrhovatelům, kteří mají právo na právní pomoc, jak vyžaduje nařízení, včetně zastoupení příslušné osoby před soudem a donucovacími orgány. Pro určení místa, kde se povinný nebo oprávněný v Lotyšsku zdržuje, nebo pro získání informací o příjmech povinného nebo oprávněného a umístění jakéhokoli majetku, který jim v Lotyšsku patří, má lotyšský ústřední orgán, tj. Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného, přímý přístup k různým rejstříkům v Lotyšsku, které tyto informace obsahují. Informace, které ústřední orgán může požadovat přímo od příslušných rejstříků, mu umožňují získat dokumenty a důkazy. Pro zahájení nebo usnadnění řízení, zajištění nezbytných dočasných opatření a získání důkazů má Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného právo se obracet na soudy v Lotyšsku jménem příslušného žalobce nebo navrhovatele. Správa Záručního fondu pro záruku poskytování výživného může jménem žalobce k soudu podat žalobu na určení rodičovství dítěte, pokud je žaloba podána souběžně s žalobou o výživné.

Poslední aktualizace: 07/02/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [fr](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z vyživovací povinnosti - Lucembursko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Pravidlo, podle něž „výživné nemá sloužit k pokrytí minulých nároků“, znamená, že výživné má pokrýt současné a budoucí potřeby a nemá být použito k úhradě minulých výdajů. Toto pravidlo zakládá vyvratitelnou právní domněnku. To znamená, že pravidlo lze opomenout, jestliže oprávněná osoba předloží důkaz, že náklady, které jí v souvislosti s obživou vznikly, byly nevyhnutelné, že nezůstala nečinná nebo že nebyla schopna jednat.

Výživné nelze započíst, jestliže pohledávka, vůči níž má být započteno, není také pohledávka na výživném.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Navrhovatel musí uplatnit nárok na výživné u smírčího soudu (*Justice de Paix*). Jestliže nárok na výživné souvisí s řízením o rozvodu nebo rozluce, rozhodne o nároku na výživné okresní soud (*Tribunal d'arrondissement*), který rovněž rozhoduje o návrhu na rozvod nebo rozluku.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

V případech *tutelle* (poručnictví) nebo *curatelle* (opatrovnictví) může poručník (*tuteur*) nebo opatrovník (*curateur*) podat návrh jménem rodiče nebo nezletilého dítěte.

Rodiče, kteří mají v péči nezletilé dítě, mohou podat návrh jménem tohoto dítěte.

Nezletilé dítě nemá právní subjektivitu ani způsobilost k tomu, aby návrh podalo samo.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Žalobu na placení výživného nebo jeho změnu může navrhovatel (žalobce) dle vlastního uvážení podat k soudu v místě svého trvalého bydliště nebo k soudu v místě trvalého bydliště odpůrce (žalovaného).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

V případě, že věc nesouvisí s řízením o rozvodu nebo rozluce, se navrhovatel může podat žalobu smírčímu soudu, která musí být protistraně doručena prostřednictvím soudního vykonavatele. Není povinné právní zastoupení advokátem.

Jestliže je nárok na výživné uplatněn v rámci řízení o rozvodu nebo rozluce, je třeba podat žalobu k okresnímu soudu, která musí být protistraně doručena prostřednictvím soudního vykonavatele. V tomto případě platí povinné právní zastoupení advokátem.

V každém případě musí navrhovatel předložit soudci veškeré dokumenty, které dokládají, jaké má potřeby, např. platební výkazy, prohlášení o nezdanitelnosti, osvědčení o nezaměstnanosti nebo osvědčení, kterým se potvrzuje dlouhodobé onemocnění, doklad o nájmu, závislých dětech, výživném a nákladech na vzdělávání, půjčkách atd.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Mezi náklady soudního řízení patří soudní výlohy a soudní poplatky. Straně, která je ve věci neúspěšná, může být nařízeno, aby tyto náklady (zcela nebo zčásti) uhradila. Rovněž může být nutné uhradit odměnu advokáta.

Osobám, jejichž příjem je podle lucemburského práva nedostatečný, může být poskytnuta právní pomoc. Pro obdržení pomoci je nutné vyplnit dotazník, který lze získat na ústředním oddělení pro sociální práci, a zaslat jej předsedovi územně příslušné advokátní komory, jež rozhodne, zda o přiznání či nepřiznání právní pomoci.

Právní pomoc pokrývá všechny náklady související se soudními řízeními, úkony nebo žalobami, na něž je poskytnuta. Zahrnuje například soudní poplatek a náklady na registraci, odměny úředníků, advokátů a soudních vykonavatelů, výdaje a poplatky u notáře, výdaje a poplatky za znalce, výdaje na svědky, odměny překladatelů a tlumočnicků, poplatky související s osvědčením cizího práva (*certificats de coutume*), cestovní výdaje, poplatky týkající se formalit pro zápis, hypotéky a břemena a v nezbytných případech i náklady na zveřejnění v tisku.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Druh výživného

V průběhu řízení a po rozhodnutí o rozvodu nebo rozluce mívá výživné nejčastěji formu měsíční platby. Může však mít také formu jednorázové platby, tvořené buď peněžní částkou, nebo věcným plněním.

Pokud jde o výživné na dítě (platby na výživu dítěte a na jeho vzdělávání), může mít výživné formu měsíční platby nebo přímé úhrady všech či některých nákladů, které dítěti vznikají. Je třeba poznamenat, že může mít také formu užívacího práva nebo práva na bydlení.

Jestliže osoba povinná prokáže, že není schopna platit výživné, může jí soud nařídít, aby u sebe oprávněnou osobu ubytovala a zajišťovala jí stravu a starala se o ni.

Posouzení výživného

Žádné referenční stupnice neexistují. Výše výživného se vypočítá na základě finančních možností povinné osoby a podle potřeb osoby oprávněné.

Indexace

Aby bylo možné přizpůsobit výživné změnám životních nákladů, může soudce, a to dokonce i z moci úřední, rozhodnout o tom, že výživné bude spojeno s indexem podle zákonné úpravy.

Změna výše výživného

V případě, že se změní okolnosti, lze vyživovací povinnost zvýšit nebo snížit, nebo dokonce zrušit. Jestliže se strany nedohodnou, rozhodne o zrušení, zvýšení či snížení výživného soud.

Zásada úpravy výživného v závislosti na potřebách oprávněné osoby a finančních možnostech osoby povinné je zásadou veřejného zájmu. Tato zásada znamená, že soudce má pravomoc změnit částku výživného, na níž se strany dohodly. Toto pravidlo se uplatní nejen v případě změny situace oprávněné osoby a osoby povinné, ale také v případě, že k žádné změně nedojde a soudce má za to, že částka není dostačující nebo je naopak nadměrná.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Během řízení a po rozhodnutí o rozvodu nebo rozluce se výživné vyplácí oprávněnému manželovi.

Výživné na dítě (na výživu a vzdělávání dítěte) platí jeden z rodičů buď druhému rodiči, nebo osobě, které bylo dítě svěřeno do péče. Jestliže dítě dosáhlo dospělosti, soudce může rozhodnout, že tyto platby budou zcela či zčásti vypláceny dítěti, nebo se na takovém uspořádání mohou dohodnout sami rodiče.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněná osoba má k dispozici různé prostředky, s jejichž pomocí může povinnou osobu, která se zdráhá platit výživné, k platbě přimět.

Občanské právo

Oprávněná osoba má několik možností:

může požádat soud o nařízení srážek z příjmů bývalého manžela, včetně důchodů a rent a jakýchkoli dalších částek splatných třetími stranami, a to v poměru a za podmínek stanovených soudem, aniž by tím byla dotčena práva třetích stran. Toto rozhodnutí lze v případě, že se změní okolnosti, upravit, může požádat o běžná exekuční opatření, jako je obstavení (např. bankovního účtu), obstavení movitého majetku (automobilu, šperků atd.) či obstavení nemovitého majetku (domu, pozemku atd.).

Trestní právo

Oprávněná osoba může podat trestní oznámení kvůli těmto trestným činům:

opuštění rodiny, které lze potrestat odnětím svobody v délce jednoho měsíce až jednoho roku a peněžním trestem v rozmezí od 251 do 2 500 EUR, nebo pouze jedním z těchto trestů (§ 391a trestního zákoníku (*Code pénal*)). V tomto případě se předpokládá, že povinná osoba se vyhýbá plnění všech nebo některých vyživovacích povinností vůči oprávněné osobě, které jí byly uloženy zákonem, a to buď tím, že odmítá tyto požadavky splnit, přestože je plnit může, nebo protože je není schopna splnit kvůli vlastnímu zavinění.

To je případ vyživovacích povinností rodičů vůči jejich dětem, manželů vůči sobě navzájem a adoptivních rodičů vůči osvojeným dětem. Skutková podstata trestného činu rovněž pokrývá příkaz k platbě odškodného za fyzickou nebo emocionální újmu způsobenou rozvratem manželství.

Stíhání trestného činu předchází úřední výzva (*interpellation*) povinné osobě, kterou jí předá policejní úředník Lucemburského velkovévodství. Jestliže není známo bydliště povinné osoby, úřední výzva se nevyžaduje.

Podvodnou platební neschopnost lze potrestat odnětím svobody v délce šesti měsíců až tří let a peněžním trestem v rozmezí od 500 do 12 500 EUR, nebo pouze jedním z těchto trestů (§ 391b trestního zákoníku). V tomto případě se předpokládá, že povinná osoba před tím, než soud vydal rozhodnutí, způsobila a dále prohlubovala svoji platební neschopnost, a to buď tím, že zvyšovala své závazky, nebo snižovala svá aktiva, popřípadě ukryla část svého majetku, aby se vyhnula výkonu rozhodnutí vydaného občanskoprávním soudem ve věci týkající se výživného.

Podle § 391b trestního zákoníku jsou rozhodnutí soudu a dohody schválené soudem, které se týkají povinnosti poskytovat platby, peněžitou pomoc nebo příspěvky na náklady spojené s manželstvím, jakož i výživné stanovené v dohodách, uzavřených na základě vzájemné dohody ještě před rozvodem, rovnocenné takovému rozhodnutí.

Třetí odstavec se nevztahuje na trestný čin uvedený v § 391b trestního zákoníku.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Na žaloby na výplatu nedoplatek na opakujících a doživotních se rentách a výživném se vztahuje pětiletá promlčecí lhůta.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Na návrh oprávněné osoby může Národní fond solidarity (*Fonds national de solidarité*) vymáhat výživné, které je splatné jednomu z manželů, předkovi nebo potomkovi. Pokud jde o částky výživného, které má vymáhat, vstupuje fond do práv a záruk svědčících oprávněné osoby. Jakmile jsou vymáhané částky oznámeny povinné osobě, musí povinná osoba tyto částky zaplatit předsedovi Národního fondu solidarity.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Národní fond solidarity může za určitých podmínek platit výživné místo povinné osoby. Žádost o platbu musí oprávněná osoba nebo její právní zástupce předat předsedovi Národního fondu solidarity.

Předseda nebo jeho zástupce tuto žádost přijme, pokud oprávněná osoba prokáže, že:

- má úřední bydliště v Lucembursku a daná osoba nebo její právní zástupce zde žil po dobu pěti let;
- výživné bylo stanoveno soudním rozhodnutím, které je vykonatelné v Lucemburském velkovévodství;
- celkového nebo částečného získání výživného nebylo možné dosáhnout účinným uplatněním exekučního opatření podle soukromého práva;

d) se nachází v obtížné ekonomické situaci.

Není-li splněna podmínka c), je žádost přijata, pokud se exekuční opatření jeví neúspěšná nebo pokud povinná osoba žije v zahraničí. Případný spor ve věci rozhoduje smírčí soudce (*judge de paix*) v místě, v němž má bydliště oprávněná osoba, a návrhy k němu lze podávat do 40 dnů poté, co bylo oznámeno rozhodnutí předsedy.

Oprávněné osoby mohou *ipso iure* obdržet právní pomoc. Od okamžiku přijetí žádosti až do ukončení plateb ze strany fondu nesmí oprávněná osoba učinit vůči osobě povinné žádný úkon, aby od ní získala výživné.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Podle Newyorské úmluvy ze dne 20. června 1956 a nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností se může navrhovatel, který má bydliště v Lucembursku, obrátit s žádostí o získání výživného na nejvyššího státního zástupce (*Procureur Général d'Etat*).

Nejvyšší státní zástupce jakožto ústřední orgán předá žádost a přiložené písemnosti ústřednímu orgánu v zemi, v níž má bydliště povinná osoba, aby tento ústřední orgán mohl navrhovateli pomoci získat platbu dlužného výživného.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Osoba, která má nárok na výživné, podá žádost odesílajícímu orgánu, tedy nejvyššímu státnímu zástupci, za použití některého z formulářů stanovených v nařízení (ES) č. 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire

Bâtiment CR

L-2080 Luxembourg

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Navrhovatel, který má bydliště v jiné zemi než v Lucembursku, se musí s žádostí obrátit na ústřední orgán v zemi, v níž má bydliště. Nemůže se obrátit přímo na lucemburskou organizaci nebo ministerstvo.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Nepoužije se.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovacích povinnostech?

V případě návrhů v souladu s nařízením se právní pomoc poskytuje zcela bezplatně osobám ve věku do 21 let, které mají nárok na výživné, a to bez ohledu na ustanovení vnitrostátního práva.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovacích povinnostech?

Aby mohl ústřední orgán poskytovat pomoc podle § 51 nařízení o výživném, Lucembursko dne 3. srpna 2011 přijalo zákon o uplatňování tohoto nařízení, spolu s velkověvodským nařízením ze dne 3. srpna 2011, kterým se provádějí § 2 a 3 zmíněného zákona (*Mémorial A* č. 175 ze dne 12. srpna 2011).

Uvedená právní ustanovení umožňují nejvyššímu státnímu zástupci přímý přístup k některým databázím.

Související odkazy

 [Legilux](#)

Poslední aktualizace: 09/05/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovacích povinností - Maďarsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Vyživovací povinnosti mají primárně přímí předci a potomci vůči sobě navzájem, a to:

– rodič má vyživovací povinnost vůči dítěti a dítě má vyživovací povinnost vůči rodiči,

– jestliže dítě, které má nárok na výživné, nemá rodiče, který by byl povinen výživné platit, vyživovací povinnost přechází na vzdálenější příbuzné,

– jestliže osoba, která má nárok na výživné, nemá děti, musí na ni platit výživné vzdálenější příbuzní (§ 4 čl. 196 odst. 1 až 4 občanského zákoníku).

Nezletilé osoby bez přímých příbuzných, kteří by měli povinnost platit výživné, musí být podporovány buď starším sourozencem, je-li tento starší sourozenec schopen vyživovací povinnost plnit, aniž by tím ohrozil schopnost žít sám sebe, svého manžela nebo partnera, který s ním žije ve společné domácnosti, a své závislé přímé příbuzné (§ 4:197 občanského zákoníku).

Manželé, kteří žijí spolu v domácnosti, jsou povinni podporovat závislé nezletilé děti druhého z manželů (nevlastní děti) žijící v domácnosti, které druhý z manželů přivedl do společné domácnosti se souhlasem manžela poskytujícího podporu (§4:198 odst. 1 občanského zákoníku).

Nevlastní děti mají vyživovací povinnost vůči svému nevlastnímu rodiči, který je závislý na výživném, pokud tento nevlastní rodič je delší dobu vyživoval (§4:199 odst. 1 občanského zákoníku).

Děti v pěstounské péči mají vyživovací povinnost vůči osobě, která se o ně delší dobu starala ve vlastní domácnosti, aniž by za to požadovala finanční náhradu a není biologickým, adoptivním či nevlastním rodičem, tj. vůči pěstounovi (§4:199 odst. 2 občanského zákoníku).

Výživné může požadovat jeden z manželů od druhého z manželů v případě rozluky nebo od bývalého manžela v případě rozvodu, jestliže není schopen si sám obstarat obživu a tuto neschopnost si sám nezavinil (§4:29 odst. 1 občanského zákoníku).

V případě rozluky může bývalý partner, který není schopen si sám obstarat obživu a tuto neschopnost si sám nezavinil, požadovat výživné od druhého z bývalých partnerů, jestliže vztah trval déle než rok a narodilo se z něj dítě (§4:86 odst. 1 občanského zákoníku).

Existují dva druhy „výživného“: věcné nebo peněžité výživné (příspěvek na výživu).

V případě nezletilé osoby vyživovací povinnost znamená, že rodič dítěte je oprávněn a povinen pečovat o své dítě v rodině, vychovávat je a zajistit mu podmínky pro tělesný, kognitivní, emoční a morální rozvoj, tedy zejména bydlení, stravu a oblečení a přístup ke vzdělávání a zdravotní péči.

Rodič, který pečuje o dítě a žije s ním ve stejné domácnosti, uspokojuje potřeby dítěte v naturáliích, zatímco rodič, který žije odděleně (nebo ve stejné domácnosti, ale nepřispívá na obživu dítěte), o dítě pečuje především tak, že platí peněžité výživné.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Všechny nezletilé osoby (ve věku do 18 let) mají v případě potřeby nárok na výživné, přičemž zákon stanoví domněnku potřeby. Nárok na výživné mají rovněž děti ve věku do 20 let, pokud studují.

Děti v produktivním věku (od 18 let výše), které se dále vzdělávají, mají nárok na výživné bez ohledu na to, zda je potřebují, jestliže výživné požadují proto, aby mohly po rozumnou dobu pokračovat ve studiu. O svém úmyslu studovat musí děti rodiče neprodleně informovat (§4:220 odst. 1 občanského zákoníku). Studium může zahrnovat jakýkoli kurz nebo odbornou přípravu, které jsou nutné k získání kvalifikace v rámci přípravy na zaměstnání, studium v bakalářském nebo magisterském programu na vysoké škole nebo vyšší odborné vzdělávání, jde-li o studium soustavné.

V mimořádných a zdůvodněných případech mohou být rodiče povinni poskytovat výživné na dítě ve věku 25 let či vyšším (§4:220 odst. 5 občanského zákoníku).

Rodiče však nemají vyživovací povinnost vůči dospělému dítěti, které studuje, jestliže se má za to, že si dítě výživné nezaslouží, vlastní vinou neplní své vzdělávací povinnosti a neskládá zkoušky, nebo pokud by poskytování výživného ohrozilo schopnost rodičů obstarávat si vlastní obživu nebo obživu pro své nezletilé děti. Má se také za to, že dospělé dítě si nezaslouží výživné, jestliže bez oprávněného důvodu neudrzuje žádné vztahy s rodičem, který má povinnost je podporovat (§4:220 odst. 3 a 4 občanského zákoníku).

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Pokud jde o částku a formu výživného, platí v první řadě dohoda mezi osobou oprávněnou a povinnou (v případě výživného na dítě se jedná o rodiče). Jestliže se takovéto dohody nepodaří dosáhnout, oprávněná osoba může navrhnout, aby o výživném rozhodl soud. Jestliže se na výživném nedohodnou rodiče, určí o výživném na dítě soud.

V případě neuhrazeného výživného na nezletilé dítě může žalobu podat poručnický orgán, a v případě dlužného výživného na rodiče může se souhlasem tohoto rodiče žalobu podat příslušný okresní úřad. Příbuzní, kteří mají vyživovací povinnost a poskytují výživné na osobu, která má nárok na výživné, nebo o tuto osobu pečují, mohou z vlastního podnětu podat žalobu na jiné strany, které mají vyživovací povinnost.

Rodič nebo jiný zákonný zástupce dítěte, které má nárok na výživné, může požádat poručnický orgán o zálohu na výživné, jestliže výživné za nejméně posledních předchozích šest měsíců nebylo možné vymoci.

Žádost musí uvádět, že neexistují žádné důvody pro odmítnutí zálohové platby, a musí obsahovat důvody a skutečnosti, na nichž se žádost zakládá.

K žádosti musí být přiloženy tyto dokumenty: příslušné prohlášení o příjmu, vykonatelné rozhodnutí soudu, jímž se stanoví výživné na dítě, popřípadě dokument, který potvrzuje zápis do denního studia, a zprávu ne starší šesti měsíců od zahájení exekučního řízení, v níž se uvádí, že bylo pozastaveno exekuční řízení, nebo dokument dokládající, že bylo zahájeno řízení s cílem vymoci dlužnou částku výživného.

Poručnický orgán se musí ujistit, že výživné skutečně bylo dočasně – po dobu alespoň šesti měsíců před podáním žádosti – nevyhmatatelné.

Zálohu na výživné lze vyplatit, pokud osoba, která má nárok na výživné, požádala o exekuci výživného stanoveného soudním rozhodnutím a srážky ze mzdy, jiného pravidelného příjmu či majetku povinné osoby nebyly úspěšné nebo byly pozastaveny, nebo pokud částečná částka, která byla zaplácena, nebo vymožena nepřesahuje 50 % stanoveného výživného.

V případě potřeby si poručnický orgán od soudu nebo nezávislého exekutora vyžádá informace o výsledku exekučního řízení zahájeného navrhovatelem.

Poručnický orgán si od zaměstnavatele vyžádá informace o exekuci, je-li to nezbytné k objasnění skutečností.

V oznámení o zahájení řízení poručnický orgán vyzve povinnou osobu, aby výživné neprodleně uhradila, a vydá za tímto účelem usnesení.

Poručnický orgán oznámí své rozhodnutí zaměstnavateli povinné osoby, soudu provádějícímu výkon rozhodnutí, nezávislému soudnímu exekutorovi, státnímu zastupitelství příslušnému podle bydliště oprávněné a povinné osoby, notáři příslušnému podle bydliště povinné osoby, daňovému orgánu a krajskému úřadu v Budapešti nebo krajské samosprávě, které poskytují zálohu na výživné.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Ano, o zálohu na výživné od poručnického orgánu může požádat rodič nebo jiný zákonný zástupce dítěte, které má nárok na výživné.

Příbuzní, kteří mají vyživovací povinnost a poskytují výživné na osobu, která má nárok na výživné, nebo o tuto osobu pečují, mohou z vlastního podnětu podat žalobu na jiné strany, které mají vyživovací povinnost.

V případě neuhrazeného výživného na nezletilé dítě může žalobu podat poručnický orgán a v případě dlužného výživného na rodiče může se souhlasem tohoto rodiče žalobu podat příslušný okresní úřad.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Na základě obecných pravidel příslušnosti jurisdikci mají soudy v místě pobytu odpůrce (povinné osoby).

Jestliže není k dispozici adresa bydliště v Maďarsku, řídí se příslušnost místem pobytu odpůrce. Není-li místo pobytu odpůrce známo nebo nachází-li se v zahraničí, použije se místo jeho posledního pobytu v Maďarsku. Jestliže místo pobytu nelze určit nebo pokud odpůrce žádné neměl, stanoví se příslušnost na základě bydliště navrhovatele nebo, není-li k dispozici, místa jeho pobytu.

Jestliže se místo zaměstnání a pobytu odpůrce nenacházejí v téže oblasti, soud na žádost odpůrce podanou nejpozději během prvního jednání ve věci postoupí věc soudu, který je příslušný podle místa zaměstnání odpůrce, a tento soud povede jednání a ve věci rozhodne (§ 29 občanského soudního řádu).

Žalobu, jejímž cílem je získat výživné, lze podat také k soudu, který je příslušný podle místa pobytu navrhovatele (§ 34:1 občanského soudního řádu).

Místní příslušnost soudu lze zjistit na této [internetové stránce](#).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Navrhovatel nemusí k předložení věci soudu využít zprostředkovatele. Navrhovatel může věc předložit soudu přímo, aniž by musel využít právního zástupce (viz odpovědi na otázky č. 3, 4 a 5).

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Pokud nejsou strany zákonem, přímo či obecně použitelným právním předpisem Evropské unie nebo mezinárodní dohodou osvobozeny od úhrady nákladů řízení, mají bez ohledu na příjem a finanční situaci nárok na odklad úhrady nákladů řízení o stanovení výživného, a to včetně nákladů na vymáhání výživného od subjektu, který vyplácí mzdu povinné osobě, nebo od jiné osoby, nákladů na řízení o zrušení či změně výše výživného, ukončení nebo omezení řízení o výkonu rozhodnutí ve věci výživného a v případě přeshraničního sporu na získání osobních údajů povinné osoby.

V případě odkladu úhrady nákladů řízení:

a) stát uhradí náklady řízení (náklady na svědky a znalce, tlumočnicka, správce a advokáta, náklady soudního přelíčení a ohledání na místě atd.) s výjimkou nákladů, na které se odklad nevztahuje, a tudíž je daná strana musí uhradit předem;

b) straně je přiznán odklad úhrady soudního poplatků.

Také cizinci mají nárok na odklad úhrady nákladů řízení, a to i v případě, že nebyla uzavřena žádná mezinárodní dohoda či zajištěna vzájemnost.

Pokud soud v případě odkladu úhrady nákladů řízení nařídí některé straně, aby nesla náklady řízení, musí tato strana proplatit státu veškeré náklady, které stát předem uhradil, a všechny soudní poplatky.

Poplatek za řízení činí 6 %, nejméně však 15 000 HUF a nejvýše 1 500 000 HUF. V případě řízení o pohledávkách výživného tvoří základ poplatku výživné, které dosud nebylo zapláceno, zohlední se však nanejvýš výživné za dvanáct měsíců.

Jestliže strana nemá dostatečné finanční prostředky k úhradě nákladů řízení, může soud požádat o přiznání právní pomoci (osvobození od nákladů řízení). Aby se usnadnil výkon práv fyzických osob, mohou být fyzické osoby včetně vedlejších účastníků řízení, které vzhledem ke svému příjmu či finanční situaci nejsou schopny nést náklady řízení, od platby těchto nákladů zcela či částečně osvobozeny, pokud o to požádají.

Jestliže příjem strany (mzda, důchod či jiné pravidelné finanční plnění) nepřesahuje stávající minimální částku důchodu stanovenou podle počtu let strávených v aktivním zaměstnání a strana kromě obvyklého nezbytného vybavení domácnosti, vestavěného zařízení a nábytku nevlastní žádný majetek, může být od nákladů řízení osvobozena. Bez zkoumání příjmu a finanční situace jsou od platby nákladů řízení vždy osvobozeny strany, které mají nárok na dávky pro osoby v produktivním věku, nebo osoby žijící v jedné domácnosti s blízkým příbuzným, který má nárok na dávky poskytované osobám v produktivním věku.

Osvobození od nákladů řízení zahrnuje tyto úlevy:

- osvobození od úhrady soudních poplatků;
- osvobození od předběžné platby nákladů vzniklých během řízení (náklady na svědky a znalce, tlumočníka, správce a advokáta, náklady soudního líčení a ohledání na místě atd.), a nestanoví-li zákon jinak;
- osvobození od povinnosti složit zálohu na náklady řízení;
- žádost o schválení zastupování advokátem, povolují-li to právní předpisy.

O osvobození od nákladů řízení rozhoduje na žádost soud, který rovněž rozhoduje o případném odnětí tohoto osvobození.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Jestliže rodiče nedosáhnou dohody, rozhoduje o výživném soud.

Při určování částky výživného je nutné zohlednit následující faktory:

- odůvodněné potřeby dítěte (pravidelné výdaje nutné k pokrytí nákladů na obživu dítěte, zdravotní péči, výchovu a vzdělávání);
- příjmy a finanční situace obou rodičů;
- další děti, které žijí s rodiči v jedné domácnosti (vlastní děti, děti nevlastní nebo děti v pěstounské péči), a děti, vůči nimž mají rodiče vyživovací povinnost;
- vlastní příjem dítěte; a
- dávky a příspěvky na dítě a rodinu, sociální služby a dávky sociálního zabezpečení, které jsou poskytovány na dítě a na rodiče, který dítě vychovává (§4:218 odst. 2 občanského zákoníku).

Výživné musí být placeno jako pevně stanovená částka. Soud může rozhodnout, že výživné, které se má platit, se jednou ročně automaticky upraví na základě nárůstu indexu spotřebitelských cen, každoročně zveřejňovaného maďarským ústředním statistickým úřadem, a to od 1. ledna následujícího roku (§4:207 občanského zákoníku). Výživné na dítě bývá obecně stanoveno na úrovni 15–25 % průměrného příjmu osoby, která má povinnost výživné platit. Obecně je při určování průměrného příjmu osoby povinné platit výživné nutné zohlednit celkový celoroční příjem této osoby v roce, který předcházel zahájení řízení o výživném (§4:218 odst. 4 občanského zákoníku).

Jestliže se změní dohoda stran nebo okolnosti, které tvoří základ rozhodnutí soudu o výši výživného, a pokud by takováto změna ohrozila důležitý zákonem chráněný zájem některé ze stran v případě, že by tato strana měla nadále platit výživné za stejných podmínek, může tato strana požádat o změnu výše výživného nebo podmínek jeho platby. O změnu dohodnuté výše výživného nesmí požádat strana, která měla změnu své situace předvídat, když dohodu o výživném uzavírala, nebo strana, která za tuto změnu nese osobní odpovědnost.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Povinná osoba musí výživné platit osobě oprávněné, a to pravidelně (např. měsíčně) a předem.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jestliže povinná osoba neplatí výživné dobrovolně, může oprávněná osoba předložit svoji pohledávku soudu a soud může nařídit exekuci. Pohledávku na výživném, která je starší než šest měsíců, lze zpětně vymáhat, jestliže oprávněná osoba může řádně zdůvodnit, proč návrh na výkon rozhodnutí podala pozdě. Pohledávky na výživném, které jsou starší než tři roky, u soudu vymáhat nelze (§4:208 odst. 3 občanského zákoníku).

V případě neuhrazeného výživného na nezletilé dítě se na soud může obrátit poručnický orgán a v případě dlužného výživného na rodiče se se souhlasem tohoto rodiče může na soud obrátit příslušný okresní úřad (§4:208 odst. 1 občanského zákoníku).

Příbuzní, kteří mají vyživovací povinnost a poskytují výživné na osobu mající nárok na výživné, nebo o tuto osobu pečují, mohou z vlastního podnětu podat žalobu na jiné strany, které mají vyživovací povinnost (§4:208 odst. 2 občanského zákoníku).

V rozhodnutí, jímž se povinnost platit výživné ukládá osobě pobírající mzdu, soud na žádost oprávněné osoby vyzve přímo zaměstnavatele, aby částku uvedenou v rozhodnutí srážel ze mzdy a platil ji oprávněné osobě.

Pokud soud nestanoví přímou povinnost, ale strana později podá návrh na exekuci na základě rozsudku soudu nebo dohody stran schválené rozhodnutím soudu, soud vydá exekuční příkaz na srážky ze mzdy, pokud tyto srážky stačí k pokrytí dotčené částky.

Sražená částka nesmí přesáhnout 50 % mzdy zaměstnance. Z příspěvku v nezaměstnanosti (dávka v nezaměstnanosti, dávka v nezaměstnanosti před důchodem, doplněk příjmu a dávka pro osoby, které hledají zaměstnání) lze na výživné odečíst nanejvýš 33%.

Jestliže povinná osoba nemá žádný pravidelný příjem nebo pokud částka, která má být sražená z jejího příjmu, nestačí k pokrytí dlužné částky, nařídí soud exekuci. V takovém případě se exekuce v souladu podle právních předpisů vztahuje nejen na mzdu, ale také na další majetek.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Informace o postupech při výkonu rozhodnutí (exekuci) naleznete na těchto [webových stránkách](#).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Viz odpověď na otázku č. 10 výše.

Rodič nebo jiný zákonný zástupce dítěte, které má nárok na výživné, může požádat poručnický orgán o zálohu na výživné, jestliže výživné za nejméně posledních předchozích šest měsíců nebylo možné vymoci.

V oznámení o zahájení řízení poručnický orgán vyzve povinnou osobu, aby výživné neprodleně uhradila, a vydá za tímto účelem usnesení.

Poručnický orgán oznámí své rozhodnutí zaměstnavateli povinné osoby, vykonávacímu soudu, nezávislému soudnímu exekutorovi, státnímu zastupitelství příslušnému podle bydliště oprávněné a povinné osoby, notáři příslušnému podle bydliště povinné osoby, daňovému orgánu a krajskému úřadu v Budapešti nebo krajské samosprávě, které poskytují zálohu na výživné.

Neplacení výživného je trestným činem. Ten, kdo vlastní vinou neplní svoji zákonnou vyživovací povinnost, která je stanovena vykonatelným úředním rozhodnutím, bude odsouzen ke dvěma letům odnětí svobody.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Ano (viz otázku č. 3).

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Maďarské ministerstvo spravedlnosti poskytuje na vyžádání pomoc navrhovatelům žijícím v Maďarsku, a to podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 a mezinárodních dohod, přičemž udržuje soustavný kontakt s ústředním orgánem odpovídajícím za záležitosti týkající se výživného v dotčeném jiném členském státě. Navrhovatel může požádat, aby bylo rozhodnutí o platbě výživného vydané maďarským soudem vykonáno v zahraničí, a jestliže takové rozhodnutí neexistuje, aby byla v zahraničí stanovena výživovací povinnost nebo aby bylo výživné, které má být placeno v zahraničí, zvýšeno. Příjemcem formální žádosti není ministerstvo spravedlnosti, nýbrž okresní soud určený na základě místa pobytu, bydliště nebo místa zaměstnání navrhovatele, nebo okresní soud, který v prvním stupni vynesl rozhodnutí, o jehož výkon se žádá. K podání žádosti nebo k řízení v zahraničí není nutné být zastoupen advokátem. Straně, která nemá právního zástupce, může s podáním žádosti pomoci soud. Soud předá žádost a požadované přílohy ministerstvu spravedlnosti. Ministerstvo spravedlnosti zašle překlad žádosti ústřednímu orgánu, který odpovídá za záležitosti týkající se výživného v jiném členském státě. Ústřední orgán přijme opatření nutná k zahájení řízení vůči povinné osobě. Ministerstvo spravedlnosti navrhovatele o vývoji řízení soustavně informuje, a to na základě informací obdrženy ze zahraničí.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Ministerstvo spravedlnosti, oddělení mezinárodního práva soukromého (*Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály*)

adresa: H-1055 Budapešť, Kossuth Lajos tér 2-4

poštovní adresa: H-1357 Budapešť, Pf. 2

tel.: +36 (1) 795-4846

fax.: +36 (1) 795-0463

e-mail: nmfo@im.gov.hu

web: <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek>

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Nikoli, žádost musí být podána prostřednictvím ústředního orgánu odpovědného za záležitosti týkající se výživného v členském státě, v němž má navrhovatel bydliště.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Přehled ústředních orgánů členských států naleznete [zde](#).

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o výživovací povinnosti?

Na základě přijaté žádosti se ministerstvo spravedlnosti obrátí na příslušný útvar, který poskytuje právní pomoc, a požádá jej, aby navrhovatelé žijícímu v zahraničí přidělil advokáta. Ve věcech uvedených v článku 46 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 je zaručeno plné osvobození od nákladů řízení a stát uhradí také poplatky advokáta právní zastoupení. Ve věcech uvedených v článku 47 mají strany podle maďarského práva nárok na odklad úhrady nákladů řízení. Podle příslušných ustanovení stát hradí náklady řízení (např. soudní poplatky, odměnu advokáta) předem bez ohledu na finanční situaci dotčené strany, jestliže je však strana neúspěšná, soud jí může nařídit, aby náklady uhradila. Jestliže navrhovatel prokáže, že má vzhledem ke své finanční situaci podle maďarského práva nárok na plné osobní osvobození od úhrady nákladů řízení, nebude muset náklady uhradit ani v případě, že nebude mít ve věci úspěch.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o výživovací povinnosti?

Uplatňování nařízení o výživném v Maďarsku je upraveno zákonem [LXVII z roku 2011](#).

Poslední aktualizace: 05/10/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z výživovací povinnosti - Nizozemí

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „výživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Výživovací povinností se rozumí povinnost přispívat na životní náklady oprávněného. Povinnost poskytovat výživné vzniká z pokrevního příbuzenství, příbuzenství sňatkem a (předchozího) manželského svazku.

Které osoby jsou povinny poskytovat výživné jiné osobě:

— rodiče dětem

— děti rodičům

— rozvedený manžel druhému manželovi (nebo bývalý registrovaný partner druhému partnerovi)

Výživovací povinnost mezi manželi během manželství trvá i poté, kdy je manželství rozvedeno. Soud může rozvedenému manželovi, jehož příjem není dostatečný pro hrazení jeho životních nákladů (a nelze rozumně předpokládat, že by takový příjem získal), přiznat na návrh v rozsudku o rozvodu nebo v pozdějším rozhodnutí výživné od bývalého manžela. Při stanovení rozsahu výživovací povinnosti soudce přihlíží k potřebám bývalého manžela a k prostředkům (finančním zdrojům) druhého bývalého manžela. Svou roli mohou sehrát i faktory nefinanční, například délka trvání manželství či délka spolužití. Nestanoví-li soud časové omezení výživovací povinnosti, zanikne tato povinnost automaticky po 12 letech. Na návrh bývalého manžela žádajícího výživné může soud toto období prodloužit, nachází-li se tento manžel ve zvláštních finančních potížích. U krátkých bezdětných manželství (ne delších než 5 let) není výživovací povinnost v zásadě stanovena na období delší, než bylo trvání samotného manželství.

Výše uvedené se použije rovněž pro výživné mezi bývalými registrovanými partnery.

Bývalí manželé mohou ve věci výživného uzavírat mimosoudní dohody. Taková dohoda je obvykle součástí rozvodové dohody. V praxi tuto dohodu potvrzuje soud v rozsudku o rozvodu. Potvrzení tohoto druhu dává oprávněnému na výživné více právní jistoty.

Jiné kategorie výživovací povinnosti:

Manželé/registrovaní partneři

Manželé a registrovaní partneři jsou oba povinni, kromě výjimečných případů, přispívat na náklady společné domácnosti. V tomto ohledu se mohou dohodnout jinak v předmanželské či partnerské smlouvě.

Biologický otec/životní partner matky

Biologický otec dítěte má výživovací povinnost k dítěti, jehož je otcem (nikoli zákonně uznaným), není-li dítě s tímto nebo jakýmkoli jiným mužem v právním rodinném vztahu (jinými slovy, nemá-li dítě zákonného otce). Stejná povinnost se váže na životního partnera matky, který dal souhlas k jednání, jež mohlo vést ke zplodění dítěte.

Společná (středová) péče

Osoba, která není rodičem, ale s rodičem dítěte společně o dítě pečuje, má k tomuto dítěti vyživovací povinnost (článek 1:253w BW). Vyživovací povinnost trvá, dokud dítě nedosáhne věku 21 let; v tomto věku je z důvodu zletilosti dítěte společná péče ukončena.

V jakých případech?

Vyživovací povinnost existuje obecně řečeno jen tehdy, jestliže toho osoba oprávněná na výživné potřebuje. Osoba toho potřebuje, nemá-li dostatečný příjem pro své potřeby a nelze-li rozumně očekávat, že by byla schopna takového příjmu sama dosáhnout.

Výjimka

Výjimkou z tohoto pravidla je vyživovací povinnost rodičů a biologických otců k nezletilým dětem a k dětem ve věkové kategorii mladších dospělých (do věku 21 let). V těchto případech vyživovací povinnost vzniká, i pokud toho osoba oprávněná na výživné nepotřebuje.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Dětem mladším 18 let (nezletilým) jsou rodiče povinni hradit náklady na péči a výchovu. Jedná se o životní náklady a další náklady spojené s výchovou dítěte, například se vzděláváním a zájmovou činností. Rodiče jsou povinni hradit náklady na péči a výchovu podle svých prostředků. Tato povinnost trvá i tehdy, má-li dítě vlastní prostředky a/nebo příjem.

U dětí ve věku 18, 19 a 20 let („mladší dospělí“) odpovídají rodiče za hrazení životních nákladů a nákladů na vzdělání. Životní náklady a náklady na vzdělání jsou považovány za totéž, co náklady na péči a výchovu v dětství. Tato vyživovací povinnost je nezávislá na stupni potřebnosti oprávněného.

Pro tuto kategorii osob zároveň existuje rozšířená vyživovací povinnost, a to i v případě, že mají-li vlastní příjem ze závislé činnosti či z kapitálu nebo když uzavřou manželství. Na základě vlastních příjmů dítěte se však určuje rozsah jeho potřeby výživného.

K dětem ve věku 21 let a starším mají rodiče vyživovací povinnost jen tehdy, jestliže toho dítě potřebuje a není se o sebe schopno starat. Například je-li dítě fyzicky nebo duševně postižené.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Částka, kterou musí osoba povinná na plnění vyživovací povinnosti platit, je buď určena samotnými stranami a stanovena v dohodě, nebo ji určí soud. O rozhodnutí o výživném pro bývalého manžela nebo pro dítě je také často žádán soud během rozvodového řízení.

4 Je možné podat žádost jménem přibuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Nikoli. Žádost musí podat právní zástupce osoby oprávněné na výživné. Osoby oprávněné na výživné nesmějí podat žádost bez právníka. Nezletilé dítě je zastoupeno svým zákonným zástupcem (obvykle rodičem).

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Je třeba rozlišovat mezinárodní příslušnost (je příslušný soud nizozemský?) a příslušnost vnitrostátní (který z nizozemských soudů je příslušný?).

Mezinárodní příslušnost v rámci Evropské unie

Co se týče mezinárodní příslušnosti nizozemských soudů, použije se v Evropské unii tzv. nařízení „Brusel I“. Toto nařízení stanoví pravidla pro příslušnost soudů u nároků na výživné.

Podle článku 2 tohoto nařízení je osoba povinná nesoucí vyživovací povinnost (odpůrce), která má bydliště na území Nizozemska, v zásadě žalována osobou oprávněnou na výživné (navrhovatelem) u soudu nizozemského.

Součástí nařízení „Brusel I“ je rovněž alternativní pravidlo týkající se vyživovací povinnosti. V čl. 5 odst. 2 se stanoví, že odpůrce, který má bydliště na území některého členského státu, může být v jiném členském státě žalován, a to:

u soudu místa, kde má oprávněný na výživné bydliště nebo obvyklý pobyt,

nebo – je-li věc týkající se výživného věci vedlejší v řízení týkajícím se právního vztahu rodinného práva, např. u rozvodového soudu či u soudu rozhodujícím o určení otcovství – u soudu, který je k tomuto řízení příslušný, pokud tato příslušnost není založena pouze na státní příslušnosti některé ze stran.

První odrážka znamená, že oprávněný na výživné s bydlištěm v Nizozemsku může povinného na plnění výživného, který má bydliště například ve Francii, žalovat u nizozemského soudu, jenž má podle čl. 5 odst. 2 mezinárodní příslušnost. Příslušný je soud místa bydliště navrhovatele.

Vyživovací povinnosti v rámci Evropské unie kromě toho upravuje nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností, které je v platnosti od 18. června 2011.

Pravidla o soudní příslušnosti v nařízení o vyživovací povinnosti se do značné míry shodují s pravidly uvedenými v nařízení Brusel I. Obecným pravidlem je, že soudem příslušným pro případy týkající se výživného je soud v místě obvyklého bydliště odpůrce nebo oprávněného na výživné. Na rozdíl od nařízení Brusel I není pro uplatňování nařízení o vyživovací povinnosti nezbytné, aby se místo obvyklého bydliště odpůrce nacházelo na území členského státu.

Mezinárodní příslušnost mimo Evropskou unii

Co se týče mezinárodní příslušnosti nizozemského soudu mimo Evropskou unii, platí toto: Žije-li navrhovatel (oprávněný nebo povinný) mimo Evropskou unii, není výše uvedené nařízení „Brusel I“ použitelné a nizozemský soud odvozuje svou příslušnost z občanského soudního řádu (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*). Nizozemský rozvodový soud je pak oprávněn činit předběžná opatření, pokud jde o rozvod, či pomocná opatření, jako je stanovení výživného či pokračování v obývání společného obydlí manželů. Nizozemský soud je proto příslušný rozhodnout o samostatné žalobě na výživné, buď žije-li navrhovatel nebo jedna či více dotčených stran uvedených v žádosti v Nizozemsku, nebo souvisí-li věc jinak dostatečně s právní řádem Nizozemska, pokud si strany zvolí, že příslušnost bude náležet nizozemskému soudu, nebo pokud se dotčená strana dostaví během řízení k soudu a nevnese námitku nepřislušnosti.

Vnitrostátní příslušnost

Co se týče vnitrostátní příslušnosti nizozemského soudu, pravidlo o druhu soudu (obecný soud, odvolací soud, Nejvyšší soud Nizozemska) stanoví, že ve věcech výživného je věcně příslušný obecný soud. Který obecný soud je místně příslušný, to se určí podle občanského soudního řádu. Příslušný je soud v místě bydliště buď navrhovatele (jednoho z navrhovatelů), nebo jedné z dotčených stran uvedených v žádosti; pokud žádná z těchto stran neuvádí trvalé bydliště, je příslušným soudem soud v místě současného bydliště jedné ze stran.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Žádost o určení, změnu nebo zrušení vyživovací povinnosti musí podat advokát. Tento advokát bude zastupovat navrhovatele v řízení. Jména a adresy advokátů naleznete na webových stránkách [národní advokátní komory](#).

V Nizozemsku působí také [Společnost rodinných právníků a mediátorů pro rozvody](#), jejíž členové se specializují mimo jiné na otázky rozvodu a vyživovací povinnosti. Také se zaměřují na mediaci při rozvodu a související věci.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Za soudní řízení se platí příspěvek na náklady spojené s výkonem spravedlnosti. Jedná se o poplatek soudu. Kromě toho vzniknou náklady za využití služeb advokáta a soudního vykonavatele.

Není-li strana sporu schopna nést (plně) náklady na advokáta, může mít za určitých okolností nárok na právní pomoc. Jde o tzv. „případ právní pomoci“.

Část nákladů hradí stát, účastník řízení hradí „osobní příspěvek“. Rozsah tohoto „osobního příspěvku“ záleží na příjmu a finančních poměrech účastníka.

Právní pomoc poskytuje Rada pro právní pomoc ([RVR](#)). Účastník musí podat žádost o právní pomoc pobožce rady v soudním obvodu (odvolacího soudu), kde má sídlo advokátní kancelář. V praxi žádost často sestavuje advokát, obrátil-li se na něj účastník dříve, než o právní pomoc požádal sám. Dále musí být podáno „Prohlášení o příjmech a majetku“ (lze jej získat od obecního úřadu v místě bydliště). Toto prohlášení musí být zasláno spolu s žádostí Rady pro právní pomoc; rada následně posoudí, zda má účastník na právní pomoc nárok. Pokud se nárok potvrdí, vystaví rada doklad o nároku na právní pomoc. V takových případech se též snižuje soudní poplatek.

Nárok na právní pomoci se vztahuje rovněž na přeshraniční spory, tj. má-li navrhovatel bydliště mimo Nizozemsko. Tento nárok stanoví evropská [směrnice o přeshraniční právní pomoci](#). O právní pomoc lze požádat s odvoláním na články 23A až 23K zákona o právní pomoci (*Wet op de rechtsbijstand*) prostřednictvím Rady pro právní pomoc v Haagu s použitím standardního formuláře, který je přílohou této směrnice a je pro všechny členské státy shodný. [Rada pro právní pomoc](#) může rovněž v případě potřeby poskytnout pomoc při výběru advokáta. Adresa rady je uvedena v odpovědi na otázku 14.2.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Soud ve svém rozhodnutí přihlíží k potřebám osoby, která o výživné žádá nebo je pobírá, a prostředkům (finanční zdroje) osoby, po níž se výživné žádá nebo která již výživné poskytuje. Potřeby a prostředky jsou relativními pojmy. Soud má při rozhodování určitou míru volnosti, aby vzal v úvahu okolnosti konkrétních případů. Soudci vypracovali pokyny, tzv. normy *Trema*, které však nejsou pro soudy závazné.

Pro rozhodování soudu jsou důležité tyto příjmy a výdaje:

příjem ze zaměstnání

příjem z vedlejšího zaměstnání

studijní granty

dávky

důchody

příjem z pronájmu (nebo podnájmu)

úroky a jiné výnosy z majetku

příspěvky na domácnost od jiných osob ve společné domácnosti

stávající možnosti zvýšení příjmu (potenciální výdělek)

výkaz majetku

platby nájemného

splátky hypoteční půjčky, úroky a pevné poplatky. Uvedena musí být rovněž výše dosud nesplacené hypotéky.

pojistné smlouvy

nezbytné pravidelné cestovní náklady

finanční závazky vůči jiným osobám

náklady na zvláštní lékařskou péči osoby oprávněného anebo jejích rodinných příslušníků

náklady vynaložené na dosažení příjmu

potvrzení o dlužích

Indexace podle zákona

Každý rok určí ministerstvo spravedlnosti procento, o který se ze zákona zvýší výživné určené soudem nebo stanovené dohodou. Při výpočtu tohoto procentuálního zvýšení zohledňuje ministerstvo vývoj mezd v podnikatelské komunitě a ve veřejné správě. Procento indexace se zveřejňuje v nizozemském úředním věstníku *Staatscourant*.

Z automatické indexace existuje řada výjimek. Jak strany, tak soud mohou vyloučit zákonnou indexaci nebo stanovit alternativní metodu indexace.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné pro bývalého manžela se platí přímo osobě oprávněnému. Výživné stanovené soudem pro nezletilé děti se platí přímo jeho rodiči (či poručníkovi), který má dítě v péči.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Je-li vyživovací povinnost stanovena soudem a osoba povinná k výživě je s placením výživného dítěti nebo partnerovi v prodlení, lze splnění povinnosti vymoci prostřednictvím [Národního úřadu pro výběr výživného](#) (LBIO) v Rotterdamu. Splnění vyživovací povinnosti může vymoci také soudní vykonavatel. Není-li tato povinnost stanovena soudem, je nutné věc soudu předložit, k čemuž je zapotřebí zastoupení advokátem.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

V případě srážek z dávek nebo mzdy je nutno zohlednit částku, která je od výkonu rozhodnutí osvobozena. Promlčecí doba jednotlivých plateb výživného, které se vyplácí měsíčně, je 5 let. Pokud existuje rozsudek, ve kterém jsou zaznamenány nedoplatky, tj. pokud byla *de facto* uvedena dlužná pevná částka, činí promlčecí lhůta dvacet let. Pro zabránění prekluzi nároku, je nutné přerušit běh lhůty.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

V případě prodlení s platbami výživného dítěti anebo partnerovi je tímto orgánem [Národní úřad pro výběr výživného](#) (LBIO).

Úřad k tomu musí být pověřen oprávněným. LBIO může v případě potřeby vybírat výživné prostřednictvím exekuce. Může například přistoupit ke srážkám ze mzdy a dávek nebo prodat nemovitý či movitý majetek povinného.

Využívání služeb úřadu LBIO je pro oprávněného na výživné bezplatné, pokud mají obě strany bydliště v Nizozemsku. Po přijetí žádosti o výběr výživného je nejprve učiněn pokus předejít takovému způsobu výběru, který by byl spojen s náklady, a to prostřednictvím krátké mediace nebo poskytnutím vysvětlení.

Tento postup je zhruba ve třech čtvrtinách případů úspěšný. Pokud se však výběr výživného převezme úřad LBIO, náklady na výběr výživného hradí povinný. Úřad si za výběr výživného účtuje poplatek. Tento poplatek činí 15 % z měsíčních dlužných částek a nedoplatek na výživném. Náklady případné exekuce rovněž nese povinný.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Přestože je úřad LBIO státní institucí, neposkytuje zálohové platby výživného. To může učinit vláda v případě výživného pro děti nebo právní pomoci.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Národní úřad pro výběr výživného (LBIO) má rovněž úlohu v oblasti mezinárodního výběru výživného. Jeho vyplývají z nařízení a úmluv, jejichž je Nizozemsko stranou:

Nizozemsko je stranou Úmluvy OSN o vymáhání výživného v cizině, New York podepsané 20. června 1956. Tato úmluva stanoví vzájemnou právní pomoc s cílem usnadnit získávání výživného v mezinárodních věcech. Úmluva za tímto účelem zřídila systém odesílajících a přijímajících orgánů, které oprávněnému na výživné pomáhají s vymáháním pohledávek na výživné. Úřad LBIO je odesílajícím i přijímajícím orgánem Nizozemska.

Kdokoliv s bydlištěm v Nizozemsku s potížemi s výběrem výživného od povinného, který má bydliště v zahraničí (tj. v zemi, která je stranou této Newyorské úmluvy), se může této úmluvy dovolávat. Úmluva se týká nejen výživného na děti, ale i na partnery.

Od 1. srpna 2014 je v platnosti Úmluva ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů mezi Evropskou unií (kromě Dánska) a ostatními smluvními státy. Kromě členských států EU je tato úmluva v platnosti rovněž v Albánii, v Bosně a Hercegovině, v Norsku a na Ukrajině. Pokud jde o vztahy mezi členskými státy Evropské unie, má přednost nařízení o vyživovací povinnosti (nařízení Rady (ES) č. 4/2009).

Na děti do 21 let se vztahuje Haagská úmluva o vyživovacích povinnostech. Ta může být rozšířena i na další členy rodiny, pokud oba zúčastněné smluvní státy přijmou prohlášení v tomto smyslu.

Pro využití služeb úřadu LBIO je nutno podat žádost na formuláři „[výběr výživného v cizině](#)“. Tento formulář lze stáhnout z webových stránek úřadu [LBIO](#).

Činnosti, které vykonává úřad LBIO a samotné zahraniční instituce v souvislosti s Newyorskou úmluvou a smlouvou se Spojenými státy, jsou v zásadě poskytovány bezplatně. Určité náklady mohou vzniknout v souvislosti se soudním řízením v zahraničí nebo s vymáháním výživného.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Ve věcech výživného na děti a partnera:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901

3009 AX Rotterdam

Ve věcech právní pomoci:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,

2501 CL The Hague

Telefonní číslo +31703701414

Ve věcech právní pomoci v přeshraničních případech:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

attn. Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE Den Haag

Tel: 0031(0)88 787 1320

e-mail: j.ouwehand@rvr.org

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Na žádost oprávněných na výživné, kteří mají bydliště v zahraničí, vybírá rovněž úřad LBIO výživné od povinných s bydlištěm v Nizozemsku. Chce-li oprávněný k výživě, která se nachází v jiném členském státu úmluvy, žádat výživné po povinném s bydlištěm v Nizozemsku, může se odvolat na systém úmluvy. Musí se tedy obrátit na odesílací orgán ve své vlastní zemi, který následně kontaktuje přijímající orgán v Nizozemsku (LBIO). Přijímající orgán podnikne nezbytná opatření, aby výživné získala.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Kontaktní údaje jsou uvedeny v odpovědi na otázku 14.2.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Za soudní řízení se platí příspěvek na náklady spojené s výkonem spravedlnosti. Jedná se o poplatek soudu. Kromě toho vzniknou náklady za využití služeb advokáta a soudního vykonavatele.

Není-li strana sporu schopna nést (plně) náklady na advokáta, může mít za určitých okolností nárok na právní pomoc. Jde o tzv. „případ právní pomoci“.

Část nákladů hradí stát, účastník řízení hradí „osobní příspěvek“. Rozsah tohoto „osobního příspěvku“ záleží na příjmu a finančních poměrech účastníka.

Právní pomoc poskytuje Rada pro právní pomoc ([RVR](#)). Účastník musí podat žádost o právní pomoc pobočce rady v soudním obvodu (odvolacího soudu), kde má sídlo advokátní kancelář. V praxi žádost často sestavuje advokát, obrátil-li se na něj účastník dříve, než o právní pomoc požádal sám.

Dále musí být podáno „Prohlášení o příjmech a majetku“ (lze jej získat od obecního úřadu v místě bydliště). Toto prohlášení musí být zasláno spolu s žádostí

Rady pro právní pomoc; rada následně posoudí, zda má účastník na právní pomoc nárok. Pokud se nárok potvrdí, vystaví rada doklad o nároku na právní

posmoc. V takových případech se též snižuje soudní poplatek.

Nárok na právní pomoci se vztahuje rovněž na přeshraniční spory, tj. má-li navrhovatel bydliště mimo Nizozemsko. Tento nárok stanoví evropská [směrnice o přeshraniční právní pomoci](#). O právní pomoc lze požádat s odvoláním na články 23A až 23K zákona o právní pomoci (*Wet op de rechtsbijstand*) prostřednictvím Rady pro právní pomoc v Haagu s použitím standardního formuláře, který je přílohou této směrnice a je pro všechny členské státy shodný.

[Rada pro právní pomoc](#) může rovněž v případě potřeby poskytnout pomoc při výběru advokáta.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Nebyly provedeny žádná opatření podle článku 51 nařízení.

Poslední aktualizace: 12/09/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [pl](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Nároky z vyživovací povinnosti - Polsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Podle §128 zákona o rodině a opatrovnictví se „vyživovací povinností“ rozumí povinnost přímých pokrevních příbuzných a sourozenců poskytovat prostředky na obživu (včetně oblečení, potravin, bydlení, paliva a léčivých přípravků) a v nezbytných případech také prostředky na výchovu (včetně péče o tělesný a duševní rozvoj a zajištění přístupu ke vzdělání a kultuře).

„Výživným“ se rozumí peněžitý nebo věcný příspěvek. V případě dětí zahrnuje také osobní podíl na jejich výchově a práci ve společné domácnosti v souladu s vyživovací povinností.

„Pohledávkou na výživné“ se rozumí právo osoby požadovat splnění vyživovací povinnosti, kterou vůči ní má jiná osoba.

Vyživovací povinnost zpravidla vzniká na základě různých druhů rodinných vztahů. V závislosti na druhu rodinného vztahu polské právo rozlišuje následující druhy vyživovací povinnosti:

1. vyživovací povinnost mezi příbuznými (zvláštní formou této povinnosti je výživné na dítě). V případě příbuzných mají nárok na výživné pouze osoby v obtížné finanční situaci. Rodiče jsou povinni platit výživné na děti, které se o sebe nedokážou samy postarat, pokud příjem z majetku dítěte nestačí na pokrytí nákladů na jeho obživu a výchovu. Děti starší 18 let již nárok na výživné nemají, ledaže si přejí pokračovat ve studiu a jejich dosavadní výsledky tuto volbu opodstatňují nebo zachování vyživovací povinnosti odůvodňuje jejich zdravotní stav či osobní situace. Kromě toho nejsou rodiče povinni platit výživné na děti, které jsou starší 18 let a které studium zanedbávají, nedosahují uspokojivých výsledků, nezískají známky nutné k pokračování ve studiu nebo nesloží zkoušky v předepsaných termínech, a z těchto důvodů nedokončí studium v době stanovené pro jejich studijní program.

Pokud není možné výživné získat nebo pokud je získání výživného mimořádně obtížné, může být placení výživného nařizováno jiným příbuzným (např. prarodičům dítěte, kteří jsou rodiči povinné osoby, jež se placení vyhýbá);

2. povinnost vyplývající z osvojení. Jestliže osvojením vznikne pouze vztah mezi osvojitelem a osvojencem, vyživovací povinnost osvojitele vůči osvojení je nadřazena vyživovací povinnosti příbuzných ve vzestupné linii a sourozenců osvojené osoby vůči této osobě a vyživovací povinnost osvojence vůči jejím příbuzným ve vzestupné linii a sourozencům je až na posledním místě. Jinak se na osvojence vztahují pravidla stanovená v bodě 1;

3. povinnost mezi osobami spřízněnými prostřednictvím manželství (nevlastní matka, nevlastní otec, nevlastní děti). Nárok na výživné mají pouze osoby nacházející se v obtížné finanční situaci, pokud je uložení vyživovací povinnosti v dané situaci v souladu se zásadami společenského soužití. Podle polských právních předpisů a judikatury se „obtížnou finanční situací“ rozumí neschopnost osoby zajistit si naplnění vlastních opodstatněných potřeb z vlastních zdrojů a pomocí vlastního úsilí;

4. povinnost mezi manželi během manželství. V souladu s § 27 zákona o rodině a opatrovnictví smějí rodinní příslušníci nárokovat právo na „rovnocennou životní úroveň“ pro všechny rodinné příslušníky;

5. povinnost mezi manželi poté, co manželství skončilo: Jestliže je zjištěno, že rozvrat manželství zapříčinil výhradně jeden z manželů a rozvodem se výrazně zhorší finanční situace druhého z nich, může tento druhý z manželů požadovat, aby byly uspokojeny jeho přiměřené potřeby, a to i v případě, že se nenachází v obtížné finanční situaci. V ostatních případech může manžel nacházející se v obtížné finanční situaci požadovat, aby jeho bývalý manžel platil výživné odpovídající jeho přiměřeným potřebám a příjmu a finančním možnostem bývalého manžela. Vyživovací povinnost vůči manželovi zaniká, když se tento manžel znovu ožení/provdá. Pokud je však ten z manželů, který podle všeho nenese odpovědnost za rozvrat manželství, povinen platit výživné, vyživovací povinnost rovněž zaniká pět let po rozsudku o rozvodu, pokud soud toto pětileté období na žádost osoby, která má nárok na výživné, kvůli mimořádným okolnostem neprodlouží;

6. povinnost otce dítěte narozeného mimo manželství vůči matce dítěte. Otec, který není manželem matky, musí podle svých možností přispívat na náklady spojené s těhotenstvím a porodem a náklady na tříměsíční výživné pro matku v době po narození dítěte. Pokud pro to existují závažné důvody, může matka požádat, aby otec přispíval na náklady na její obživu po dobu delší než tři měsíce.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Rodiče jsou povinni platit výživné na děti, které ještě nejsou schopny se o sebe samy starat. Jelikož děti jsou povinny pokračovat ve vzdělávání do věku 18 let, obvykle mají nárok na výživné, dokud nedosáhnou zletilosti, respektive dokonce dokud nedokončí magisterské studium či vyšší odborné studium.

Dávky ze státního fondu pro výživné se vyplácejí osobám, které na ně mají nárok, dokud nedosáhnou věku 18 let. Tyto osoby mají nárok na dávky, dokud nedosáhnou věku 25 let, pokud se nadále vzdělávají ve školách nebo institucích vysokoškolského vzdělávání, a po dobu neurčitou, jestliže bylo potvrzeno, že trpí vážným zdravotním postižením.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Ano, mohou nastat tyto situace:

1. osoba, která je povinna platit výživné, dobrovolně plní vyživovací povinnost;
2. strany dosáhnou dohody ohledně vyživovací povinnosti;
3. osoba, která je povinna platit výživné, tuto povinnost neplní. V takovém případě je třeba výživné vymáhat žalobou k okresnímu soudu (*sąd rejonowy*), který je příslušný podle bydliště oprávněné osoby (§ 32 občanského soudního řádu), nebo bydliště odpůrce (§ 27 odst. 1 občanského soudního řádu), popřípadě nárok uplatnit v rámci řízení o rozvodu či rozluce u krajského soudu (*sąd okręgowy*).

Žaloba je osvobozena od soudního poplatku. Měla by však splňovat požadavky na písemnosti, to znamená, že by měla obsahovat název soudu, u něhož se podává, jména a příjmení stran, jejich zákonných zástupců a právních zástupců, druh písemnosti, jasný popis návrhu, hodnotu pohledávky, popis skutečností, které zdůvodňují návrh a v nezbytných případech také příslušnost soudu, podpis strany nebo jejího zákonného zástupce nebo právního zástupce (musí být přiložena plná moc), seznam příloh, bydliště či sídla stran, jejich zákonných zástupců a právních zástupců a popis nároku. Následně písemnosti musejí obsahovat spisové číslo.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Za osobu, která má nárok na výživné, mohou podat žalobu na výživné tyto osoby:

- právní zástupce (kromě advokáta a právního poradce mohou být právním zástupcem tyto osoby: rodiče, manžel/manželka, sourozenci, příbuzní ve vzestupné linii nebo osoby, jejichž vztah k osobě, která má nárok na výživné, vznikl osvojením, jakož i osoby, které spravují majetek osoby mající nárok na výživné),
- zástupce místní samosprávy odpovědný za sociální pomoc (podle zákona ze dne 12. března 2004 o sociální pomoci (viz *Věstník zákonů (Dziennik Ustaw)* 2004, č. 64, položka 593); těmito zástupci jsou vedoucí pracovníci obecních středisek sociální pomoci nebo okresních středisek pro podporu rodin),
- zástupce sociální organizace, která poskytuje podporu rodinám (výčet těchto organizací je uveden v nařízení ministra spravedlnosti ze dne 10. listopadu 2000 (*Věstník zákonů* 2000, č. 100, položka 1080)),
- státní zástupce, je-li to nutné k zachování právního řádu a prosazení veřejného zájmu.

Za nezletilé, kteří mají nárok na výživné, jednají zákonní zástupci. Po dosažení zletilosti však děti musejí jednat samy.

Pokud druh nebo přítel osoby, která má nárok na výživné, není jednou z osob uvedených výše, nemůže za tuto osobu sám jednat.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Podle občanského soudního řádu mají věcnou příslušnost ve věcech týkajících se výživného okresní soudy. Místní příslušnost je určena podle místa bydliště osoby, která má nárok na výživné, nebo místa bydliště odpůrce. Příslušnost soudů pro konkrétní obce je upřesněna v nařízení ministra spravedlnosti ze dne 25. října 2012 o určování sídel a příslušnosti odvolacích soudů, krajských soudů a soudů okresních (*Věstník zákonů* 2012, položka 1223).

Krajské soudy jsou příslušné ve věcech týkajících se uznávání rozhodnutí soudů členských států EU v Polsku (§ 11511 odst. 1 občanského soudního řádu), pokud bylo rozhodnutí vydáno předtím, než stát, v němž bylo vydáno, začal být vázán Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném ve věcech vyživovacích povinností (Úř. věst. L 331, 16.12.2009, s. 17).

Zahraniční rozhodnutí vydaná po 18. červnu 2011 v zemích EU vyjma Chorvatska, Dánska a Spojeného království musí okresní soud prohlásit za vykonatelná být podle § 115311 občanského soudního řádu.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Ve věcech týkajících se výživného není nutné právní zastoupení advokátem. Strany mohou jednat samy nebo prostřednictvím odborných zprostředkovatelů. Pro více informací o možnosti jmenování advokáta z moci úřední za účelem jednání jménem strany, která má nárok na výživné, viz otázky 7 a 20.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Strana, která žádá o výživné, a odpůrce ve věci týkající se snížení výživného jsou podle polského práva osvobozeni od soudních poplatků (§ 96 odst. 1 bod 2 zákona ze dne 28. července 2005 o soudních nákladech v občanskoprávních věcech (*Věstník zákonů* 2005, č. 167, položka 1398, ve znění pozdějších předpisů)). Tyto osoby jsou osvobozeny v plném rozsahu, což znamená, že jim nejsou účtovány žádné soudní poplatky, náklady na odvolání ani náklady spojené s výkonem rozhodnutí.

Kromě toho může strana, která je osvobozena od soudních poplatků, požádat o právní pomoc ve formě advokáta jmenovaného z moci úřední. Je-li žádost o advokáta přijata, hradí odměnu advokáta druhá strana. Pokud osoba s právní pomocí danou věc prohraje, hradí se odměna advokáta ze státní pokladny. Práva státních příslušníků členských států v tomto ohledu jsou upravena zákonem ze dne 17. prosince 2004 o právu na pomoc v občanskoprávních řízeních vedených v členských státech Evropské unie (*Věstník zákonů* 2005, č. 10, položka 67, ve znění pozdějších předpisů). Informace o tomto zákoně jsou součástí informací, které Polsko poskytuje ohledně právní pomoci.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Částka výživného závisí na příjmu a finančních možnostech osoby, která má výživné platit (povinná osoba), a na přiměřených potřebách osoby, která má na výživné nárok (oprávněná osoba). Přiměřené potřeby oprávněné osoby zahrnují vše, co tato osoba potřebuje k obživě, a to jak ve smyslu materiálním, tak nemateriálním (kulturní a duchovní potřeby). Potřeby nezletilých zahrnují také náklady na jejich výchovu. Při posuzování příjmů a finančních možností povinné osoby se nezohledňuje příjem, který skutečně má, nýbrž příjem, který by mohla mít, pokud by v plném rozsahu využila své výdělečné možnosti. To znamená, že placení výživného může být nařízeno i nezaměstnané osobě, která nemá pravidelný příjem, a platby budou vymáhány.

Pokud se změní okolnosti, lze požádat o změnu rozhodnutí soudu nebo dohody o výživném. O tuto změnu může požádat kterákoli strana vyživovacího vztahu. V závislosti na skutečných okolnostech může strana požádat o zrušení vyživovací povinnosti nebo o navýšení či snížení výše výživného. Výši příspěvku lze změnit, pokud se zvýšily či snížily přiměřené potřeby oprávněné osoby, nebo výdělečné možnosti povinné osoby.

V Polsku není stanovena žádná pevná částka výživného a výživné se nepočítá jako pevný procentní podíl příjmu povinné osoby. V roce 2014 činila hrubá minimální mzda 1 680 PLN (přibližně 400 EUR). V roce 2013 byla průměrná hrubá měsíční mzda 3 650 PLN (přibližně 900 EUR). V praxi se ve většině případů pohybuje částka výživného, kterou soudy přiznají, od 300 PLN do 1 000 PLN měsíčně na jedno dítě. Částka výživného nepodléhá automatické indexaci v závislosti na věku dítěte nebo na míře inflace.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné musí platit osoba, která je ve vykonatelném titulu označena jako osoba povinná. V Polsku se přiznané výživné zpravidla platí každý měsíc v polských zlotých zákonnému zástupci nezletilého (v hotovosti nebo bankovním převodem), obvykle do 10. dne měsíce. V případě prodlení při placení výživného stanoví rozhodnutí zákonné úroky z neuhrazené částky (od roku 2008 ve výši 13 % ročně). Pro další podrobnosti viz informace, které Polsko poskytuje ohledně zákonných úroků.

Vyživovací povinnost proto zpravidla nese výhradně osoba povinná. Jestliže tato osoba neplatí výživné dobrovolně, může oprávněná osoba požádat orgán příslušný pro nucený výkon rozhodnutí (obvykle soudního exekutor) o zahájení exekuce. Exekuci lze rovněž zahájit také z moci úřední na podnět soudu prvního stupně, který vydal rozhodnutí, jímž byla stanovena výše výživného. Oprávněná osoba může s vykonatelným titulem rovněž žádat o srážky ze mzdy zaměstnavatele povinného nebo institucí, která vyplácí povinnému důchod. Tato žádost je pro tyto osoby a instituce závazná.

Exekuce na nemovitém majetku povinné osoby vyžaduje samostatný návrh.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jestliže povinná osoba vyživovací povinnost dobrovolně neplní, může k tomu být donucena (viz bod 9).

Podle § 209 trestního zákoníku navíc soustavné neplacení výživného představuje trestný čin, který lze postihnout pokutou, opatřením bez odnětí svobody nebo odnětím svobody až na dobu dvou let.

Ustanovení § 5 odst. 3 bodu 3 zákona ze dne 7. září 2007 o pomoci osobám, které mají nárok na výživné (*Věstník zákonů* 2009, č. 1, položka 7, ve znění pozdějších předpisů), uvádí, že příslušný orgán může požádat o odebrání řidičského průkazu povinné osoby.

Jestliže je exekuce neúspěšná, může soudní exekutor požádat, aby byla povinná osoba zapsána do rejstříku dlužníků, kteří neplní své peněžité závazky.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promištěcí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Podle § 1083 odst. 2 občanského soudního řádu lze neuhrazené platby výživného v plném rozsahu získat obstavením bankovního účtu.

Podle § 833 odst. 1 občanského soudního řádu podléhá mzda za práci exekuci v rozsahu stanoveném v zákoníku práce. Zpravidla lze obstavit 60 % mzdy. Obstavit lze také až tři pětiny částky poskytované na zvláštní účely ze státní pokladny, zejména granty a podporu (§ 831 odst. 1 bod 2 občanského soudního řádu).

V souladu s § 829 občanského soudního řádu jsou z exekuce vyloučeny zejména tyto položky:

- potřeby pro domácnost a běžné oblečení, které jsou pro povinnou osobu a závislé rodinné příslušníky nezbytné, jakož i oděvy nezbytné k výkonu služby či profese,
- nástroje a jiné předměty, které povinná osoba potřebuje, aby mohla vykonávat výdělečnou činnost, kromě motorových vozidel,
- zásoby potravin a paliva, které povinná osoba a závislé rodinné příslušníci potřebují na dobu jednoho měsíce,
- peníze, které povinná osoba a její rodina potřebují k obživě po dobu dvou týdnů,
- předměty nezbytné pro studium, osobní listiny, ozdoby, předměty používané k náboženským rituálům a předměty každodenní potřeby, které by byly prodány výrazně pod svou hodnotou, mají však značnou užitkovou hodnotu pro povinnou osobu.

Kromě toho § 831 občanského soudního řádu stanoví, že nelze exekuci postihnout dávky sociální pomoci ve smyslu zákona ze dne 12. března 2004 o sociální pomoci (*Věstník zákonů* 2013, položka 182, ve znění pozdějších předpisů) a pohledávky splatné povinné osobě ze státního rozpočtu nebo

národního zdravotního fondu (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) za poskytování dávek v oblasti zdravotní péče ve smyslu zákona ze dne 27. srpna 2004 o dávkách v oblasti zdravotní péče financovaných z veřejných prostředků (*Věstník zákonů* 2008, č. 164, položka 1027, ve znění pozdějších předpisů) před poskytnutím těchto dávek, a to až do výše 75 % každé platby.

Ustanovení § 137 odst. 1 zákona o rodině a opatrovnictví uvádí, že nároky výživného se promlčují ve tříleté promlčecí lhůtě.

Ustanovení § 121 odst. 1 občanského zákoníku uvádí, že v případě nároků dětí vůči rodičům po dobu trvání rodičovské odpovědnosti nezačne promlčecí lhůta plynout, a jestliže již plynout začala, bude pozastavena.

Jestliže povinná osoba zpochybňuje trvání vyživovací povinnosti vůči dospělému dítěti, může soudní exekutor požádat příjemce výživného, aby předložil osvědčení, které potvrzuje, že dosud pokračuje ve studiu, nemá žádné příjmy nebo absolvuje zdravotní léčbu, a proto finanční podporu ze strany povinné osoby stále potřebuje.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Jak je zmíněno výše v otázce 4, žádost o výživné mohou za osobu, která má nárok na výživné, podat mimo jiné vedoucí pracovníci středisek sociální pomoci, určité sociální organizace, zástupci místní samosprávy odpovědní za sociální pomoc a v některých případech státní zástupci. Tyto subjekty mohou rovněž podpořit navrhovatele tím, že se zúčastní probíhajících řízení o výživném. Jejich úlohou pak je poskytovat osobě, která má nárok na výživné, podporu během soudního řízení.

Krajské soudy pomáhají osobám majícím nárok na výživné podávat návrhy na výkon rozhodnutí ve věci výživného v zahraničí.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Zákon ze dne 7. září 2007 o pomoci osobám, které mají nárok na výživné (*Věstník zákonů* 2009, č. 1, položka 7, ve znění pozdějších předpisů) stanoví pravidla upravující státní pomoc pro osoby mající nárok na výživné v případech, kdy je vymáhání výživného neúspěšné.

Dávky z fondu pro výživné lze získat pouze v případě, že příjem rodiny na hlavu nepřesahuje 725 PLN (přibližně 170 EUR) měsíčně. Návrh se podává na obecním či městském úřadě, který je příslušný podle bydliště oprávněné osoby.

Pokud však osoba, která má nárok na zálohu na výživné, žije v zařízení, které poskytuje celodenní péči (např. ve středisku sociální pomoci, zařízení pro výchovnou péči, diagnostickém ústavu nebo nápravném zařízení pro mladistvé), nebo v pěstounské rodině, vstoupila do manželství nebo má dítě a má nárok na rodinnou dávku, záloha se této osobě nevyplácí.

Tento zákon je použitelný pouze v případě, že osoba, která má nárok na výživné, má během doby, v níž jsou zálohy vypláceny, bydliště v Polsku.

Více informací je k dispozici na adrese <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

Jestliže má povinná osoba bydliště v zahraničí a oprávněná osoba má bydliště v Polsku, krajský soud, který je příslušný podle bydliště oprávněné osoby pomůže této osobě podat návrh na výživné tím, že jí poskytne veškeré nezbytné informace a pomoc, aby mohla vyplnit požadované dokumenty, a tím, že zkontroluje, zda je návrh formálně správný.

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Část A návrhu podaného podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností vyplní krajský soud.

Sąd Okręgowy	Adres do korespondencji	Tel ++48	Faks ++48	Poczta elektroniczna
Sąd Okręgowy w Białymstoku	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7459220	85 7424640	oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990424 33 4990488	33 4990488	bpokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684427 34 3684708	prezes@czestochowa.so.gov.pl so.czestochowa@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213141 58 3213119	58 3213140 58 3213119	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718	95 7202807 95 7256790	msamolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	ul. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657700	62 7574936	administracja2@kalisz.so.gov.pl administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 6070498	32 6070184 32 6070211	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320 41 3402320	41 3402320 41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Koszalinie	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krakowie	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195697 12 6195241 12 6195648 12 6195648	12 6195373	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671	13 4373673	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7225936	76 7225936 76 7225912	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601004	mstec@so.lublin.gov.pl mzarzeczny@so.lublin.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2163807	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	pl. Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź	42 6778799	42 6778978	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145		alimenty@nowy-sacz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Olsztynie	Ul. Dąbrowszczaków 44A 10-001 Olsztyn	89 5216049	89 5216160	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134		Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697220 24 2697220 24 2697364	24 2625253	so.plock.oz@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	al. Marcinkowskiego 32 61-745 Poznań	61 8566205	61 8528751	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 3680288	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl wizytacja@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	pl. Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8756349	e.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607 43 8271287	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	59 8469422 59 8469424	59 8469424	rzecznik.prasowy@slupsk.so.gov.pl poczta@slupsk.so.gov.pl administracja@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213	87 5631303	oz@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	ul. Kaszubska 42 70-952 Szczecin	91 4830147 91 4830170 91 4830170	91 4830170 91 4830170 91 4830170	administracyjny@szczecin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	71 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 8234880+425		rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409		sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609		oz@so.torun.pl
Sąd Okręgowy w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 6544443	22 6544411	karcz.19wiz@warszawa.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	al. Solidarności 127 00-951 Warszawa	22 4404040	22 4401066	oz@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławku	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocławek	54 4120353	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 3704391	oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	ul. Akademicka 1 22-400 Zamość	84 6382970 84 6393 359	84 6382970 84 6393359	prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	pl. Słowiański 1 65-958 Zielona Góra	68 3220221	68 3220193	oz@zielona-gora.so.gov.pl

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Ustanovení § 55 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností nevyžadují, aby návrhy byly činěny prostřednictvím ústředního orgánu členského státu, v němž má navrhovatel bydliště. Návrhy lze zasílat přímo příslušnému polskému soudu (jsou tím splněny formální požadavky stanovené v kapitolách IV a VI nařízení a v občanském soudním řádu).

Údaje o odesílajících agenturách jsou k dispozici na této adrese:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/>

Odesílající orgány v zahraničí uvedené v prohlášeních, která jsou přiložena k nařízení, poskytují osobám majícím nárok na výživné všechny nezbytné informace, pomáhají jim vyplnit požadované dokumenty, kontrolují, zda je návrh formálně správný, a odesílají jej do zahraničí.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Jestliže soud přiznal výživné a věc spadá do působnosti nařízení (ES) č. 4/2009, může navrhovatel, který má bydliště v zahraničí, využít postup stanovený v uvedeném nařízení a obrátit se na příslušnou odesílající orgán v zemi, v níž má bydliště, nebo podat k příslušnému soudu návrh na prohlášení zahraničního rozhodnutí za vykonatelné. Návrhy na exekuci se podávají úřadu jakéhokoli soudního exekutora.

Jestliže Polsko a země, v níž má navrhovatel bydliště, jsou stranami úmluvy nebo dvoustranné dohody o uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech týkajících se výživného, poskytuje se taková pomoc v rozsahu stanoveném v takové dohodě. Dvoustranné dohody zpravidla stanoví, že návrh má být podán přímo polskému soudu, nebo že má být návrh tomuto soudu podán prostřednictvím soudu v zemi, která rozhodnutí vydala. V posledně jmenovaném případě jsou návrhy předávány prostřednictvím ústředních orgánů, a to nejčastěji prostřednictvím ministerstva spravedlnosti nebo orgánů, na které se vztahuje Newyorská úmluva:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Údaje o soudech jsou k dispozici na této adrese:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

a údaje o soudních exekutorech zde: <http://komornik.pl/>

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano, od 18. června 2011.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovacích povinnostech?

Rozhodnými pravidly v Polsku jsou ustanovení zákona ze dne 17. prosince 2004 o právu na pomoc v občanskoprávních řízeních vedených v členských státech Evropské unie (*Věstník zákonů* 2005, č. 10, položka 67, ve znění pozdějších předpisů) a směrnice Rady 2003/8/ES ze dne 27. ledna 2003 o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech (Úř. věst. L 26 /41, 31.1.2003, s. 90). Ta doplňují ustanovení občanského soudního řádu a zákona o soudních poplatcích v občanskoprávních věcech. Strana, která usiluje o získání zvláštní formy pomoci (např. jmenování advokáta, překlad dokumentů, úhradu cestovních nákladů), by o této skutečnosti měla jasně informovat soud, a to za použití formuláře EU (https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-pl.do) nebo polského formuláře (<http://ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/broszury-i-publikacje/obywatel-w-postepowaniu-cywilnym/>).

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovacích povinnostech?

Dne 28. dubna 2011 byl přijat zákon, kterým se mění občanský soudní řád a další zákony (*Věstník zákonů* 2011, č. 129, položka 735), podle nějž může polský ústřední orgán nařídít orgánu, který je příslušný pro povinnou osobu, aby vedl šetření ve věci výživného. Jestliže nelze povinnou osobu nebo účastníka nalézt, ministerstvo spravedlnosti konzultuje ústřední a místní rejstříky a evidence, aby bylo možné určit, který soud nebo soudní exekutor je příslušný, nebo aby poskytlo odpověď na žádost o provedení konkrétních opatření. V současnosti nejsou plánovány žádné změny zákonných základů, financování a zaměstnanců ústředního orgánu s cílem zaručit výkon činností popsaných v § 51.

Poslední aktualizace: 04/10/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [ro](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z vyživovací povinnosti - Rumunsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Právní povinnost poskytovat výživné je požadavek uložený zákonem, podle nějž má osoba poskytovat jiné osobě nezbytné prostředky k obživě, včetně prostředků k uspokojení duchovních potřeb, a v případě vyživovací povinnosti rodičů vůči jejich nezletilým dětem prostředků nutných k jejich výchově, vzdělávání a odborné přípravě.

Vyživovací povinnost existuje mezi manželi, příbuznými v řadě přímé, bratry a sestrami a určitými dalšími osobami určenými zákonem (§ 516 rumunského občanského zákoníku).

Vyživovací povinnost existuje také mezi bývalými manželi (§ 398 občanského zákoníku). Neměla by se zaměřovat s kompenzačním protiplněním nebo odškodným.

Ten z manželů, který přispívá na výživné na dítě druhému manželovi, je povinen poskytovat výživné na dítě po dobu, kdy je dítě nezletilé, ale pouze v případě, že rodiče dítěte nežijí, pohřešují se nebo se ocitli v nouzi (§ 517 odst. 1 občanského zákoníku). Dítě naopak může mít vyživovací povinnost k osobě, která mu poskytovala výživné po dobu 10 let (§ 517 odst. 2 občanského zákoníku).

Dědicové osoby, která byla povinna platit výživné na nezletilou osobu nebo která poskytovala výživné, aniž by měla takovou povinnost, jsou v závislosti na hodnotě zděděného majetku povinni pokračovat v poskytování výživného, jestliže rodiče dítěte nežijí, pohřešují se nebo se ocitli v nouzi, avšak pouze po dobu, kdy je osoba pobírající výživné nezletilá.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Vyživovací povinnost mezi rodiči a dětmi je upravena § 499 a 525 občanského zákoníku. Nezletilé osoby, které žádají o výživné ze strany rodičů, jsou považovány za potřebné, jestliže si nemohou sami obstarat živobytí vlastní prací, byť vlastní nějaký majetek. Pokud však rodiče nemohou výživné poskytovat, aniž by tím ohrozili vlastní živobytí, může rodinný soud souhlasit s tím, že bude výživné poskytnuto prostřednictvím prodeje majetku dítěte; nesmí však být prodány žádné předměty základní potřeby.

Rodiči jsou povinni vyživovat dítě, které dosáhlo zletilosti (obvykle v 18 letech), jestliže toto dítě stále studuje, a to až do konce studia, avšak nejdéle do věku 26 let.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Navrhovatel (oprávněná osoba) se musí obrátit na soud, který je místně příslušný dle místa jeho trvalého bydliště nebo dle místa trvalého bydliště odpůrce (povinné osoby). Soudní určení výše výživného lze učinit buď v samostatném řízení, nebo v rámci řízení o rozvodu, určení otcovství, výkonu rodičovské odpovědnosti ve vztahu k nezletilému dítěti nebo určení trvalého bydliště nezletilé osoby. Předseda soudu může usnesením nařídit prozatímní opatření, která budou platit pouze do doby, než v řízení o zrušení manželství bude rozhodnuto ve věci samé. Řízení v prvním stupni sestává z několika fází.

V písemné fázi se podává žalobní návrh, žalobní odpověď a protinávrh. Lze nařídit předběžné opatření, např. zajistit majetek. Strany jsou předvolány k jednání a jsou jim zaslány procesní písemnosti. Ústní fázi tvoří soudní jednání, během něhož lze vznášet procesní výjimky a provádět dokazování. Po zvážení předložených vyjádření a provedených důkazů soud rozhodne a vydá soudní rozhodnutí.

V případě rozvodu na základě vzájemné dohody, který může prohlásit notář, se manželé mohou dohodnout na úpravě poměrů v době po rozvodu, včetně příspěvku každého z rodičů na náklady spojené s výchovou dítěte, jeho vzděláváním, studiem a odbornou přípravou.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Strany řízení o výživném v zásadě mohou být zastupovány. Je-li však návrh na výživné podán ve spojení s rozvodovým řízením, mohou být manželé zastupováni v rozvodovém řízení pouze v určitých případech, které jsou konkrétně vyjmenovány v ustanovení § 920 občanského soudního řádu.

Je-li zahájeno samostatné řízení na určení, navýšení či snížení výživného, mohou být strany zastupovány běžným způsobem advokátem či jiným zástupcem. Pokud jsou zastoupeny jinou osobou než advokátem, tato osoba nesmí během soudního řízení přednést závěrečnou řeč. Nezletilá osoba je zastupována zákonným zástupcem (rodičem nebo výjimečně jinou osobou, která je nositelem rodičovské odpovědnosti). Návrh na určení výživného na dítě, které dosáhlo zletilosti, podává dané dítě osobně.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Místně příslušný soud (podle bydliště buď povinné osoby, nebo oprávněné osoby) lze určit pomocí rumunského justičního atlasu, který je zveřejněn na soudním webovém portálu ministerstva spravedlnosti na adrese <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Nikoli, protože není povinné, aby byl navrhovatel zastupován advokátem nebo aby mu advokát pomáhal.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Návrh (žaloba) na stanovení či změnu výše výživného je osvobozen od soudních poplatků. V rámci právního poradenství či zastoupení vznikají určité náklady, jejich úhrada však není povinná. Nemá-li dotčená strana dostatečný příjem, může požádat o právní pomoc na pokrytí odměny advokáta nebo jiných nákladů spojených se soudním řízením.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Výživné se přiznává podle potřeb oprávněné osoby a prostředků povinné osoby. Výživné se v zásadě poskytuje jako věcné plnění ve formě poskytnutí kompletních prostředků k obživě. V praxi však soudy stanovují výživné v penězích, a to buď jako pevnou částku, nebo jako procentní podíl měsíčního příjmu povinné osoby (§ 530 občanského zákoníku). Výživné ve formě pevné částky se v souladu s právními předpisy čtvrtletně upravuje o míru inflace.

Má-li výživné platit rodič, stanoví se pro jedno dítě ve výši až čtvrtiny čistého měsíčního příjmu tohoto rodiče, pro dvě děti ve výši třetiny a pro tři či více dětí ve výši poloviny čistého měsíčního příjmu. V souladu s právními předpisy nesmí výživné na děti v kombinaci s výživným na jiné osoby přesáhnout polovinu čistého měsíčního příjmu povinné osoby (§ 529 občanského zákoníku).

Pokud se změni příjmy povinné osoby nebo potřeby oprávněné osoby, může rodinný soud v novém řízení výživné zvýšit či snížit, případně vyživovací povinnost zrušit (§ 531 občanského zákoníku).

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se poskytuje ve formě věcného plnění, které v plné míře zajišťuje prostředky k obživě a případně pokrývá náklady na vzdělávání, studium či odbornou přípravu (§ 530 občanského zákoníku). Není-li vyživovací povinnost plněna dobrovolně ve formě věcného plnění, může rodinný soud nařídit, aby bylo placeno peněžité výživné. Výživné lze stanovit buď jako pevnou částku, nebo jako procentní podíl čistého měsíčního příjmu povinné osoby.

Výživné je placeno v pravidelných splátkách ve dny, na nichž se strany dohodnou, nebo v případě, že taková dohoda neexistuje, ve dny určené v soudním rozhodnutí. Strany se mohou dohodnout, že výživné bude zapláceno předem jako jednorázová částka, která pokryje životní potřeby oprávněné osoby na delší dobu nebo na celé období, během něhož má být výživné placeno, pokud povinná osoba má ke splnění této povinnosti nezbytné prostředky (§ 533 občanského zákoníku), nebo o této jednorázové platbě může rozhodnout rodinný soud, jestliže k tomu existují pádné důvody.

Výživné na nezletilou osobu se platí jejím zákonným zástupci.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Jelikož je výživné ve většině případů stanoveno jako peněžité plnění, nejčastější metodou nuceného výkonu rozhodnutí jsou srážky ze mzdy (měsíčního příjmu). Méně častou metodou výkonu je nucený prodej movitého či nemovitého majetku povinné osoby.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pokud jde o pohledávky na výživném, ustanovení § 728 občanského soudního řádu stanoví, že v případě dlužných částek na výživném lze exekuci postihnout nanejvýš polovinu pravidelného čistého měsíčního příjmu povinné osoby. Je-li vedeno vícero exekučních řízení ohledně stejné částky, vymáhaná částka nesmí přesáhnout polovinu čistého měsíčního příjmu, a to bez ohledu na povahu pohledávky.

Pokud oprávněná osoba současně podá návrh na zabavení určitého movitého či nemovitého majetku, jehož hodnota zjevně převyšuje hodnotu pohledávky, jež je předmětem exekuce, příslušný soud může exekuci omezit na určitý majetek (§ 701 občanského soudního řádu).

Exekuční řízení končí např. v okamžiku, když byla v plném rozsahu splněna povinnost stanovená vykonatelným titulem a byly zaplaceny náklady řízení, když řízení nelze provést nebo v něm nelze pokračovat, protože neexistuje žádný majetek, nebo není možné tento majetek zpeněžit, anebo případně bylo exekuční řízení zrušeno (§ 702 občanského zákoníku).

Právo na výkon rozhodnutí (exekuci) podléhá tříleté promlčecí lhůtě. Proti exekuci rozhodnutí o výživném se lze odvolat k exekučnímu soudu. Příslušný soud může exekuční řízení odložit do rozhodnutí o odvolání proti nařízení exekuce (§ 711 a následující občanského soudního řádu).

Byl-li zrušen vykonatelný titul nebo exekuční opatření, má dotčená strana má právo žádat o zrušení exekuce a obnovu v stav předcházející exekuci (§ 722 a následující občanského soudního řádu).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Nepoužije se.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Nepoužije se.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Podle nařízení (ES) č. 4/2009, Haagské úmluvy z roku 2007 a Newyorské úmluvy z roku 1956 může navrhovatel podat návrh na stanovení výživného prostřednictvím rumunského ministerstva spravedlnosti, jestliže má povinná osoba pobyt v některém z členských států EU, které jsou stranou Haagské úmluvy z roku 2007 nebo Newyorské úmluvy z roku 1956.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Ministerul român al Justiției (ministerstvo spravedlnosti),

str. Apolodor nr. 17, Sector 5,

Bucarest, cod 050741,

Directia Drept Internațional și Cooperare Judiciară (ředitelství pro mezinárodní právo a mezinárodní spolupráci)

Fax: 0372041077

e-mail ddit@just.ro

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Nikoli, navrhovatel se musí obrátit na ústřední odesílající orgán ve své zemi, který je určen podle nařízení (ES) č. 4/2009, Haagské úmluvy z roku 2007 nebo Newyorské úmluvy z roku 1956.

Ústřední odesílající orgán v zemi odpůrce se může následně obrátit na rumunský ústřední odesílající orgán, a to:

rumunské ministerstvo spravedlnosti v případě návrhů podaných podle nařízení (ES) č. 4/2009 a Haagské úmluvy z roku 2007 nebo

bukureštskou advokátní komoru (*Baroul București*) v případě návrhů podaných podle Newyorské úmluvy z roku 1956.

Návrh se poté předá příslušnému soudu.

Povinná osoba, která má pobyt v zahraničí, může svoji žádost podat osobně nebo prostřednictvím advokáta přímo k rumunskému soudu, který je příslušný na základě bydliště odpůrce nebo povinné osoby.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Povinná osoba, jež má pobyt v zahraničí, může svoji žádost podat osobně nebo prostřednictvím advokáta přímo k rumunskému soudu, který je příslušný na

základě bydliště odpůrce nebo povinné osoby. Podrobnosti o příslušném rumunském soudu jsou k dispozici na soudním portálu <http://portal.just.ro>

[/SitePages/acasa.aspx](#), kde lze vyhledávat podle bydliště odpůrce nebo povinné osoby.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano. Podle § 2612 rumunského občanského zákoníku se právo rozhodné pro vyživovací povinnosti určuje podle práva Evropské unie, tedy podle Haagského protokolu ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Nepoužije se.

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Podle zákona č. 36/2012 o určitých opatřeních nutných k uplatňování určitých nařízení a rozhodnutí Rady Evropské unie a nástrojů mezinárodního práva soukromého v oblasti vyživovacích povinností ministerstvo spravedlnosti poté, co obdrželo návrh na přiznání výživného či zvláštní opatření, tento návrh předá k vyřízení příslušnému orgánu nebo subjektu, který disponuje osobními údaji, příslušné místní advokátní komoře, komoře soudních vykonavatelů nebo případně příslušnému soudu.

V případě návrhů podávaných prostřednictvím ústředního orgánu lze za podmínek stanovených v § 46 nařízení poskytovat bezplatnou a úplnou právní pomoc navrhovatelům ve věci vyživovacích povinností, kteří dosud nedosáhli věku 18 let nebo pokračují ve studiu (tyto osoby však nesmějí být starší 21 let), a navrhovatelům ve věci vyživovacích povinností, jestliže se jedná o zranitelné osoby.

Ministerstvo spravedlnosti zaslá návrhy obdržené ze zahraničí přímo příslušné místní advokátní komoře. Předseda advokátní komory neprodleně vydá z moci úřední závazné rozhodnutí, kterým ustanoví právního zástupce. Ustanovený právní zástupce požádá o právní pomoc včetně pomoci ve formě uhrazení nákladů na exekuci.

Poté, co ustanovený advokát obdrží vykonatelný titul, požádá soud, aby přiznal právní pomoc na úhradu nákladů exekuce. Právní zástupce podává návrh na exekuci dlužné částky, vykonatelný titul a rozhodnutí předsedy advokátní komory místně příslušnému soudnímu exekutorovi.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Rumunsko přijalo zákon č. 36/2012 o určitých opatřeních nutných k uplatňování určitých nařízení a rozhodnutí Rady Evropské unie a nástrojů mezinárodního práva soukromého v oblasti vyživovacích povinností.

Jako rumunský ústřední odesílající orgán bylo určeno ministerstvo spravedlnosti, které odesílá žádosti a návrhy podle článků 53 a 56 nařízení. Po obdržení požadovaných podkladů od oprávněné či povinné osoby ministerstvo spravedlnosti vyplní část A návrhu a může oprávněné či povinné osobě pomoci s vyplněním části B návrhu.

Ústředním orgánem, který přijímá návrhy a žádosti o konkrétní opatření a výživné, je ministerstvo spravedlnosti. Jakmile obdrží návrh nebo žádost, zašle je k vyřízení příslušnému orgánu nebo subjektu, který má k dispozici osobní údaje, příslušné místní advokátní komoře, komoře soudních exekutorů nebo případně příslušnému soudu.

Poslední aktualizace: 15/09/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Upozorňujeme, že výchozí [sk](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z výživovací povinnosti - Slovensko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „výživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Výživné a druhy výživovacích povinností jsou upraveny v zákoně č. 36/2005 Z. z. *o rodině a o změně a doplnění některých zákonů* (dále jen „zákon o rodině“). Zákon o rodině rozlišuje tyto druhy výživovacích povinností:

- vyživovací povinnost rodičů k dětem;
- vyživovací povinnost dětí k rodičům;
- vyživovací povinnost mezi ostatními příbuznými;
- vyživovací povinnost mez manželi;
- příspěvek na výživu rozvedeného manžela;
- příspěvek na výživu a úhradu některých nákladů svobodné matce.

Z teoretického hlediska pojem výživné v širším slova smyslu zahrnuje vztahy majetkové povahy rodinného práva se zvláštnostmi majetkových vztahů v rodinném právě. Projevuje se tu zejména vazba na existenci osobního vztahu rodinného práva.

2 Do jakého věku může dítě dostávat výživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Plnění výživovací povinnosti rodičů k dětem je jejich zákonná povinnost, která trvá do doby, než jsou děti schopné žít se samy. Absolvování povinné školní docházky automaticky neznamená, že dítě nabylo schopnost samo se žít. Vyživovací povinnost rodičů vůči dětem bude trvat s ohledem na jejich schopnosti, možnosti a majetkové poměry po celou dobu přípravy dítěte na budoucí povolání, například studium denní formou na vysoké škole. **Nabytí zletilosti nemá pro trvání této výživovací povinnosti právní význam. Kdy nastane právní stav „schopnost žít se sám,“ závisí na okolnostech každé konkrétní věci.** Soud posuzuje každou konkrétní věc diferencovaně podle jejích okolností. Schopnost samostatně se žít bývá vykládána extenzivně jako schopnost samostatně (z vlastních zdrojů) uspokojovat všechny potřeby, resp. relevantní životní náklady. Vyžaduje se, aby schopnost naplňovala požadavky trvalosti tohoto stavu. Příjem náhodného charakteru nelze považovat za nabytí schopnosti samostatně se žít.

Aplikační praxe vychází z elasticity rodičovské vyživovací povinnosti vyplývající z časově neomezeného trvání pokrevních svazků. Umožňuje obnovu vyživovací povinnosti, pokud se například dítě pro studium rozhodne později, případně pokud nebylo přijaté na studium na vysoké škole bezprostředně po ukončení studia na střední škole. Za pokračování přípravy dítěte na budoucí povolání lze podle judikatury s přihlédnutím na aktuální nedostatek vhodných pracovních příležitostí pro absolventy škol, považovat rovněž další studium, jehož ukončení umožní absolventovi nalézt si zaměstnání i v jiném oboru, než na který se do té doby zaměřovala příprava.

Z hlediska posouzení zániku vyživovací povinnosti je situace jednoznačnější, když dítě získá pravidelný příjem ze závislé činnosti, podnikatelské apod. Vzhledem k situaci na trhu práce, existenci mnohem širšího okruhu studia, vzdělávacích institutů, doplňování jazykových znalostí potřebných pro možnost realizace získaného vzdělání, rekvalifikačním kurzům, nadstavbovému studiu, zahraničním stáží, potřebám zvyšování kvalifikace, bude pro soudní praxi náročnější ustálit okamžik nabytí schopnosti dítěte samostatně se žít. Odůvodněné by mohly být některé z těchto forem především v případě značných možností na straně povinného rodiče. Současně je třeba brát zřetel na zájem dítěte ve vztahu k jeho schopnostem a možnostem, aby získalo vhodné předpoklady pro svoje uplatnění. Na druhé straně existuje oprávněný požadavek včasné realizace těchto možností, aby nedocházelo ke zneužívání rodičovské vyživovací povinnosti pouze z důvodu negativního postoje k práci (například zaviněné rozvázání pracovního poměru).

Věková hranice 18 let má význam z procesního hlediska. Do dosáhnutí zletilosti dítěte může soud zahájit řízení o stanovení výživného i bez návrhu; po dovršení zletilosti výlučně jen na návrh. Návrh, který podává zletilé dítě, může směřovat vůči jednomu z rodičů, ale i vůči oběma povinným. V návrhu musí být uvedena též částka požadovaného výživného a doba, od které se placení výživného požaduje. Soud je návrhem na úpravu výživného na zletilé dítě vázán, protože nejde o řízení ve věcech péče soudu o nezletilé podle ustanovení § 176 a násl. občanského soudního řádu, ale o běžné tzv. sporné řízení.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Pokud se oprávněný a povinný nedohodnou na výživném, rozhoduje o vyživovací povinnosti příslušný okresní soud. S výjimkou vyživovací povinnosti rodičů vůči nezletilým dětem zahájí soud řízení na návrh oprávněného (navrhovatele) vůči povinnému (odpůrci). Řízení o výživném na nezletilé dítě může soud zahájit i bez návrhu (*ex officio*) (§ 81 odst. 1 občanského soudního řádu), protože jde o řízení ve věcech péče soudu o nezletilé.

Každý může před soudem jako účastník samostatně jednat (procesní způsobilost) v takovém rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat práva a brát na sebe povinnosti. Fyzická osoba, která nemůže před soudem jednat samostatně (např. nezletilé dítě), musí být zastoupena zákonným zástupcem (§ 22 občanského soudního řádu).

Občanský soudní řád kromě tohoto zastoupení účastníků na základě zákona rozlišuje zastoupení účastníků na základě plné moci a zastoupení účastníků na základě rozhodnutí soudu.

Žádný z rodičů nemůže zastupovat své nezletilé dítě, pokud jde o právní jednání, při kterém by mohlo dojít k rozporu zájmů mezi rodiči a nezletilým dítětem nebo mezi nezletilými dětmi zastoupenými stejným rodičem navzájem. V takovém případě soud ustanoví nezletilému dítěti opatrovníka, který ho bude v řízení nebo při určitém právním úkonu zastupovat. Jde o tzv. kolizní opatrovníka.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Viz odpověď č. 3.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Místní příslušnost je vymezena v § 84 až 89b občanského soudního řádu. Věcná příslušnost čerpá svůj základ v § 9 až 12 občanského soudního řádu. Řízení v první stupni v zásadě vedou okresní soudy (výjimky z této zásady vymezuje občanský soudní řád). Obecně je pro řízení příslušný soud účastníka, proti kterému návrh směřuje (odpůrce), t.j. zásada místní příslušnosti obecného soudu odpůrce. Obecným soudem odpůrce je soud, v jehož obvodě má občan bydliště, pokud nemá bydliště, soud v jehož obvodě se zdržuje. Tato zásada je ve zvláštních případech prolomena; jde o specifické případy, které výslovně vymezuje občanský soudní řád. **Pro řízení o výživném na nezletilé dítě je příslušný soud, v jehož obvodě má nezletilý na základě dohody rodičů**

nebo rozhodnutí soudu, případně jiných rozhodujících skutečností svoje bydliště (tzv. výlučná místní příslušnost podle § 88 odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu).

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Srov. odpovědi na otázky č. 3a 4.

Navrhovatel (oprávněný), který má procesní způsobilost, může podat návrh na zahájení řízení sám, přímo na příslušný soud, tedy bez nutnosti zastoupení. Obecné náležitosti návrhu na zahájení řízení jsou ve smyslu § 42 odst. 3 občanského soudního řádu: označení soudu, kterému je určen, označení navrhovatele, označení věci, které se týká a co sleduje, podpis a datum.

Kromě obecných náležitostí musí návrh na zahájení řízení obsahovat zvláštní náležitosti. Ty jsou vymezené v § 79 občanského soudního řádu. V návrhu na zahájení řízení o výživném musí být uvedena též částka požadovaného výživného a doba, od které se placení výživného požaduje. Soud je návrhem na úpravu výživného na zletilé osoby vázán, protože nejde o řízení ve věcech péče soudu o nezletilé podle ustanovení § 176 a násl. občanského soudního řádu, ale o běžné tzv. sporné řízení.

Podání lze učinit písemně, ústně do zápisu, elektronickými prostředky nebo telefaxem. Podání obsahující návrh ve věci samé, které bylo učiněno elektronickými prostředky, je nutné doplnit písemně nebo ústně do protokolu nejpozději do tří dnů; podání, které bylo podepsáno elektronickým podpisem, se doplňovat nemusí. Podání učiněné telefaxem je třeba doplnit nejpozději do tří dnů, a to předložením jeho originálu. K podáním, která nebyla v této lhůtě doplněna, se nepřihlíží.

Podání se předkládá s potřebným počtem stejnopisů a příloh tak, aby jeden stejnopis zůstal na soudě a aby každý účastník dostal jeden stejnopis s přílohami, pokud je to třeba. Pokud účastník nepředloží potřebný počet stejnopisů a příloh, vyhotoví soud kopie na jeho náklady.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Soudní poplatky za jednotlivé úkony nebo řízení soudů upravuje zákon Slovenské národní rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Vyúčtují se podle sazebníku soudních poplatků. Tento právní předpis zároveň ustanovuje rozsah tzv. osobního a věcného osvobození od placení soudních poplatků.

Z hlediska výživného má význam táto úprava:

Mezi věcná osvobození je zařazeno i řízení ve věci péče soudu o nezletilé. A tedy rovněž řízení ve věcech výživného na nezletilé dítě je osvobozené od soudního poplatku.

V rámci rozsahu osobního osvobození jsou od soudního poplatku osvobozeny tyto osoby:

navrhovatel v řízení o stanovení výživného, v řízení o jeho zvýšení, jakož i v řízení o uplatnění práva na zaplacení úroků z prodlení s plněním výživného a v řízení o uznání nebo prohlášení vykonatelnosti cizího rozhodnutí o výživném, svobodná matka v řízení o příspěvcích na výživu a úhradu některých nákladů spojených s těhotenstvím a porodem.

V sazebníku soudních poplatků je explicitně v bodě 8 vymezená sazba soudního poplatku pro řízení o výživném mezi manželi a řízení o příspěvku na výživu rozvedeného manžela:

Bod 8	
a) z návrhu na stanovení výživného mezi manželi, příspěvku na výživu rozvedeného manžela, vyživovací povinnosti mezi ostatními příbuznými a z návrhu o jejich zvýšení	2 % z ceny předmětu nejméně 16,50 eur.
b) z návrhu na snížení nebo zrušení výživného mezi manželi, příspěvku na výživu rozvedené manželky, vyživovací povinnosti mezi ostatními příbuznými	2 % z ceny předmětu řízení nejméně 16,50 eur.

Pokud není stanovena v sazebníku zvláštní sazba a nejde o kategorii patřící do osobního nebo věcného osvobození, uplatní se poplatek podle bodu 1 sazebníku soudních poplatků:

Bod 1	
Z návrhu na zahájení řízení, pokud není stanovena jiná zvláštní sazba	
a) z ceny (z úhrady) předmětu řízení nebo z hodnoty předmětu sporu	6 %, nejméně 16,50 eur, nejvíce 16 596,50 eur v obchodních věcech nejvíce 33 193,50 eur

Účastníka, který požádá o ustanovení advokáta a u kterého jsou předpoklady, aby byl osvobozený od soudních poplatků, soud odkáže na *Centrum právnej pomoci*. O této možnosti soud účastníka poučí (§ 30 občanského soudního řádu). Ve smyslu § 138 odst. 1 občanského soudního řádu může soud na návrh přiznat účastníkovi celkové nebo částečné osvobození od soudních poplatků, pokud to poměry účastníka odůvodňují a pokud nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. Nerozhodne-li soud jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

§138 odst. 2 až 6 občanského soudního řádu(2) V návrhu musí být poměry účastníka doložené

a) vyplněným formulářem, jehož vzor je dostupný na internetových stránkách ministerstva spravdivosti, nebo

b) rozhodnutím o hmotné nouzi podle zvláštních předpisů.

(3) O přiznání osvobození od soudních poplatků předseda senátu nebo samosoudce uvědomí ostatní účastníky na nejbližším jednání.

(4) Pokud byl účastníkovi přiznán nárok na právní pomoc podle zvláštního předpisu, má toto rozhodnutí účinky osvobození od soudních poplatků v rozsahu, ve kterém mu byla právní pomoc přiznána.

(5) Přiznané osvobození soud kdykoliv během řízení odebere, případně i se zpětnou účinností, pokud se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, případně neodůvodňovaly.

(6) Pokud byl účastníkovi osvobozenému od soudních poplatků ustanoven zástupce, vztahuje se osvobození v rozsahu, v jakém bylo přiznáno, i na hotové výdaje zástupce a na odměnu za zastupování.

Systém poskytování právní pomoci a zabezpečení jejího poskytování institucí *Centrum právnej pomoci* fyzickým osobám, které v důsledku své materiální nouze nemohou využívat právní služby na řádné uplatnění a ochranu svých práv, a rozsah jejího poskytování upravuje zákon č. 327/2005 Z. z. o poskytování právní pomoci osobám v materiální nouzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455 /1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) ve znění pozdějších předpisů ve znění zákona č. 8/2005 Z.z. Tento zákon zároveň stanoví podmínky poskytování právní pomoci, postup fyzických osob a příslušných orgánů v řízení o nároku na přiznání právní pomoci a institucionální zabezpečení poskytování právní pomoci.

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Slovenský právní řád nestanovuje konkrétní výšku výživného.

Pokud jde o věci rodinného práva, soud posuzuje každou konkrétní věc diferencovaně podle jejích okolností. Konkrétní rozsah výživného tedy zákon nespécifikuje. Právní norma zvláště v oblasti rodinného práva nemůže explicitně, plošně a exaktně vyjádřit všechny rozmanitosti života.

Podle § 75 odst. 1 *Zákona o rodine* při určování výživného soud přihlédne **ko důvodným potřebám oprávněného**, a rovněž **keschopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného**. Ke schopnostem, možnostem a majetkovým poměrům povinného přihlédne soud rovněž tehdy, pokud se povinný vzdá bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání, výdělků, majetkového prospěchu; stejně tak přihlédne i k nepříměřeným majetkovým rizikům, které na sebe povinný bere.

Ve vztahu k vyživovací povinnosti rodičů vůči dětem platí, že oba rodiče přispívají na výživu svých dětí podle svých schopností, možností a majetkových poměrů. Dítě má právo podílet se na životní úrovni rodičů. Při určení rozsahu vyživovací povinnosti soud přihlédne k tomu, který z rodičů a v jaké míře se o dítě osobně stará. Pokud je nezletilé dítě svěřeno do střídavé péče, přihlédne soud při určení výživného k délce střídavé péče každého rodiče nebo může rozhodnout, že po dobu střídavé péče se výživné nestanoví.

V § 62 odst. 3 *Zákona o rodine* je stanovena tzv. **minimální výška výživného** (v současnosti činí 27 eur): *Každý rodič je bez ohledu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinný plnit svou vyživovací povinnost v minimálním rozsahu ve výšce 30 % z částky životního minima na nezaopatřené nezletilé dítě nebo na nezaopatřené dítě podle zvláštního zákona.*

Podle § 78 *Zákona o rodine* **lze dohody a soudní rozhodnutí o výživném změnit, pokud se změní poměry**. Kromě výživného na nezletilé dítě (srov. i § 163 odst. 2 občanského soudního řádu) je změna nebo zrušení výživného možné pouze na návrh. Pokud dojde ke zrušení nebo snížení výživného na nezletilé dítě za uplynulý čas, spotřebované výživné se nevrací. Při změně poměrů se vždy přihlédne k vývoji životních nákladů.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné obecně platí povinný (dlužník) oprávněnému (věřiteli).

Podle § 76 *Zákona o rodine* se výživné platí v pravidelných opakujících se částkách, které jsou splatné vždy měsíc dopředu. Proti pohledávkám na výživné je započtení vzájemných pohledávek přípustné jen dohodou. Pokud jde o výživné na nezletilé děti, započítání není možné. V případě prodlení povinného s placením výživného stanoveného rozhodnutím soudu, má oprávněný právo požadovat úroky z prodlení z nezaplacené částky podle předpisů občanského práva. Placení výživného povinným se započítává nejprve na jistinu a až po uhrazení celé jistiny se započítává na úroky z prodlení.

V případě výživného na nezletilé dítě se v soudní praxi ustálila judikatura, podle níž má povinný má platit výživné k rukám té osoby, která se o dítě osobně stará k určitému dni v měsíci.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Výživné se vymáhá prostřednictvím soudních exekutorů. Exekuční řízení se zahajuje na návrh na provedení exekuce. Postup je upravený v zákoně Národní rady Slovenské republiky č. 233/1995 Z. z. *o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov*. Nejčastějším způsobem, kterým se provádí exekuce na vymození výživného, jsou srážky ze mzdy nebo jiného příjmu povinného. Je-li podkladem pro exekuci exekuční titul, ve kterém se ukládá povinnost zaplatit peněžní částku, exekuci je možné provést kromě srážek ze mzdy rovněž těmito způsoby: příkazáním pohledávky, prodejem movitostí, prodejem cenných papírů, prodejem nemovitosti, prodejem podniku, příkazem na zadržení řidičského oprávnění. Ve vztahu k vymáhání výživného získává na významu zvláště exekuce příkazem na zadržení řidičského oprávnění. Exekutor může vydat příkaz na zadržení řidičského oprávnění tomu, kdo nesplní výživné stanovené rozhodnutím soudu. Exekuční příkaz na zadržení řidičského oprávnění doručí exekutor rovněž příslušnému orgánu policie. Pokud pomínou důvody exekuce, vydá bezodkladně exekutor příkaz na vrácení řidičského oprávnění.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

V souladu s § 77 *Zákona o rodine* se právo na výživné nepromlčuje. Lze jej však přiznat pouze ode dne zahájení soudního řízení. Výživné na nezletilé dítě lze přiznat nejdéle na dobu tří let zpětně od dne zahájení řízení, pokud existují důvody hodné zvláštního zřetele. Práva na jednotlivé opakující se plnění výživného se promlčují.

Promlčecí doba je v § 101 občanského zákoníku (zákon č. 40/1964 Z. z.) upravena takto:

(1) *Bylo-li právo přiznáno pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, promlčuje se za deset let ode dne, kdy mělo být podle rozhodnutí plněno. Bylo-li právo dlužníkem písemně uznáno co do důvodu i výše, promlčuje se za deset let ode dne, kdy k uznání došlo; byla-li však v uznání uvedena lhůta k plnění, běží promlčecí doba od uplynutí této lhůty.*

(2) Stejná promlčecí doba platí i pro jednotlivé splátky, na něž bylo plnění v rozhodnutí nebo v uznání práva rozloženo; promlčecí doba u jednotlivých splátek počíná ode dne jejich splatnosti. Stane-li se nesplněním některé ze splátek splatným celý dluh, počne běžet desetiletá promlčecí doba od splatnosti nesplněné splátky.

(3) *Úroky a opěťující se plnění se promlčují ve třech letech; jde-li však o práva pravomocně přiznaná nebo písemně uznaná, platí tato promlčecí doba, jen pokud jde o úroky a opěťující se plnění, jejichž splatnost nastala po právní moci rozhodnutí nebo po uznání.*

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Pro účely „asistence“ resp. pomoci v souvislosti s vymáháním pohledávek na výživné ve vnitrostátních věcech není zřízen žádný zvláštní státní orgán. Pomoc při vymáhání výživného v případech s cizím prvkem poskytuje instituce *Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže* (dále je „centrum“). Centrum se zabývá vymáháním výživného v případech, kdy žije osoba, která má platit výživné na dítě v zahraničí, a oprávněná na území Slovenské republiky a naopak, kdy oprávněná osoba žije v zahraničí a požaduje placení výživného od osoby, která má obvyklý pobyt na území Slovenské republiky.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Zákon č. 201/2008 Z. z. *o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 615/2006 Z. z.* upravuje mechanismus poskytování tzv. náhradního výživného státem (úřadem práce, sociálních věcí a rodiny) oprávněné osobě. Náhradním výživným se přispívá na zabezpečení výživy nezaopatřeného dítěte, pokud povinná osoba neplní vyživovací povinnost stanovenou pravomocným rozhodnutím soudu nebo soudem schválenou dohodou.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ano

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Centrum jako ústřední orgán bylo založené ministerstvem práce, sociálních věcí a rodiny a jako státem dotovaná organizace přímo zabezpečuje právní ochranu dětí a mládeže v případech, ve kterých je zainteresována cizí země. Působnost centra pokrývá celé území Slovenské republiky. Svoji činnost začalo vykonávat 1. února 1993.

Podle zákona č. 195/1998 o sociální pomoci v platném znění je centrum státním orgánem sociální pomoci od 1. července 1998.

Kontakty a adresa:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

E-mail: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Tel.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Fax: +421 2 2046 3258, non stop linka (pouze v naléhavých případech) +421 915 405 954.

Centrum je ve Slovenské republice ústředním orgánem podle nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností (dále jen „nařízení o vyživovací povinnosti“) a rovněž podle haagské Úmluvy o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů z roku 2007.

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Podat návrh prostřednictvím centra nelze přímo ze zahraničí. Osoba, která žádá o vyplacení výživného a jejíž bydliště se nachází v jiné zemi, se musí obrátit na příslušné orgány svého státu, které centrum ve Slovenské republice kontaktují.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Slovenská republika je vázána haagským Protokolem o rozhodném právu pro vyživovací povinnost ze dne 23. listopadu 2007.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

V přeshraničních sporech týkajících se vyživovací povinnosti je poskytování právní pomoci podmíněné uplatněním článku 44 odst. 3 nařízení o vyživovací povinnosti. Ústřední orgán Slovenské republiky – **Centrum pro mezinárodnoprávní ochranu dětí a mládeže** – poskytuje svoje služby bezplatně a běžné řízení o stanovení či změně výživného ve Slovenské republice umožňuje účastníkovi jednat bez potřeby právní pomoci.

V případě, že by se řízení nedalo vést bez potřeby právní pomoci, poskytne se bezplatná právní pomoc fyzickým osobám mladším 21 let v souladu s článkem 46. Tato právní pomoc se poskytuje podle zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytování právní pomoci osobám v materiální nůzi v znení neskorších předpisov a poskytne jí **Centrum právní pomoci**.

V případech, na které se článek 46 nevztahuje, se právní pomoc poskytuje podle citovaného zákona v závislosti na tom, zda žadatel splňuje podmínky stanovené citovaným právním předpisem na poskytnutí bezplatné právní pomoci.

Pokud žadatel podmínky nespĺňuje, musí hradit soudní poplatky v souladu se zákonem č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Od poplatku podle tohoto zákona je osvobozeno řízení ve věcech vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí. Navíc je od placení soudních poplatků osvobozen rovněž sám navrhovatel v řízení o stanovení výživného, jakož i v řízení o jeho zvýšení. Vedle toho každý účastník platí náklady řízení, které vznikají jemu osobně a náklady svého zástupce. Společné náklady platí účastníci podle poměru účasti na věci a řízení. V případě výživného na zletilou osobu úspěšnému navrhovateli soud přízná náhradu nákladů nezbytných na účelné uplatnění nebo bránění práva proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Ústředním orgánem podle článku 49 odst. 1 nařízení o vyživovací povinnosti je *Centrum pro mezinárodnoprávní ochranu dětí a mládeže* („centrum“), které bylo zřízeno 1. února 1993. Jelikož centrum plnilo úlohy odesílacího a přijímacího orgánu v oblasti vymáhání výživného podle mezinárodních úmluv (zejména Úmluva o vymáhání výživného v cizině ze dne 20. června 1956) už před začátkem uplatňování nařízení o vyživovací povinnosti, přijetí zvláštních opatření v souvislosti s úlohami ústředních orgánů, které stanovuje článek 51 tohoto nařízení, nebylo nutné. Začátek uplatňování nařízení o vyživovací povinnosti si v rámci centra vyžádal pouze menší organizační změny personálního charakteru.

Poslední aktualizace: 14/01/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

K dispozici jsou již tyto aktualizované překlady

Nároky z vyživovací povinnosti - Finsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Výživné na dítě upravuje finský zákon o výživném na dítě (704/1975).

Podle tohoto zákona má dítě právo na přiměřenou výživu. Tím se rozumí řešení materiálních a psychologických potřeb dětí v různých fázích jejich vývoje a hrazení nákladů na jejich péči a vzdělávání podle potřeby, jakož i další související výdaje.

Dítě má právo být vyživováno svými rodiči, kteří za výživu podle svých schopností odpovídají. Pokud některý z rodičů svou úlohu při výživě dítěte neplní nebo pokud dítě trvale nežije se svým rodičem, může být takovému rodiči uložena povinnost platit na dítě výživné.

Rodiče nemají právo být vyživováni svými dětmi.

Finský zákon o manželství (234/1929) obsahuje ustanovení o výživném mezi manželi.

Během manželství se musí každý z manželů podle svých schopností podílet na úhradě nákladů společné domácnosti rodiny a na výživě druhého manžela. Pokud některý z manželů svou vyživovací povinnost neplní nebo pokud manželé žijí odděleně, může být jednomu z manželů uložena povinnost platit druhému manželovi výživné.

Po rozvodu existuje vyživovací povinnost mezi bývalými manželi, pokud strany v tomto smyslu uzavřely dohodu a místní orgán sociální péče tuto dohodu schválil. V případě rozvodu může také soud jedné straně uložit povinnost platit výživné straně, která o něj požádala. Ve finské právní praxi se však stává zřídka, aby jedné straně bylo uloženo platit výživné manželovi. Obecně se bývalí manželé po rozvodu vyživují sami.

Nárok oprávněného bývalého manžela k výživnému zaniká, pokud uzavře nové manželství.

Ustanovení zákona týkající se manželů rovněž platí pro strany registrovaného partnerství.

Vzájemná vyživovací povinnost neplatí pro strany žádných jiných osobních vztahů.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Právo dítěte být vyživováno rodiči zaniká, jakmile dítě dosáhne věku osmnácti let.

Rodiče odpovídají za náklady na vzdělávání svých dětí i poté, co dítě dovrší věku osmnácti let, pokud je to považováno za přiměřené. Toto je však ve finské judikatuře vzácným jevem.

Viz také otázka č. 1.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Jak osoba oprávněná k výživnému, tak i povinná k výživnému mohou kontaktovat Městskou radu pro sociální záležitosti pro asistenci se sepsáním dohody o výživném.

Pokud chtějí rodiče dítěte uzavřít písemnou dohodu o výživném, které má být na dítě placeno, a požádají Městskou radu pro sociální záležitosti, aby tuto dohodu schválila, musí ji uzavřít na formuláři schváleném Ministerstvem spravedlnosti. Formuláře lze získat od místního orgánu sociální péče. Orgán sociální péče pomůže rodičům na žádost sepsat dohodu a vyplnit formulář. Dohoda schválená Městskou radou pro sociální záležitosti je přímo vykonatelná, stejně jako soudní rozhodnutí.

Zákon o výživném na dítě v § 8 písm. a) stanoví, že pokud dítě nebo povinná osoba nemá bydliště ve Finsku, může Městská rada pro sociální záležitosti dohodu o výživném schválit, pokud je v dané věci dána příslušnost finského soudu ve smyslu článku 3 nebo 6 nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností a pokud se strany dohodly, že vyživovací povinnost se má řídit právními předpisy Finska v souladu s článkem 7 Haagského protokolu ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti.

V případě sporu v otázce výživného může oprávněná osoba nebo povinná osoba předložit věc soudu podáním návrhu na zahájení řízení (viz [§ 7 „Návrh na zahájení soudního řízení – Finsko“](#)).

Manželé mohou sepsat neformální písemnou dohodu o výživném a požádat místní orgán sociální péče, aby ji schválil. Na požádání orgán stranám pomůže dohodu sepsat.

Věc výživného mezi manželi lze předložit soudu podáním návrhu na zahájení řízení (viz [§ 7 „Návrh na zahájení soudního řízení – Finsko“](#)).

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 a jeho pravidla o soudní příslušnosti se vztahují na přeshraniční případy týkající se výživného.

K rozhodování ve věcech vyživovacích povinností je v členských státech příslušný

- soud místa, v němž má odpůrce místo obvyklého pobytu, nebo
- soud místa, v němž má oprávněný místo obvyklého pobytu, nebo
- soud, který je podle práva místa soudu příslušný pro řízení o osobním stavu, souvisí-li záležitost vztahující se k vyživovacím povinnostem s tímto řízením, ledaže je tato příslušnost odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran, nebo
- soud, který je podle práva místa soudu příslušný pro řízení o rodičovské zodpovědnosti, souvisí-li záležitost vztahující se k vyživovacím povinnostem s tímto řízením, ledaže je tato příslušnost odvozena výlučně ze státní příslušnosti jedné ze stran.

Pokud případ nemá žádnou přeshraniční vazbu, lze pravidla o soudní příslušnosti nalézt ve finském soudním řádu (4/1734).

Podle kapitoly 10 § 1 soudního řádu rozhoduje o nároku vůči fyzické osobě místně příslušným okresní soud podle místa bydliště nebo místa trvalého pobytu dané osoby. Podle § 9 může o nároku na výživné rozhodovat také okresní soud místně příslušný podle místa bydliště nebo místa trvalého pobytu strany, která požaduje nebo pobírá výživné.

Pokud se věc týká rozvodu nebo ukončení soužití, mohou existovat nároky týkající se dohody o výživném, péče o dítě nebo práva na styk s dítětem nebo jakéhokoli jiného nároku spojeného s rozvodem nebo ukončením soužití. V takovémto případě je příslušným rozvodový soud.

Pokud je nárok na výživné vznesen v souvislosti s řízením týkajícím se péče o dítě nebo určení otcovství, může spor ve věci výživného projednávat také soud, u kterého má být zahájeno řízení ve věci péče o dítě nebo určení otcovství.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Žalobce má právo podat žalobu bez právního zastoupení (advokáta) (viz [§ 7 „Návrh na zahájení soudního řízení – Finsko“](#)). Strana soudního řízení však obvykle potřebuje odbornou pomoc, a proto se doporučuje využít služeb právního zástupce.

V přeshraničních věcech výživného se mohou dotčené strany obrátit na ústřední orgán.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Podání žaloby podléhá poplatku. Soud vybírá poplatek, jehož výše (86–200 EUR) závisí na soudu a nutnosti věc projednávat ([§ 7 Poplatky u okresních soudů](#)).

Finský zákon o právní pomoci (257/2002) a finský zákon o ústředním orgánu ve Finsku v určitých mezinárodních věcech výživného (1076/2010) upravují nárok žalobce na právní pomoc. Žalobce žijící v zahraničí může získat právní pomoc ve věcech výživného také na základě zvláštní dohody o vzájemnosti. Takovéto dohody existují mezi Finskem a některými státy Spojených států amerických a některými provinciemi Kanady.

Více informací o právní pomoci ve Finsku naleznete na internetových stránkách (<https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>).

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Finský zákon o výživném na dítě (704/1975) upravuje výživné na dítě.

Zpravidla se výživné platí v peněžní podobě měsíčně předem, není-li dohodnuto nebo stanoveno jinak. Výjimečně může být uloženo jednorázové vyplacení výživného nebo jeho vyplacení formou movitého nebo nemovitého majetku.

Ve Finsku není výše výživného na dítě dána tabulkou, vždy se rozhoduje individuálně. Podle § 1 uvedeného zákona má dítě právo na přiměřenou výživu.

Tím se rozumí řešení materiálních a psychologických potřeb dětí v různých fázích jejich vývoje a hrazení nákladů na jejich péči a vzdělávání podle potřeby, jakož i další související náklady. Podle § 2 rodiče odpovídají za výživu svých dětí podle svých schopností. Při posuzování této schopnosti se bere v úvahu jejich věk, pracovní schopnost a možnost účastnit se vzdělečné činnosti, majetek a finanční prostředky, které mají k dispozici, a další aspekty jejich právní odpovědnosti za výživu. Při posuzování rozsahu odpovědnosti rodičů za výživu se berou v úvahu také schopnosti a možnosti dítěte převzít odpovědnost za svou vlastní výživu a okolnosti, pro které nelze očekávat, že rodičům vzniknou náklady na výživu dítěte, nebo jsou tyto náklady minimální.

Vyplácené výživné se automaticky pravidelně navyšuje, aby odrazilo nárůst životních nákladů. Další ustanovení týkající se automatické navyšování jsou obsažena ve finském zákoně o provázání některých plateb výživného s indexem životních nákladů (583/2008).

Výši výživného a způsob jeho vyplacení lze změnit dohodou nebo soudním rozhodnutím, pokud nastaly takové významné změny okolností panujících v okamžiku schválení výživného, aby mohla být změna považována za přiměřenou s ohledem na situaci dítěte a rodiče, který výživné platí.

Zákon o manželství obsahuje ustanovení o výživném mezi manželi. Ve finské právní praxi se však stává zřídka, aby byla uložena vyživovací povinnost bývalému manželovi. Obecně se strany po rozvodu vyživují samy.

Vyplácení výživného v peněžní podobě může být uloženo buď na dobu neurčitou, nebo až do okamžiku, než vyprší doba placení výživného stanovená v dohodě, rozhodnutí nebo rozsudku. Je však také možné uložit jednorázové vyplacení výživného, jestliže to odůvodňují finanční poměry povinné osoby a další okolnosti. Výživného lze rovněž vyplácet formou movitého nebo nemovitého majetku.

Vyplácené výživné se automaticky pravidelně navyšuje, aby odrazilo nárůst životních nákladů. Další ustanovení týkající se automatického navyšování obsahuje finský zákon o provázání některých plateb výživného s indexem životních nákladů (583/2008).

Rozhodnutí nebo rozsudek vydané soudem nebo dohodu uzavřenou mezi oběma manžely je možné změnit, pokud to odůvodňuje změna okolností. Rozhodnutí, rozsudek nebo dohodu, v nichž bylo schváleno jednorázové vyplacení výživného, však není možné změnit poté, co bylo výživné vyplaceno. Dohodu o výživném uzavřenou mezi oběma manžely lze změnit, pokud je dohoda považována za neobhajitelnou. Povinnost platit pravidelně výživné ze zákona zaniká, pokud oprávněná osoba uzavře nové manželství.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné na dítě se vyplácí osobě, která má dítě v péči (na její bankovní účet).

Výživné na manžela se vyplácí samotnému manželovi (na jeho bankovní účet).

Zpravidla se výživné platí v peněžní podobě měsíčně předem, není-li dohodnuto nebo stanoveno jinak. Výjimečně může být uloženo jednorázové vyplacení výživného nebo jeho vyplacení formou movitého nebo nemovitého majetku.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Oprávněná osoba nebo, pokud jsou splněny určité podmínky, Finský úřad sociálního zabezpečení (úřad Kela) (viz část 12) může vymáhat platby výživného, jestliže povinná osoba neplatí výživné uložené soudem nebo obsažené v dohodě.

Oprávněná osoba může požádat soudního exekutora, aby vykonal dohodu nebo rozhodnutí o výživném, jak stanoví finský zákon o výkonu rozhodnutí.

Poradenství ve věcech týkajících se rodinného práva lze rovněž získat u místního orgánu sociální péče.

Pokud manžel, který má povinnost platit výživné, tak nečiní a porušuje tím dohodu schválenou místním orgánem sociální péče nebo rozhodnutí či rozsudek soudu, oprávněná osoba může požádat soudního exekutora, aby vykonal dohodu nebo rozhodnutí/rozsudek, jak stanoví zákon o výkonu rozhodnutí.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí a pravidla ochrany dlužníka

Pokud je věc postoupena agentuře provádějící výkon rozhodnutí, je dlužníkovi nejdříve zasláno oznámení o zahájení řízení a upomínka platby. Obvykle musí mít dlužník příležitost, aby v reakci na upomínku zaplatil.

Pokud dlužník v reakci na upomínku nezaplatí nebo ohledně platby dobrovolně nekontaktuje agenturu provádějící výkon rozhodnutí, začne tato agentura zkoumat dlužníkovy příjmy a majetkové poměry na základě registrovaných údajů.

Kroky podniknuté při zkoumání dlužníkových příjmů a majetkových poměrů a veškerá další šetření jsou přísně regulovány.

Ve většině případů dojde k zabavení dlužníkových příjmů a prostředků na bankovních účtech. Obecně může být postihnuta výkonem jedna třetina dlužníkovy mzdy, důchodu, podpory v nezaměstnanosti nebo peněžité pomoci v mateřství. Do příjmů se počítají také vánoční prémie, zaměstnanecké požitky, provize, odměny, honoráře a další mzdové příplatky. Výše srážky se vypočítá z čisté mzdy. Sociální podpora a sociální dávky, jako jsou příspěvek na bydlení a přídatky na dítě, jsou nepostihnutelné. Vedle pravidelných srážek ze mzdy lze alternativně dohodnout splátkový kalendář.

Vykonávací opatření a splátkové kalendáře vždy zohledňují část dlužníkovy majetku, která je chráněna zákonem: jinými slovy částku, která dlužníkovi zůstane a umožní mu přežít. Výše této chráněné částky se upravuje tak, aby odpovídala indexu národního důchodu. Schválené chráněné částky s příklady naleznete na internetových stránkách (<https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenautosotossa/palkanulosmittaus.html>).

Dlužník má právo na opravný prostředek, ačkoliv výkon rozhodnutí tím nebude zastaven, pokud tak soud nenařídí samostatně.

Promlčení dluhu na výživném

Zákon o výživném na dítě v § 16c stanoví, že výživné vyplácené pravidelně a veškeré úroky z prodlení vypočítané v souvislosti s ním lze po povinné osobě vymáhat ve lhůtě pěti let od začátku roku následujícího po roce, kdy je platba splatná. Jinak nárok na zaplacení zaniká. Na druhé straně výživné vyplácené jednorázově a veškeré s tím související úroky z prodlení lze vymáhat do pěti let od okamžiku, kdy je výživné splatné, nejpozději však do pěti let od okamžiku, kdy příjemce výživného dosáhne zletilosti.

Obdobně pohledávky za povinnou osobou za zaplacené příspěvky na výživu dítěte musí úřad Kela vymáhat ve lhůtě pěti let od začátku roku následujícího po roce, kdy je výživné, za něž vznikla pohledávka, splatné. Jinak nárok z pohledávky (§ 22 finského zákona č. 580/2008 o příspěvcích na výživu dítěte).

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Pokud povinná osoba výživné neplatí tak, jak bylo dohodnuto, musí oprávněná osoba požádat soudního exekutora, aby nezaplacenou částku vymáhal.

Agentura provádějící výkon rozhodnutí poskytne poradenství ohledně způsobu podání takové žádosti. Poradenství ve věcech týkajících se rodinného práva může poskytnout rovněž místní orgán sociální péče (viz části 13 a 14). Agentura provádějící výkon rozhodnutí neúčtuje za vymáhání plateb výživného žádný poplatek. Další podrobnosti naleznete na internetových stránkách (<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/en/index/hakemusasiat/perheasiat/childcustodyandrightofaccess.html>).

Pokud oprávněná osoba pobírá příspěvek na výživu dítěte od Finského úřadu sociálního zabezpečení (úřad Kela) z důvodu neplacení výživného, nemůže podniknout kroky k vymáhání plateb výživného. Pokud úřad Kela vyplácí příspěvek na výživu dítěte, vstupuje do práv na výživné v rozsahu odpovídajícím vyplácenému příspěvku na výživu dítěte (*právo na náhradu*) (§ 19 zákona č. 580/2008 o příspěvcích na výživu dítěte). Pokud je dohodnuté výživné vyšší než příspěvek na výživu dítěte, který vyplácí úřad Kela, a povinná osoba platit výživné neplní, úřad Kela vyplácí plnou výši příspěvku na výživu dítěte a nezaplacené výživné bude v plné výši vymáhat od povinné osoby. V případě úspěchu vyplatí úřad Kela rozdíl mezi výživným a příspěvkem na výživu dítěte rodiči, který má právo péče o dítě, jakmile dlužnou částku získá.

V přeshraničních věcech týkajících se vymáhání plateb výživného se mohou zainteresované osoby obrátit na ústřední orgán.

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Pokud povinná osoba neplatí částky podle dohody o výživném nebo podle rozhodnutí týkajícího se dítěte, které bydlí ve Finsku, má dítě právo pobírat příspěvek na výživu dítěte od Finského úřadu sociálního zabezpečení (úřad Kela). Informace o výši příspěvku na výživu dítěte, který vyplácí úřad Kela, naleznete na internetových stránkách (<http://www.kela.fi/web/en/right-to-unemployment-benefits> Elatustuen Elatustuen Elatustuen) (zákon o provázání některých plateb výživného s indexem životních nákladů (583/2008)).

Příspěvek na výživu dítěte lze také získat, pokud bylo výživné stanoveno na základě dohody o výživném nebo rozhodnutím ve výši, která je nižší než v současné době vyplácený příspěvek na výživné, z důvodu obtížné finanční situace povinného manžela. V těchto případech bude úřad Kela vyplácet rozdíl mezi příspěvkem na výživu dítěte a výživným. Kromě toho bude dítě od povinného dostávat výživné stanovené v dohodě o výživném nebo v rozhodnutí.

Pokud povinná osoba není schopna výživné platit, může být jeho výše stanovena na 0 EUR. V těchto případech bude úřad Kela vyplácet příspěvek na výživu dítěte v plné výši.

Zákon o příspěvcích na výživu dítěte (580/2008) stanoví požadavky, kterými se řídí pobírání příspěvku na výživu dítěte. Příspěvek na výživu dítěte se poskytuje na základě žádosti osoby mající dítě v péči nebo zákonného zástupce dítěte nebo osoby, u které je dítě v dobré víře v péči. Žádost může podat také dítě, které dovršilo patnácti let věku, pokud žije samostatně. Vyplacením příspěvku na výživu dítěte není dotčena povinnost povinné osoby platit výživné v plné výši. Pokud se úřad Kela rozhodne vyplácet příspěvek na výživu dítěte z důvodu neplnění vyživovací povinnosti, má právo – a povinnost – vymáhat všechny neuhrazené platby výživného od povinné osoby.

Manžel oprávněný k výživnému může dostávat od druhého manžela pouze výživné na dítě.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Ministerstvo spravedlnosti je ústředním orgánem ve Finsku, pokud jde o mezinárodní dohody o vymáhání výživného (viz například nařízení Rady (ES) č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností a Haagská úmluva z roku 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů). Povinnosti ústředního orgánu zahrnují přijímání návrhů týkajících se výživného, jejich předávání příslušným orgánům a zahajování řízení o těchto návrzích.

Pokud má povinná osoba místo pobytu v zemi, kde jsou účinné mezinárodní dohody o vymáhání výživného, může navrhovatel kontaktovat v souvislosti s vymáháním výživného v dané cizí zemi ministerstvo spravedlnosti. Navrhovatelům se doporučuje, aby v případě potřeby kontaktovali svou místní kancelář právní pomoci nebo advokáta (např. v souvislosti s tím, jak připravit dokumenty návrhu). Poradenství ve věcech týkajících se rodinného práva může poskytnout rovněž místní orgán sociální péče.

Pokud Finský úřad sociálního zabezpečení (úřad Kela) vyplácí straně oprávněné k výživnému příspěvek na výživu dítěte z důvodu neplnění vyživovací povinnosti, úřad Kela nabývá právo na výživné ve výši odpovídající částce vyplacené formou příspěvku na výživu dítěte (*právo na náhradu*) (§ 19 zákona č. 580/2008 o příspěvcích na výživu dítěte). Úřad Kela bude v takovém případě vymáhat jménem oprávněného neuhrazené platby od povinného, přičemž oprávněný v takovém případě nesmí učinit žádné kroky k vymáhání dluhu. Pokud je dohodnuté výživné vyšší než příspěvek, který úřad Kela vyplácí, bude úřad Kela vyplácet plný příspěvek na výživu dítěte a vymáhat nezaplacené výživné v plné výši od povinné osoby. Pokud je výsledek úspěšný, vyplatí úřad Kela rozdíl mezi výživným a příspěvkem na výživu dítěte rodiči, který má dítě v péči, jakmile dlužnou částku získá.

Manžel oprávněný z výživného může pouze dostávat výživné na dítě od druhého manžela. Takováto osoba může kontaktovat soudního exekutora a pokusit se zjistit, zda manžel, který má místo pobytu v zahraničí, disponuje ve Finsku majetkem, který lze zabavit podle zákona o výkonu rozhodnutí. Může také požádat Ministerstvo spravedlnosti o pomoc při vymáhání výživného v zahraničí.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Kontaktní údaje ministerstva spravedlnosti:

Adresa: Ministry of Justice

PO BOX 25,

00023 Government

Tel. +358 29516001

Fax +358 916067524

E-mail: central.authority@om.fi

Internetové stránky ministerstva spravedlnosti lze nalézt na adrese: <https://oikeusministerio.fi/en/frontpage>

Kontaktní údaje Finského úřadu sociálního zabezpečení (úřad Kela):

Mezinárodní vymáhání výživného má svou vlastní jednotku v rámci úřadu Kela se sídlem v Helsinkách.

Adresa: Kelan perintäkeskus,

Helsingin perintäyksikkö,

Kansainvälinen erityisperintä

PO BOX 50,

00601 Helsinki

Tel. +358 403545469

Fax +358 20635 3330

E-mail: kv.erityisperinta@kela.fi

Internetové stránky úřadu Kela lze nalézt na adrese: <http://www.kela.fi/web/en>

Internetové stránky kanceláří právní pomoci lze nalézt na adrese: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Kontaktní údaje místních orgánů sociální péče lze získat v telefonním seznamu nebo na finské službě poskytující informace o telefonních číslech. Při volání na informační linku je nutné uvést, který místní orgán sociální péče je požadován. Finsko má přibližně 320 místních orgánů (obcí).

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Pro navrhovatele v jiné zemi je nejlepším řešením kontaktovat příslušný ústřední orgán v dané zemi, který pak kontaktuje finské ministerstvo spravedlnosti. (Viz části 13, 14 a 15).

Navrhovatel může také přímo kontaktovat finské orgány.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Viz odpovědi na otázku 15.

Pokud oprávněný (dítě nebo manžel) a povinný žijí v odlišných zemích, Ministerstvo spravedlnosti může v této věci pomoci kterékoli ze stran, jakož i příslušným orgánům v cizí zemi. Navrhovatel (oprávněné dítě nebo oprávněný manžel) může požádat ministerstvo, aby ve Finsku zajistilo výkon rozsudku, rozhodnutí nebo schválené dohody o výživném, které byly vydány nebo uzavřeny v cizí zemi, a vyplacení výživného získaného výkonem rozhodnutí na bankovní účet uvedený oprávněným. Ministerstvo spravedlnosti však nemůže uhradit výživné namísto povinného.

Existence různých mezinárodních dohod (např. nařízení EU o vyživovací povinnosti, Haagská úmluva z roku 2007, bilaterální dohody atd.) znamená, že činnosti Ministerstva spravedlnosti jakožto ústředního orgánu zahrnují například také pomoc při zjišťování místa pobytu povinného nebo oprávněného, získávání informací o příjmech povinného nebo oprávněného a pomoc při určení rodičovství, je-li to nezbytné pro vymáhání výživného.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovací povinnosti?

Pokud Ministerstvo spravedlnosti nebo osoba jím pověřená vzhledem ke své činnosti ústředního orgánu v rámci různých existujících mezinárodních dohod zastupuje navrhovatele před soudem nebo jiným orgánem ve Finsku, je navrhovatel poskytována bezplatná právní pomoc bez ohledu na ustanovení o nezbytných předpokladech pro poskytnutí právní pomoci stanovených jakýmkoli zákonem.

To se vztahuje na věci, které se týkají:

1) stanovení, zda rozhodnutí o výživném vydané cizím státem má být ve Finsku uznáno nebo zda může být ve Finsku vykonáno;

- 2) určení otcovství;
- 3) uložení povinnosti, aby rodič platil výživné na své dítě;
- 4) změny dohodnutého výživného na dítě, pokud je navrhovatelem dítě nebo zástupce dítěte.

Ustanovení odstavců 2 až 4 se však uplatní pouze v případě, že dítě v okamžiku zahájení řízení nedosáhlo věku 21 let.

Pokud Ministerstvo spravedlnosti nebo osoba jím pověřená z titulu své úlohy ústředního orgánu v rámci různých existujících mezinárodních dohod zastupuje navrhovatele při výkonu rozhodnutí o výživném, není navrhovatel odpovědný za žádné náklady výkonu rozhodnutí.

V jiných případech může navrhovatel požádat o veřejnou právní pomoc. Právní pomoc znamená, že navrhovatel může při řešení právní záležitosti využívat služeb právního zástupce (advokáta) zcela nebo částečně hrazených státem. Právní pomoc se vztahuje na všechny právní věci. Obvykle je omezena pouze na věci projednávané ve Finsku. O právní pomoc lze požádat u jakékoli kanceláři právní pomoci bez ohledu na místo, kde navrhovatel žije. Nejpraktičtějším řešením je samozřejmě jednat s nejbližší kanceláří. Navrhovatelé musí předložit přehled svých příjmů, nárokových výdajů a majetku a dluhů. Musí být rovněž předloženy popis věci, v jejíž souvislosti se žádá o právní pomoc, a podrobnosti o jakémkoli pojištění právní ochrany uzavřeném navrhovatelem. Více informací naleznete na internetových stránkách (<https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>).

Finské orgány pro výkon rozhodnutí neúčtují za vymáhání výživného žádné poplatky.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovací povinnosti?

Ministerstvo spravedlnosti bylo určeno jako ústřední orgán podle článku 51 nařízení. Existuje rovněž doplňující vnitrostátní právní předpis upravující jeho činnost, a to zákon o ústředním orgánu ve Finsku v určitých mezinárodních věcech týkajících se výživného (1076/2010).

Poslední aktualizace: 23/05/2019

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Příklad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Nároky z vyživovací povinnosti - Švédsko

1 Co znamenají pojmy „výživné“ a „vyživovací povinnost“ v praxi? Které osoby musí platit výživné jiné osobě?

Švédské právo stanoví vyživovací povinnost vůči dětem, manželům a rozvedeným manželům. Ustanovení o vyživovací povinnosti mezi manželi se vztahují rovněž na registrované partnery.

Děti

Rodiče nesou odpovědnost za výživu dětí, a to v rozumném rozsahu s ohledem na potřeby dítěte a společné finanční možnosti rodičů. Rodič, který není schopen podílet se na podpoře svého dítěte, není povinen výživné poskytovat.

Rodič, který o dítě nepečuje ani s ním trvale nežije, musí plnit svoji vyživovací povinnost tím, že platí výživné. Povinen platit výživné může být i rodič, který o dítě pečuje společně s druhým rodičem. Taková situace nastává, jestliže dítě žije trvale pouze s druhým rodičem, bez ohledu na to, zda tato osoba žije sama nebo společně s novým partnerem.

Osoba, která trvale žije s dítětem jiné osoby a s jeho rodičem, který o dítě pečuje, rovněž nese odpovědnost za výživu tohoto dítěte, pokud jsou strany sezdány nebo spolu mají dítě či děti. Nevlastní rodič však odpovídá za výživu pouze v rozsahu, v němž ji dítěti není schopen zajistit druhý z rodičů, tedy nikoli ten, s nímž nevlastní rodič žije.

Výše plateb výživného se určuje rozhodnutím soudu nebo dohodou.

Výživné se platí předem na každý kalendářní měsíc. Pokud k tomu však existují zvláštní důvody, soud může rozhodnout o jiném způsobu platby.

Strany se také mohou dohodnout, že budoucí výživné bude vyplaceno jako jednorázová částka nebo bude placeno za období delší než tři měsíce. Taková dohoda je platná pouze v případě, že je písemná a při jejím podpisu byli přítomni dva další svědci. Jestliže dítěti ještě nebylo 18 let, musí takovou dohodu schválit komise pro sociální zabezpečení (*sociálnämnden*).

Pokud dítěti dosud nebylo 18 let, výživné ve formě jednorázové částky musí být zapláceno komisi pro sociální zabezpečení. Z částky zaplacené komisi se u pojišťovny pro dítě zakoupí renta, která odpovídá vyživovací povinnosti, pokud tomu řešení nebrání dohoda nebo pokud se komise nedomnívá, že částku lze k obživě dítěte použít jiným, vhodnějším způsobem.

Návrhu na stanovení plateb výživného nelze vyhovět zpětně za dobu delší než tři roky před datem, kdy byl návrh předložen, pokud s tím nesouhlasí povinná osoba.

Pohledávky výživného jsou nevymahatelné (promlčené) po uplynutí pěti let od data splatnosti.

Manželé

Během manželství nesou oba manželé odpovědnost za společnou výživu. Jestliže si jeden z manželů nemůže obživu v plném rozsahu obstarat sám, druhý z manželů je rovněž povinen přispívat na zajištění osobních potřeb druhého z manželů.

Po rozvodu je v zásadě každý z manželů odpovědný sám za sebe. Pokud však jeden z manželů potřebuje po přechodnou dobu prostředky k obživě, má nárok na výživné od druhého z manželů, a to v rozumném rozsahu a s ohledem na schopnost druhého z manželů a další okolnosti. V mimořádných případech může manžel získat výživné na delší období.

Jestliže se manželé nedokážou na výživném dohodnout, může spor rozhodnout soud.

Po rozvodu se výživné platí v pravidelných splátkách. Soud však může nařídit, aby bylo vyplaceno jednorázově, pokud k tomu existují zvláštní důvody, např. pokud manžel musí zaplatit důchod.

Návrhu na stanovení plateb výživného nelze vyhovět zpětně za dobu delší než tři roky před datem, kdy byl návrh předložen, pokud s tím nesouhlasí povinná osoba.

Pohledávky na výživném jsou nevymahatelné (promlčené) po uplynutí tří let od data splatnosti.

2 Do jakého věku může dítě dostávat vyživovací příspěvek? Liší se pravidla pro výživné týkající se nezletilých od pravidel týkajících se dospělých?

Vyživovací povinnost rodičů obvykle zaniká, když dítě dosáhne věku 18 let. Pokud však dítě dosud nedokončilo středoškolské vzdělávání, vyživovací povinnost trvá po dobu, kdy dítě zůstává ve škole, a do nejdéle do 21. narozenin dítěte. Školou se v tomto případě rozumí povinné vzdělávání nebo střední škola či jiné srovnatelné obecné vzdělávání.

3 Měl bych se s žádostí o výživné obrátit na příslušný orgán nebo na soud? Jaké jsou hlavní prvky tohoto postupu?

Ve Švédsku neexistuje žádný zvláštní vládní orgán, který by stanovoval nebo pomáhal stanovit výživné. Platby výživného musí být stanoveny buď na základě dohody, nebo rozhodnutím soudu. Jestliže se strany na výživném nedohodnou, musí se navrhovatel obrátit na okresní soud a podat žalobu.

4 Je možné podat žádost jménem příbuzného (pokud ano, jakého stupně) nebo jménem dítěte?

Rodič, který pečuje o dítě, má nárok požadovat výživné jménem dítěte. Byl-li jmenován zvláštní opatrovník, má rovněž nárok jednat jménem dítěte.

5 Jestliže mám v úmyslu podat žalobu, jak zjistím, který soud je příslušný?

Pravidla příslušnosti jsou uvedena v rodinném zákoníku, manželském zákoníku a občanském soudním řádu. Informace lze získat rovněž od okresního soudu.

Řízení o výživném na dítě probíhá v místě obvyklého bydliště odpůrce. Jestliže není dána příslušnost žádného soudu, věc je projednána stockholmským okresním soudem.

Otázky související s platbami výživného na manžela lze vypořádat v rámci rozvodového řízení. Manželské věci projednává okresní soud v místě, v němž má obvyklé bydliště jeden z manželů. Pokud nemá obvyklé bydliště ve Švédsku ani jeden z manželů, věc projedná stockholmský okresní soud. Jestliže řízení o výživném na manžela není zahájeno v souvislosti s řízením mezi manželi, použijí se obecná pravidla příslušnosti stanovená v hlavě 10 občanského soudního řádu.

Pravidla příslušnosti v přeshraničních věcech jsou stanovena nařízením Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností.

6 Musím jako žalobce podat žalobu skrze nějakého prostředníka (např. advokáta, ústředního nebo místního orgánu atd.)? Pokud ne, jaké postupy se použijí?

Nikoli. Každý, kdo chce u soudu zahájit řízení, musí u příslušného okresního soudu podat žalobu.

7 Musím platit poplatky za podání žaloby? Pokud ano, o jakou částku se bude přibližně jednat? Jsou-li mé finanční prostředky nedostačující, může mi být poskytnuta právní pomoc k úhradě nákladů řízení?

Soudní řízení samo o sobě je ve Švédsku vedeno v zásadě bezplatně, je však třeba uhradit poplatek za podání návrhu, který v současnosti činí 900 SEK. Pokud navrhovatel využije služeb právního poradce nebo advokáta, je třeba počítat s náklady na tyto služby. Náklady jsou spojeny také s dokazováním, např. za účasti svědků.

Náklady nelze odhadnout, neboť jsou v každé věci jiné.

Za určitých podmínek lze poskytnout právní pomoc. Aby byla právní pomoc poskytnuta ve věci týkající se výživného, je nutné uvést konkrétní důvody.

Takové důvody jsou dány například tehdy, pokud jsou okolnosti složitější, než je obvyklé, a žádají si poskytnutí rozsáhlejší právní pomoci.

Je-li právní pomoc poskytnuta, navrhovateli je přidělen právní zástupce a stát za něj uhradí příslušné poplatky, pokud navrhovatel nemá na jejich úhradu prostředky. Právní pomoc rovněž zahrnuje náklady dokazování, vyšetřování, tlumočení a překladu a náklady na mediaci. Osoby, jimž byla poskytnuta právní pomoc, jsou rovněž osvobozeny od úhrady určitých soudních poplatků a poplatků pro soudní vykonavatele (*Kronofogdemyndigheten*).

Osobám, které nejsou švédskými státními příslušníky a nemají nebo neměly ve Švédsku bydliště, lze poskytnout právní pomoc v souvislosti s návrhy, které mají být předloženy ve Švédsku, jestliže k tomu existují konkrétní důvody. Je-li návrh podán k soudu v jiné zemi, lze právní pomoc poskytnout pouze osobám s bydlištěm ve Švédsku. Občané všech členských států EU mají stejné právo na právní pomoc jako občané švédští. Stejná práva mají rovněž občané některých třetích zemí, a to na základě zvláštního ustanovení, které vyžaduje, aby byla v platnosti dohoda o vzájemnosti.

Existují určitá zvláštní ustanovení o právní pomoci, kterou lze poskytnout při přeshraničních sporech v EU, mající například zaručit, aby bylo možné poskytnout bezplatnou právní pomoc v konkrétních případech, na něž se vztahuje nařízení o výživném a které se týkají výživného placeného rodičem na dítě ve věku do 21 let.

Informace o právní pomoci lze získat od Úřadu pro právní pomoc (*Rättshjälpsmyndigheten*) (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Jaký druh výživného soud pravděpodobně přizná? Jak se výše výživného vypočítá? Může být rozhodnutí soudu přezkoumáno, pokud se životní náklady nebo rodinné poměry změní? Pokud ano, jak (např. prostřednictvím systému automatické indexace)?

Posouzení výše výživného na dítě vychází ze zákonných kritérií. Rodič, který je povinen poskytovat výživné, má nárok ponechat si z čistého příjmu po zdanění částku nutnou k vlastní obživě. To zahrnuje náklady na bydlení, které se vypočtou zvlášť na úrovni považované za rozumnou. Další životní náklady se vypočítají na základě standardní částky svázané s indexem. Dotčený rodič může rovněž vyhradit určitou částku na výživné na manžela, s nimiž žije ve společné domácnosti, jestliže k tomu existují zvláštní důvody. Rodič povinný poskytovat výživné může také vyhradit určitou částku na podporu dětí, s nimiž žije v jedné domácnosti. Jak velký podíl ze zbývajících částky by měl být vyčleněn na výživné, závisí mimo jiné na tom, jaké má dítě potřeby a do jaké míry může rodič nést náklady na jeho obživu. Lze odečíst určitou částku na výdaje na styk s dítětem.

Pro výživné na manžela nejsou stanovena žádná zákonná kritéria. Jako vodítko však lze použít některá z kritérií pro posouzení zmíněná výše.

Platby výživného jsou svázané s indexem, aby se zaručilo, že si zachovávají původní hodnotu. Index odráží změny cenové báze podle zákona o sociálním pojištění, pokud rozhodnutí soudu nebo dohoda, kterou se stanoví výživné, neobsahují jiná ustanovení o indexaci. Úřad pro sociální pojištění každý rok rozhoduje o tom, zda se má výše výživného změnit, a pokud ano, o jaký procentní podíl. Tato změna, k níž obvykle dochází 1. února, se vztahuje na výživné, o němž bylo rozhodnuto do 1. listopadu předcházejícího roku.

Jestliže se tak strany dohodnou, mohou změnit výši výživného sepsáním nové dohody, a to i v případě, že výživné bylo původně stanoveno rozhodnutím soudu. Rozhodnutí či dohodu může upravit také soud, jestliže k tomu vzhledem ke změně okolností existují důvody. Ve vztahu k platbám za období před zahájením řízení může dojít ke snížení či zrušení pouze těch plateb, které dosud nebyly provedeny. K tomu, aby soud kvůli změně okolností zvýšil výživné na rozvedeného manžela, jsou vyžadovány důvody hodné zvláštního zřetele.

Soud může dohodu o výživném změnit rovněž tehdy, jestliže je tato dohoda vzhledem k okolnostem, které panovaly v době jejího uzavření, a dalším podmínkám nepřiměřená. Vrácení výživného, které již bylo vyplaceno, však lze nařídit pouze v případě, že k tomu existují důvody hodné zvláštního zřetele. Jestliže výše pravidelného výživného na dítě zůstala po dobu šesti let beze změny, přičemž se nepočítají úpravy na základě indexu, může soud budoucí platby výživného přezkoumat, aniž by bylo třeba mít k tomu zvláštní důvody.

9 Jak a komu bude výživné vypláceno?

Výživné se platí oprávněné osobě. Je-li oprávněnou osobou dítě ve věku do 18 let, dávky se platí rodiči, který o dítě pečuje a žije s ním.

Je-li dítě mladší 18 let, výživné, které má formu jednorázové částky, se platí komisi pro sociální zabezpečení.

10 Neplatí-li dotčená osoba (dlužník) výživné dobrovolně, jaké kroky je možné učinit, aby byla k placení přinucena?

Návrh na soudní výkon lze podat k soudnímu vykonavateli (*Kronofogdemyndigheten*). Tento návrh lze podat ústně nebo písemně. Společně s návrhem musí být předložen vykonatelný titul. Písemný závazek ohledně výživného v souladu s manželským či rodinným zákoníkem, při jehož sepsání byli přítomni dva svědci, lze vykonat jako pravomocné rozhodnutí.

11 Popište prosím stručně případná omezení týkající se výkonu rozhodnutí, zejména pravidla ochrany dlužníka a promlčecí a prekluzivní lhůty ve vašem systému výkonu rozhodnutí.

Pokud jde o výživné na děti, návrhu na stanovení plateb výživného nelze vyhovět zpětně za dobu delší než tři roky před datem, kdy byl návrh předložen, pokud s tím nesouhlasí povinná osoba. Pohledávky výživného jsou nevymahatelné (promlčené) po uplynutí pěti let od data splatnosti.

Pokud jde o výživné na manžela, návrhu na stanovení plateb výživného nelze vyhovět zpětně za dobu delší než tři roky před datem, kdy byl návrh předložen, pokud s tím nesouhlasí povinná osoba. Pohledávky výživného jsou nevymahatelné (promlčené) po uplynutí tří let od data splatnosti.

Pokud jde o nucený výkon, je z něj vyloučena řada věcí. Nucenému výkonu nepodléhá např. oblečení a další věci, které povinné osobě slouží pouze k osobnímu použití, a to až do přiměřené hodnoty, a určité vybavení nutné pro domácnost a péči o ni. Jestliže má povinná osoba rodinu, zohlední se při určování rozsahu nuceného výkonu předměty používané rodinou a pro potřeby rodiny.

Nucený výkon lze provést pouze z té části mzdy nebo platu povinné osoby, která přesahuje částku, již povinná osoba nebo její rodina potřebují k vlastní obživě. Část mzdy nebo platu povinné osoby, kterou nelze postihnout nuceným výkonem (tzv. chráněný podíl (*förbehållsbeloppet*)), se určuje odkazem na referenční částku. Referenční částka pokrývá všechny obvyklé životní výdaje s výjimkou nákladů na bydlení, které se určují samostatně a jsou připočteny ke standardní částce. Referenční částku stanoví jednou ročně orgán *Kronofogdemyndigheten*.

12 Existuje nějaká organizace nebo orgán, které mi mohou pomoci při vymáhání výživného?

Ve Švédsku asistuje s vymáháním výživného orgán *Kronofogdemyndigheten*. V přeshraničních věcech může oprávněné osobě s podáním návrhu na výkon k orgánu *Kronofogdemyndigheten* pomoci Úřad pro sociální pojištění (*Försäkringskassa*).

13 Mohou (vládní nebo soukromé) organizace zaplatit namísto dlužníka zálohu odpovídající plné výši výživného nebo jeho částí?

Úřad pro sociální pojištění (*Försäkringskassa*) může vyplácet podporu na výživné na dítě, jehož rodiče se rozvedli, až do výše 1 273 SEK měsíčně. Peníze se vyplácejí rodiči, který o dítě pečuje a žije s ním a je oficiálně registrován na stejné adrese jako dítě. Rozhodnutí o podpoře na výživné se přijme na základě návrhu podaného Úřadem pro sociální pojištění, tedy orgánu, který spravuje sociální pojištění. Podpora na výživné představuje způsob, jímž společnost zaručuje, aby dítě, jehož rodiče se rozvedli, obdrželo určité výživné i v případech, že rodič, který je výživné povinen poskytovat, svoji vyživovací povinnost neplní. Výživné lze poskytovat jako plnohodnotnou podporu, doplňkovou platbu nebo jako podporu v případech společné péče. Rodič, který je povinen platit výživné, musí v závislosti na svém příjmu a na celkovém počtu dětí, na něž je povinen platit výživné, splatit určitou částku státu. Povinnost splácet se určí ve správním řízení. Pokud je výživné placeno přímo rodiči, který o dítě pečuje, částka podpory na výživné placená Úřadem pro sociální pojištění se odpovídajícím způsobem sníží (toto snížené výživné se označuje jako doplňková dávka).

Pokud rodič, který je povinen poskytovat výživné, žije v zahraničí nebo žije ve Švédsku, ale plat nebo jiný příjem pobírá v jiné zemi nebo z jiné země, může Úřad pro sociální pojištění poučit rodiče, který pečuje o dítě a žije s ním, že může přijmout opatření, jimiž zaručí, aby bylo možné stanovit vyživovací povinnost. V takových případech Úřad pro sociální pojištění převezme právo dítěte na výživné až do výše, kterou tento úřad vyplácí jako podporu na výživné. Manželé podporu na výživné od Úřadu pro sociální pojištění získat nemohou.

14 Pokud se nacházím v tomto členském státě a dlužník má bydliště v jiné zemi:

V přeshraničních věcech může navrhovatel obdržet správní pomoc od Úřadu pro sociální pojištění (*Försäkringskassa*). Úřad pro sociální pojištění je ústředním orgánem podle nařízení EU o výživném a Haagské úmluvy ze dne 23. listopadu 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností (Haagská úmluva z roku 2007), stejně jako odesílající/přijímající agenturou podle Newyorské úmluvy o vymáhání výživného v cizině z roku 1956.

14.1 Může mi pomoci orgán nebo soukromá organizace v tomto členském státě?

Viz odpověď na otázku č. 14.

14.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit?

Kontaktní údaje Úřadu pro sociální pojištění:

Försäkringskassan

P. O. Box 1164

SE-621 22 Visby

Švédsko

tel.: +46 (0)771 17 90 00

fax: +46 (0)11 20 411

e-mail: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Úřad pro sociální pojištění přijme všechna nezbytná opatření s cílem usnadnit vymáhání výživného. Jeho úkoly jakožto ústředního orgánu podle nařízení o výživném a Haagské úmluvy z roku 2007 jsou odvozeny z uvedeného nařízení a úmluvy. Například pomáhá osobám majícím nárok na výživné při přípravě návrhů, které lze podávat prostřednictvím tohoto orgánu, jako je návrh na rozhodnutí o výživném v jiné zemi. Další informace o tom, jaký druh pomoci je navrhovatelům k dispozici, lze získat u Úřadu pro sociální pojištění.

15 Pokud se nacházím v jiné zemi a dlužník v tomto členském státě?

Navrhovatelé, kteří hodlají vymáhat výživné podle Newyorské úmluvy z roku 1956 o vymáhání výživného v cizině, se musejí obrátit na odesílající orgán ve své zemi, a tento orgán předá návrh přijímajícímu orgánu ve Švédsku (Úřadu pro sociální pojištění).

Totéž platí pro navrhovatele, kteří chtějí získat podporu, jež je k dispozici od ústředních orgánů podle nařízení o výživném nebo Haagské úmluvy z roku 2007. Musejí se obrátit na ústřední orgán ve své zemi a ten předá jejich návrh ústřednímu orgánu ve Švédsku (Úřadu pro sociální pojištění).

15.1 Mohu svou žádost adresovat přímo orgánu nebo soukromé organizaci v tomto členském státě?

Viz odpověď na otázku č. 17. Pokud jde o návrhy podle nařízení o výživném nebo Haagské úmluvy z roku 2007, navrhovatelé mohou žádost adresovat přímo příslušnému orgánu.

15.2 Pokud ano, jak se mohu na takový orgán nebo soukromou organizaci obrátit a jaká pomoc mi může být poskytnuta?

Viz odpověď na otázku č. 16.

16 Je tento členský stát vázán Haagským protokolem z roku 2007?

Ano. Švédsko je vázáno Haagským protokolem ze dne 23. listopadu 2007 o právu rozhodném pro vyživovací povinnosti (Haagský protokol), jehož ustanovení jsou v EU použitelná od 18. června 2011. Obecné pravidlo podle Haagského protokolu zní, že se použije právo země, v níž má oprávněná osoba obvyklé místo pobytu. Zejména v zájmu dítěte lze použít právo či právní předpisy země, jejímiž státními příslušníky jsou dítě i povinná osoba, jestliže uplatnění práva země obvyklého místa pobytu není v zájmu dítěte. Strany se na tom, které právo má být rozhodné, mohou rovněž dohodnout, ale rozsah takovýchto dohod je omezen například ve věcech týkajících se výživného na děti ve věku do 18 let.

17 Pokud tento členský stát není vázán Haagským protokolem z roku 2007, jaké právo bude použitelné pro pohledávku výživného podle pravidel mezinárodního práva soukromého? Jaká jsou příslušná pravidla mezinárodního práva soukromého?

Švédsko je vázáno Haagským protokolem (viz odpověď na otázku č. 20).

18 Jaká pravidla upravují přístup ke spravedlnosti v přeshraničních věcech v rámci EU podle struktury kapitoly V nařízení o vyživovacích povinnostech?

Pokud jde o obecné požadavky ohledně právní pomoci, viz odpověď na dotaz č. 7.

Pro přeshraniční spory v EU existují určitá zvláštní ustanovení o právní pomoci. Pokud nejsou splněny požadavky týkající se právní pomoci podle nařízení o výživném, musí být právní pomoc poskytnuta, a to bezplatně, jestliže navrhovatel potřebuje právního zástupce a této potřebě nelze vyhovět jiným způsobem.

19 Jaká opatření přijal členský stát, aby zajistil, že ústřední orgány plní činnosti popsané v článku 51 nařízení o vyživovacích povinnostech?

Nejsou plánována žádná zvláštní opatření.

Poslední aktualizace: 12/10/2016

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.